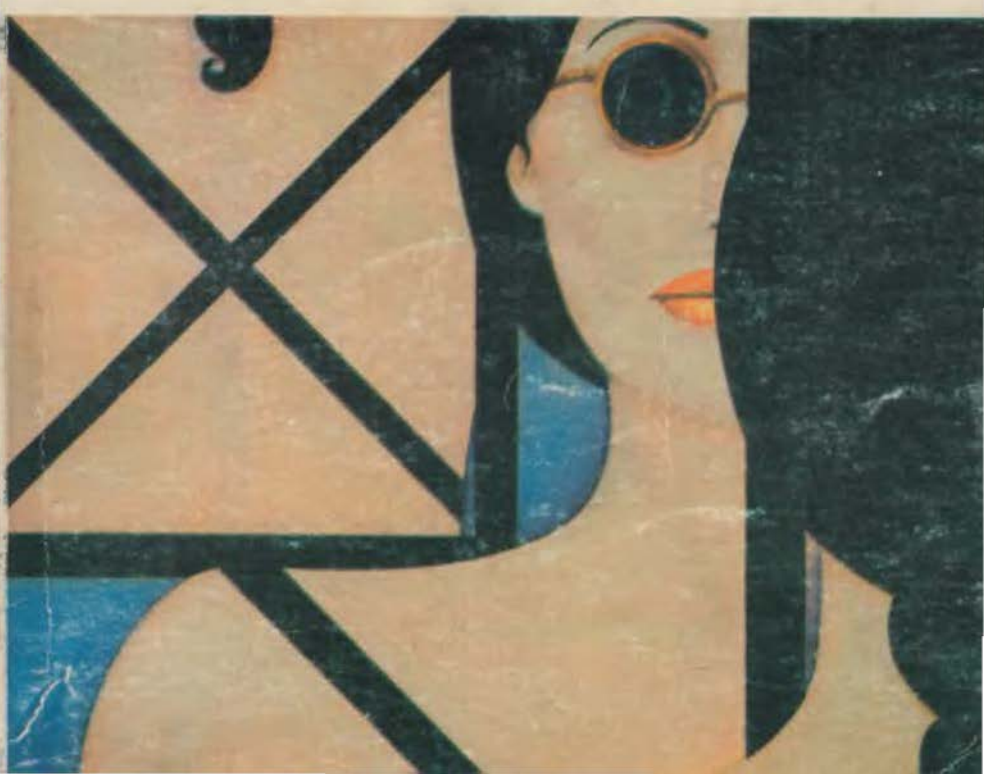
CARSON McCULLERS

ALTIN GÖZDE YANSIMALAR

cem yayınevi

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

CARSON McCULLERS

ALTIN GÖZDE YANSIMALAR

Türkçesi:
Nihal Yeğinobalı

cem yayınevi
Nuruosmaniye Cad. Kardeşler Han 3/3
Cağaloğlu-İstanbul
Tel: 527 17 41 - Fax: 528 97 42

Birinci Basım, 1991
Dizgi: Cem Yayınevi
Baskı
Özyurt Matbaacılık
Tel: 522 95 19

BİRİNCİ BÖLÜM

Barış zamanında ordu garnizonları sıkıcı yerlerdir. Bir şeyler olur gerçi ama sonra tekrar tekrar, gene aynı şeyler olur. Garnizonların genel tasarımı da can sıkıntısına katkıda bulunur: O kocaman, betonarme kışla yapıları, her biri öbürüne eş olan subay evlerinin düzenli sıraları, cimnastikhane, dua evi, golf alanı ve yüzme havuzları... hepsi belirli, katı bir şablona göre tasarlanmıştır. Ama garnizonların sıkıcılığını asıl yaratan belki de buralardaki yaşantının yalıtılmışlığıdır, rahatın, boş zamanın ve güvenliğin kanıksanması. Çünkü insan bir kez orduya katıldı mı kendisinden beklenen tek şey önü sıra giden topukları izlemektir. Beri yandan garnizonlarda zaman zaman, bir daha vuku bulması olası olmayan şeylerin geçtiği de görülür. Güneyde bir garnizon var ki birkaç yıl önce burda bir cinayet işlenmişti. Bu trajediye karışanlar şunlardı: İki subay, bir er, iki kadın, bir Filipino ve bir at.

Olaya karışan er Ellgee Williams'dı. Çok zaman ikindi üzeri onun, kışlanın önündeki kaldırımda dizili duran sıraların birinde, tek başına oturduğunu görebilirdiniz. Sefalı bir yerdi burası, çünkü genç akçaağaçların uzun, çifte sırası çimliğe serin, ince oylumlu gölgeler düşürürdü. Ağaçların baharda saydam ve ışıklı yeşil olan yaprakları sıcak yaz aylarında daha koyu, dinlendirici bir renge bürünürdü. Sonbahardaysa sapsarı alev kesilirlerdi. Er Williams burada oturur ve akşam karavanasını bildiren borazanın çalmasını beklerdi. Sessiz sedasız bir genç

askerdi ve kışlada ne düşmanı ne de dostu vardı. O güneş yanığı, değirmi yüzünde bir tür sakıngan masumluk okunurdu. Dolgun dudakları kıpkırmızıydı ve kestane rengi saçlarının perçemleri alnına yapışmış dururdu. Kahverengiyle kehribar renginin tuhaf bir karışımı olan gözlerinde, genelde hayvan gözlerinde bulunan dilsiz bir ifade vardı. İlk bakışta Er Williams yapı ve devinim yönünden biraz ağır, biraz hantal görünürdü ya, aldatıcı bir izlenimdi bu; aslında genç çocuk bir yabanıl yaratığın ya da bir hırsızın sessizliği ve çevikliğiyle hareket ederdi, öbür askerler çok zaman, yalnız olduklarını sandıkları bir sırada onun yerden bitercesine yanıbaşlarında beliriverdiğini görüp şaşırırlardı. Er Williams'ın elleri ince kemikli, ufak ve çok güçlüydü.

Er Williams içki, sigara kullanmaz, kadınlarla düşüp kalkmaz, kumar oynamazdı. Kışladakilere de pek sokulmadığından arkadaşlarının gözünde gizemli biriydi. Boş zamanlarının çoğunu garnizonu çevreleyen ormanda geçirirdi. Onbeş mil kare çapındaki bu orman el değmemiş, doğal bir yerdi. İçinde dev çamlar, birçok çiçek türü, hatta geyik, yaban domuzu, tilki gibi utangaç hayvanlar bile vardı. Er Williams üste askerlerin yapabileceği sporlardan hiçbiriyle ilgilenmiyordu, binicilik dışında. Onu şimdiye değin cim'de ya da yüzme havuzunda gören olmamıştı. Güldüğü, öfkelendiği ya da herhangi bir nedenle üzüldüğü de görülmüş değildi. Günde üç öğün sağlıklı, bol yemek yer, öteki erlerin aksine, yiyeceklerden hiç yakınmazdı. İçinde iki uzun sıra halinde üç düzüne karyola bulunan bir odada yatıyordu. Sakin bir yer değildi burası. Geceleyin ışıklar söndükten sonra horultular, sövmeler ve boğuk karabasan bağırtıları duyulurdu. Gelgelelim Er Williams rahatça uyurdu. Yalnız arada bir karyolasından, bir şekerleme kağıdının sinsi hışırtısı gelirdi.

Orduya girişi iki yılını doldurduğu sırada Er Williams bir gün Penderton adında bir yüzbaşının evine çağrıldı. Bu iş şöyle oldu. Er Williams at bakımından anladığı için altı aydır sürekli olarak tavlada çalışıyordu. Yüzbaşı Penderton o gün görevli üst

çavuşa telefon açmıştı. Raslantı buya, atların çoğu manevralara katıldığı ve ahırda pek iş olmadığı için bu göreve Er Williams seçilmişti. Görev aslında basitti. Yüzbaşı, evinin arkasındaki ormanlığın biraz aralanmasını istiyordu; sonradan oraya bir mangal koyup bahçe toplantıları düzenlemek niyetindeydi. Bu, bir tam günlük çalışma gerektiren bir işti.

Er Williams bu göreve sabah saat yedi buçuk sularında başladı. Ekim ayında ılık, durgun, güneşli bir gündü. Ormandaki yürüyüşlerine çıkarken çok zaman önünden geçtiği için Er Williams Yüzbaşının oturduğu yeri biliyordu. Yüzbaşının kendisini de çok görmüşlüğü vardı. Hatta bir keresinde Yüzbaşıya kazara zarar vermişti. Bir buçuk yıl önce, o zamanki birliğinin komutanı olan Teğmenin birkaç hafta emirerliğini yapmıştı. Bir gün öğleden sonra Yüzbaşı Penderton Teğmeni görmeye gelmiş ve Er Williams onlara servis yaptığı sırada bir fincan kahveyi Yüzbaşının pantolonuna dökmüştü. Bundan başka Yüzbaşıyı şimdilerde sık sık tavlada görüyordu; Yüzbaşının karısının atına da o bakıyordu: Garnizonun en güzel binek atı olan al bir küheylan.

Yüzbaşı garnizonun gerilerinde bir yerde oturuyordu, iki katlı, sekiz odalı olan evi o sokaktaki bütün evlerin eşi olmakla birlikte köşede bulunmak ayrıcalığına sahipti, iki yanındaki çimlikler ormanda son buluyordu. Sağ yanında tek komşu olarak Binbaşı Morris Langdon vardı. Bu sokaktaki evler, kısa bir süre öncesine kadar polo alanı olarak kullanılan boz bir otluğa bakıyordu.

Er Williams geldiğinde Yüzbaşı dışarı çıkarak yapılacak işi ona ayrıntılarıyla anlattı. Meşe diplerindeki çalılar, dikenlikler temizlenecek, büyük ağaçların iki metreden daha alçakta olan dalları da kesilecekti. Yüzbaşı, açılacak alanın sınırı olarak, çimliğin onbeş, yirmi metre gerisindeki büyük, ihtiyar bir meşeyi gösterdi. O beyaz, tombulsu ellerinin birine altın bir yüzük takmıştı. Üstünde diz boyu bir haki şort, uzun yün çoraplar ve bir süet ceket vardı. Yüzü keskin, gergindi. Saçları siyah, gözleri

cam mavisi. Er Williams'ı tanımamış gibiydi; yapılacak işleri sinirli, titiz bir ifadeyle anlattı, işin o gün bitmesini istediğini, ikindi üzeri gene gelip bakacağını söyledi.

Nefer bütün sabah aralıksız çalıştı. Öğleyin yemekhaneye gidip karnını doyurdu. Saat dörtte iş bitmişti. Er Williams Yüzbaşının istediğinden daha çok iş çıkarmıştı. Sınırı belirleyen iri meşenin tuhaf bir biçimi vardı: Çimlik tarafından dalları, altından geçilebilecek yükseklikteydi ama arkadakiler zarif eğimlerle yere değiyordu. Genç er yabana atılmaz bir çabayla bu eğik dalları kesmişti. Sonra, iş bitince, bir çam gövdesine yaslanarak beklemeye koyuldu. Kendi kendisiyle barışık, gerekirse orda durup sonsuza değin beklemeye hazırdı sanki.

Birden bir ses, «Aa, SEN ne arıyorsun burda?» diye sordu.

Genç asker yüzbaşının karısının, yandaki evin arka kapısından çıkarak çimlikten kendine doğru geldiğini görmüştü. Görmüştü ya, gene de kadın onun bilincinin karanlık alanına sızmamıştı, sesleninceye değin.

«Tavladan geliyorum,» dedi Bayan Penderton. «Benim Ateşkuşu çifte yemiş.»

Er, «Evet, efendim,» diye üstünkörü bir yanıt verdi. Kadının sözlerinin anlamını sindirmek için bir an bekledi. «Nasıl?»

«İşte onu bilmiyorum. Belki katırlardan biridir. Yoksa Ateşkuşunu kısrakların yanına mı soktular ne! Tepem attı, sonra seni sordum.»

Yüzbaşının karısı, çimliğin ucundaki iki ağacın arasına gerilmiş duran hamağa uzandı. Şu kılıkta bile –binici pantolonu, gri yün kazak– alımlı kadındı. Yüzünde bir Meryem Ana tasvirinin dalgın dinginliği vardı; dümdüz, bronz rengi saçlarını ensesinde topuz yapmıştı. O hamakta dinlenirken, genç bir zenci olan hizmetçi kız elinde bir tepsiyle evden çıkıp geldi; tepsinin üstünde bir viski şişesi, bir ölçek ve su vardı. Bayan Penderton içki konusunda kılı kırka yarıcılardan değildi, iki ölçek viskiyi sek olarak yuvarladı, üstüne bir yudum soğuk su içti. Askere bir daha bir şey söylemedi, o da ona atla ilgili başka

soru sormadı. İkisi de birbirlerinin varlığından tümüyle habersiz gibiydiler. Asker sırtını çam ağacına dayamış, gözlerini, hiç kırpıştırmadan, boşluğa dikmişti.

Güz akşamının güneşi, çimliğe yeni ekilmiş kış çimenlerinin üzerine bir buğu serpmişti; ışınları ormanda bile, yaprakların sık olmadığı yerlerden sızarak yere ateşli altın örnekler çiziyordu. Derken ansızdan çekilip gitti. Bir serinlik çıktı ve hafif, saf bir rüzgâr. Kışlaya girme zamanıydı. Uzaktan borazanın mesafeyle durulaşmış sesi, ağaçlar arasında umarsız, kof bir tınlamla yankılanarak duyuldu. Gece olmak üzereydi.

Bu sırada Yüzbaşı Penderton eve döndü. Arabasını evin önüne park ederek hemen, işin nasıl yapılmış olduğuna bakmak için çimliğin arkasına geldi. Karısına merhaba dedi ve şimdi karşısında gevşek bir esas duruşa geçmiş olan askeri sertçe selamladı. Açılmış olan yere bir göz attı. Birden parmaklarını şaklattı ve dudakları ince, gergin bir alayla kısıldı. Yüzbaşı o açık mavi gözlerini askere doğru çevirdi. Sonra son derece sakin bir sesle,

«Asker, bütün mesele o büyük meşe ağacındaydı,» dedi.

Çocuk bu sözleri sessizlikle karşıladı. O yuvarlak, ciddi yüzü değişmedi.

Subay şimdi daha yüksek sesle, «Talimatım meşe ağacına kadar olan yerin açılmasıydı,» diye konuşmasını sürdürdü. Sert adımlarla söz konusu ağaca yürüdü, kesilmiş dalların cascavlak diplerini gösterdi. «Bütün mesele dalların yere kadar sarkıp arkadaki ormanı gözden gizliyen bir perde meydana getirmesindeydi. Şimdi her şey berbat oldu.»

Er Williams uzun bir duralamadan sonra, «Yüzbaşı benim ne yapmamı istiyorlar?» diye sordu.

Bayan Penderton birden güldü ve çizmeli ayağını yere vurarak hamağı salladı. «Yüzbaşı senin dalları toplayıp eski yerlerine dikmeni istiyorlar.»

Kocası buna gülmedi. «Gel!» dedi askere. «Biraz yaprak getir de araladığın çalıların çıplak kalan yerlerine ser. Sonra

gidebilirsin.» Bahşişini verdi, eve girdi.

Er Williams yerden yaprak toplamak için ağır ağır yürüyerek yeniden, kararan ormana döndü. Yüzbaşının karısı hamağında sallanırken uyuyakalmış gibiydi. Gökyüzü soluk, soğuk bir sarı ışıkla doldu, her yere dinginlik indi.

•

Yüzbaşı Penderton o akşam hiç huzurlu değildi. Eve girince doğru çalışma odasına gitti. Burası yemek odasına açılan ve ilkin bir güneşlenme bölmesi olarak tasarlanmış olan küçük bir odaydı. Yüzbaşı yazı masasının başına otururak kalın bir defter alıp açtı, önüne bir harita serdi, çekmeceden cetvelini çıkardı. Bu hazırlıklara karşın aklını işine veremiyordu. Masanın üstüne doğru eğilerek başını ellerinin arasına aldı, gözlerini kapadı.

Huzursuzluğunun nedeni biraz da Er Williams'a sinirlenmiş olmasıydı. Kendisine yollanan erin o olduğunu görünce canı sıkılmıştı. Üsde yüzlerini tanıdığı belki de topu topu beş, altı er vardı. O bütün erlere sıkkın bir küçümsemeyle bakardı. Ona göre subaylar ve erler ayni biyolojik türden gelseler bile apayrı dallara aittiler. Yüzbaşı o dökülen kahve olayını çok iyi anımsıyordu: Yepyeni, pahalı bir kostüm bu yüzden berbat olmuştu. Ağır çin ipeğinden bir kostümdü; leke de hiç bir zaman tam anlamıyla çıkmamıştı. (Yüzbaşı üsden uzaktayken her zaman üniforma giyerdi ama subaylar arasındaki sosyal toplantılarda sivil giyinir ve şıklığıyla çalım satardı.) Bu tatsız olayın dışında Er Williams Yüzbaşının aklına tavlayı ve karısının atı Ateşkuşunu getiriyordu: Tatsız bir bağıntı. İşte şimdi, bu meşe ağacıyla ilgili gaf da bardağı taşıran son damlaydı. Masa başında otururken Yüzbaşı bir an kendini bırakarak küçük, huysuz bir düş kurdu: Olacak şey değil a, bu eri bir yoldan kuralları çiğnerken yakalıyor ve askeri mahkemede yargılanmasını sağlıyordu. Bu düş onu birazcık avuttu. Masanın üstündeki termostan bir fincan çay boşaltti ve daha başka, zaman ve

zemine daha uygun kaygılara daldı.

Yüzbaşının bu akşamki huzursuzluğunun birçok nedencesi vardı. Onun kişiliği birçok yönlerden olağan dışıydı. Yaşamın üç temel ögesine –bizzat yaşam, cinsellik ve ölüm– karşı takındığı tavır hayli ilginçti. Cinsellik yönünden Yüzbaşı kendi içersinde, eril ve dişil elementler arasında nazik bir denge yürütürdü; bunların her ikisinin de zaaflarına sahip ama etkin gücünden yoksundu. Yaşamdan birkaç adım geri çekilmeye razı olabilecek biri için... dağınık tutkularını toparlayarak kendini kişisel olmayan bir işe, bir sanata, hatta daireyi dört köşe yapmak gibi çatlak bir saplantıya tüm kalbiyle adayabilecek biri için bu, az çok katlanılabilecek bir durumdur. Yüzbaşı işine düşkündü, kendini harcamaktan kaçınmazdı, önünde parlak bir meslek hayatı uzandığı söyleniyordu. Ortada karısı olmasa belki de benliğindeki bu temel noksanı –ya da aşırılığı– pek hissetmeyecekti. Ama karısı yüzünden acı çekiyordu, karısının aşıklarına gönül vermek gibi hazin bir eğilimi vardı.

Öbür iki temel ögeye olan tutumuna gelince, bu konudaki tavrı çok basitti, iki büyük iç güdüsünün, yaşamla ölümün arasında kurduğu dengede ölüm fazlasıyla ağır basıyordu. Bu yüzden de Yüzbaşı korkaktı.

Yüzbaşı Penderton'un kendi çapında bilginliği de vardı. Genç ve bekâr bir teğmen olduğu yıllarda kitap okuyacak bol fırsat bulmuştu, çünkü subay arkadaşlarının arasında onun bekârlar koğuşundaki odasından uzak durmak ya da oraya birkaç kişi bir arada gitmek gibi bir eğilim vardı. Yüzbaşının kafası bilimsel yönden doğru olan bilgi ve istatiklerle doluydu, örnekse o, istakozların garip sindirim sistemlerini ve trilobitlerin yaşam tarihçesini ayrıntılarıyla anlatabilirdi, üç yabancı dilde, hem de zarafetle okuyup yazmasını biliyordu. Gökbilim konusunda da bilgiliydi ve pek çok şiir okumuştu. Gelgelelim sayısız olguyu ayrı ayrı bilmekle birlikte Yüzbaşı ömründe hiçbir fikir üretmemişti. Çünkü bir fikrin üretilmesi, bilinen iki ya da daha çok sayıda olgunun kaynaştırılmasını gerektirir. Bunu

yapmaya da Yüzbaşının cesareti yoktu.

O akşam yalnız başına, kendini bir türlü işine veremeden masa başında otururken duygularının ne olduğu konusunda kendini sorgulamıyordu. Gene Er Williams'ın yüzünü düşündü. Sonra yan komşuları Langdon'ların o akşam yemeğe geleceklerini ansıdı. Binbaşı Morris Langdon karısının aşığıydı ama Yüzbaşı bunun üstünde durmadı. Aklına birden, çok eski bir akşam geldi, evlendikten hemen sonraki bir akşam. O akşam da gene böyle mutsuz bir huzursuzluğa kapılmış ve rahatlamak için tuhaf bir yol seçmişti. Arabasına binip o sırada görevli olduğu üssün yakınlarındaki bir kasabaya gitmiş, arabayı park ettikten sonra uzun süre sokaklarda dolaşmıştı. Kış sonuna doğru bir geceydi. Yürüyüşü sırasında Yüzbaşı bir kapı aralığına sığınmış bir kedi yavrusu görmüştü. Yavru kedi kuytu bir yer bulup sokulmuş, ısınmıştı. Yüzbaşı eğilince onun gırıldadığını duydu. Yavruyu eline aldı, avcunun içinde onun gırıldarken çıkardığı titreşimi hissetti. Uzun uzun o yumuşacık, tatlı minik yüze baktı, o sıcak tüyleri okşadı. Yavru o duru yeşil gözlerini ipiri açmayı henüz yeni yeni öğrendiği yaştaydı. En sonunda Yüzbaşı, elinde kediyle yürümeye başlamıştı. Köşede bir posta kutusu vardı. Yüzbaşı çevresine çarçabuk bir göz attıktan sonra soğuktan buz tutmuş mektup kapağını açmış ve kedi yavrusunu kutunun içine tıkıştırmıştı. Sonra yoluna devam etmişti.

Arka kapının çarptığını duyunca masa başından kalktı. Mutfakta karısı bir masının üstüne oturmuştu, zenci hizmetçi Susie de onun çizmelerini çıkarıyordu. Bayan Penderton katıksız güneyli değildi. Ordu çevresinde doğup büyümüştü. Emekliye ayrılmazdan önce tuğgeneral rütbesine erişmiş olan babası Batı kıyısından gelmeydi ama ölmüş annesi Carolina'lıydı. Kendisi de huy yönünden yeterince Güneyli sayılırdı. Mutfaklarındaki havagazı fırını, anneannesininki gibi sayısız kuşakların kiriyle kabuk bağlamış olmasa da hiç temiz sayılmazdı. Bayan Penderton'un başkaca «eski güneyli» tutumları da vardı, örnekse, pasta ve ekmeklerin, hamuru mermer masa üstünde

açılmamışsa yenilemiyeceğine inanırdı. Bu yüzden bir keresinde, Yüzbaşı Schofield üssüne atandığı zaman, Bayan Penderton'un şimdi üstünde oturmakta olduğu masayı ta Hawaii'ye kadar götürmüşlerdi. Yüzbaşının karısı yemeğinin içinde siyah, kıvırcık bir tüy bulacak olsa hiç istifini bozmadan peçetesine siler ve yemeğinin tadını çıkarmayı sürdürürdü.

«Susie,» dedi şimdi. «İnsanların da taşlıkları var mıdır, tavuklar gibi?»

Yüzbaşı kapı aralığında durmuştu ama ne karısı ne hizmetçisi onun ayırdındaydılar. Çizmeleri çıkarıldığı zaman Bayan Penderton mutfağın içinde yalınayak dolaşmaya başladı. Fırından bir jambon çıkartıp üstüne esmer şeker ve ekmek kırıntısı serpti. Bir içki daha boşalttı kendine, bu kez yarım ölçek, sonra ani bir enerji patlamasıyla birkaç dans adımı yaptı. Karısı Yüzbaşının fena halde sinirine dokunuyor ve bunu biliyordu.

«Kuzum, Leonora, çık yukarıya da ayağına pabuç giy.»

Bayan Penderton yanıt vermek yerine, kendi kendine tuhaf bir ezgi mırıldanarak kocasının önünden sıyırıp salona geçti.

Kocası hemen onun peşinden gitti. «Evin içinde böyle dolaştıkça eteği düşük sürtüklere benziyorsun.»

«Şömineye yakılmak üzere odunlar yağılmıştı. Bayan Penderton kibriti çakmak için eğildi. O düzgün, tatlı yüzü gül gibi pespembeydi ve üst dudağının üstünde ışıldayan minik ter boncukları vardı.

«Langdon'lar nerdeyse gelirler; yemeğe bu kılıkta mı oturacaksın yani?»

«Elbette,» dedi Bayan Penderton. «Neden olmasın kabız herif?»

Yüzbaşı buz gibi soğuk, gergin bir sesle, «Midemi bulandırıyorsun,» dedi.

Bayan Penderton'un yanıtı kısa bir kahkaha patlaması oldu, hem yumuşak, hem yırtıcı bir gülüş, çoktandır beklediği bir skandalın haberini almış ya da aklına hınzır bir fıkra gelmiş

gibi. Kazağını çıkarıp dortop ederek köşeye fırlattı. Sonra düğmelerini tane tane açarak pantolonunu çıkardı. Bir an sonra ocak başında çırılçıplak kalmıştı. Ateşin sarılı turunculu parlak ışığı önünde vücudu şahaneydi. Omuzları düz olduğundan köprücük kemiği tertemiz, keskin bir çizgi çiziyordu. O yuvarlacık memelerinin arasında ince ince mavi damarlar vardı. Birkaç yıldan bedeni olgunlaşacaktı, taç yaprakları gevşemiş güller gibi, ama şimdi yumuşak yuvarlaklığı spor sayesinde denetim ve disiplin altındaydı. Hiç hareketsiz ve sakin durduğu halde bedeni gözle görülmez titreşimler saçıyor gibiydi; o sarışın tenine dokunsanız damarlarındaki parlak kanın yaşıyan, ağır akışını hissedebilecektiniz sanki. Ona, suratına şamar yemiş bir adamın sersemlemiş öfkesiyle bakakalan Yüzbaşının gözleri önünde serinkanlılıkla antreye geçti, oradan merdivene yürüdü. Sokak kapısı açıktı; dışarki karanlık geceden gelen bir esinti kadının bronz saçlarının çözülmüş bir perçemini kıpırdattı.

Ancak karısı merdivenin yarısına vardığı zaman Yüzbaşı sersemliğinden kurtuldu. Titreyerek onun peşinden koştu, «öldüreceğim seni!» dedi boğuk sesle, «öldüreceğim! öldüreceğim!» Eli trabzanda, bir ayağı merdivenin ikinci basamağında, sıçrayıp karısının üstüne atılmaya hazır gibi sinmiş duruyordu.

Kadın yavaş yavaş döndü, bir an onu kayıtsızca süzdükten sonra konuştu: «Yavru, sen ömründe hiç çıplak bir kadından çevrile çevrile dayak yedin mi? Hem de sokak ortasında?»

Yüzbaşı öylece kalakaldı. Sonra başını gerili duran koluna yasladı, ağırlığını trabzana verdi. Gırtlağından hıçkırığa benzer hırıltılı bir ses koptuysa da yüzünde gözyaşı yoktu. Bir süre sonra doğruldu, boynunu mendiliyle kuruladı. Ancak o zaman ayırdına vardı ki sokak kapısı açık duruyordu, evin içi aydınlık ve bütün perdeler açıktı. Midesinde bir tuhaf bulantı hissetti. Evin önündeki karanlık sokaktan bir geçen olmuş olabilirdi. Daha demin orman kenarında bırakmış olduğu askeri düşündü. Olup biteni o bile görmüş olabilirdi. Yüzbaşı korkmuş gözlerini dört bir yanda dolaştırdı. Sonra çalışma odasına gitti, burada bulundurduğu eski ve sek brendiyi aldı.

*

Leonora Penderton ne insandan korkardı ne hayvandan ne de şeytandan; tanrıyı zaten hiç tanımamıştı. Tanrı adının geçtiğini duyduğu zaman aklına, bazan pazar günleri, öğleden sonra incil okuyan yaşlı babası gelirdi. İncilden açıkça anımsadığı iki şey vardı: Birincisi, İsa'nın Calvary Tepesi denen bir yerde çarmıha gerilmiş olması, ikincisi de gene İsa'nın bir gün bir yere bir erkek eşek sırtında gitmiş olmasıydı. Binecek başka şey bulamamış mıydı ki?

Leonora Penderton kocasıyla arasında geçen olayı beş dakika içinde unutup gitmişti. Suyu açıp banyosunu doldurdu, o gece giyeceği şeyleri çıkardı. Leonora Penderton üsdeki hanımların heyecanlı dedikodularına konu olurdu. Bu hanımlara sorarsanız Leonora'nın geçmişteki ve şimdiki yaşantısı rengarenk bir aşklar kumkumasıydı. Ne var ki bu hanımların anlattığı şeylerin çoğu söylenti ve yakıştırmadan ibaretti, çünkü Leonora Penderton kendikendiyle hesaplaşmasını seven ve karmaşadan uzak durmak isteyen bir kişiydi. Yüzbaşıyla bakire olarak evlenmişti. Düğünden dört gece sonra hâlâ bakireydi. Beşinci gece durumu değişmişti ama ancak biraz kafasını karıştıracak oranda. Gerisine gelince, bunu kestirmek zordu. Ona kalsa kalsa herhalde yaşadığı maceraları kendince bir sisteme göre sınıflandırır, çetelesinde Leavenworth'deki yaşlı albaya yarım not, Hawaii'deki genç teğmeneyse bir kaç not birden verirdi. Şimdi, iki yıldan beri de hayatında Binbaşı Langdon'dan başka kimse yoktu. Binbaşı, Leonora'ya yetiyordu.

Garnizonda Leonora Penderton iyi bir ev sahibesi, mükemmel bir sporcu, hatta büyük bir «leydi» olarak ün salmıştı. Gene de onda, dostlarıyla tanıdıklarının çözemediği bir şey vardı. Bu kişiler onun kişiliğinde tam olarak parmak basamadıkları bir ögenin varlığını sezerlerdi, işin aslı şu ki Leonora azbuçuk geri zekalıydı.

Bu üzücü gerçek kendini toplantılarda, tavlalarda ve yemek sofralarında ortaya vurmuyordu. Bu gerçeği anlamış olan yalnızca üç kişi vardı: Kızını bir selamet evlendirinceye değin bu konuyu dert edinmiş olan yaşlı general baba, bunu kırk yaşından küçük bütün kadınların doğal hali olarak gören koca ve Leonora'yı bu yüzden daha da çok seven Binbaşı Morris Langdon. Bu kadın, işkenceyle tehdit etseniz bile, onikiyi onüçle çarpamazdı. Mektup yazması yüzdeyüz zorunlu olduğu zamanlarda –örneğin yaş gününde çek yollamış olan amcasına teşekkür etmesi ya da atına yeni bir yular ısmarlaması gerektiğinde– o bunu ciddi bir girişim olarak algılardı. Susie'yle birlikte mutfağa kapanır, alimce bir inzivaya çekilirlerdi. Üzerinde bol kâğıt ve güzelce yontulmuş birçok kalem bulunan bir masanın başına geçerlerdi. Sonunda, en son müsvedde de bitirilip temize çekildiğinde ikisi de bitkin düşmüş olur, şöyle sessiz sedasız birer içki yuvarlayıp kendilerine gelmeye gereksinim duyarlardı.

O akşam Leonora Penderton sıcak banyosunun tadını çıkardı. Sonra, önceden yatağın üstüne sermiş olduğu giysilerle ağır ağır giyindi. Sade bir gri etek, mavi bir angora kazak giydi, inci küpe taktı. Saat yedide aşağı indiği zaman konukları gelmiş, bekliyorlardı.

Leonora'yla Binbaşıya göre yemek mükemmeldi. İlkin duru bir çorba içtiler. Jambonun yanında yeşil, etli şalgam sapları ve karamelleşmiş tatlı patates vardı. Karamelin kalın, tatlı cilasının altında patatesler saydam kehribar rengi almıştı. Sıcak francala ve lokmalar, Susie sebzeleri bir kez dolaşırtırdı sonra servis tabaklarını Binbaşıyla Leonora'nın arasına bıraktı. Çünkü bu ikisi boğazlarına çok düşkündüler. Binbaşı dirseğini masaya dayamış oturuyordu; kendi evindeymişcesine rahattı. Kırmızı-esmer yüzünün açık, şen, dost bir ifadesi vardı; hem subaylar hem erler arasında çok sevilirdi. Ateşkuşunun geçirdiği kazaya değinen birkaç söz dışında hemen hemen hiç konuşmadılar. Bayan Langdon önündeki yemeğe hiç dokunmuyordu,

dense yeri var. Esmer, ufak tefek, kırılgan bir kadındı, iri burunlu, duyagan ağızlı. Çok hastaydı ve bu görünümünden belli oluyordu. Hastalığı salt bedensel de değildi; çektiği acılar ve kaygılarla iliklerine değin hırpalanmış olan bu kadın şimdi resmen deliliğin sınırına gelip dayanmıştı.

Yüzbaşı Penderton dirseklerini yanlarına yapıştırmış olarak dimdik oturuyordu. Bir ara Binbaşının almış olduğu bir madalyayı kutladı. Yemek sırasında birçok kereler kadehinin kenarına tırnağıyla vurarak çıkan duru, titreşimli çınıyı dinledi. Yemek, üzüm ve cevizli, sıcak bir payla son buldu. Dördü de, akşamı iskambil oynayıp laflayarak tamamlamak üzere salona geçtiler.

Binbaşı, «Hayatım, yaman aşçısın sen,» dedi, rahat, babacan.

*

Sofra başındaki dört kişi aslında yalnız değillerdi. Pencerenin dışındaki güz karanlığında onları sessizce seyreden bir adam duruyordu. Soğuk bir geceydi ve çam ağaçlarının tertemiz kokusu havaya bir keskinlik katıyordu. Biraz ötedeki ormanda rüzgâr şarkı söylemekteydi. Gökyüzü buzlu yıldızlarla şıkır şıkır, içerdekileri seyreden adam pencereye öyle sokulmuştu ki soluğu soğuk camda buğulanıyordu.

Er Williams gerçekten de Bayan Penderton'un şömine başından ayrılıp merdivenden yukarı çıkışını görmüştü. Ve bu genç asker şimdiye değin ömründe çıplak kadın görmüş değildi. Sırf erkek dolu bir evde yetişmişti. Tek katırıyla çiftçilik yapan ve pazar günleri Holiness tarikatının kilisesinde vaaz veren babasından, kadınların içlerinde ölümcül ve bulaşıcı bir hastalık taşıdıklarını, bunun da erkekleri kör ve sakat bırakıp lanetliyerek cehennemlik ettiğini öğrenmişti. Orduda da bu kötü hastalığın çok lafını işitmişti; hatta kendisi de her ay, bakalım kadına dokundu mu diye, doktor muayenesinden geçiyordu. Er Willi-

ams sekiz yaşından bu yana herhangi bir kadına kendi isteğiyle dokunmuş, bakmış ve de hitap etmiş değildi.

O akşam ağaçlar arasından kucak kucak ıslak, keskin kokulu güz yaprağı toplarken gecikmişti. Sonunda görevi bitince akşam karavanasına gitmek için Yüzbaşının çimliğinden geçmişti. Geçerken iyice aydınlık olan antreye şöyle bir göz atmış, o zamandan beri de uzaklaşacak gücü kendinde bulamamıştı. Sessiz gece içinde hiç kıpırdamadan duruyordu, kolları gevşek ve sarkık. Sofrada jambon dilimlenirken o içi kazınarak yutkundu. Gene de ciddi, derin bakışlarını Yüzbaşının karısının üstünden ayırmadı. Yaşadığı deneyim onun o dilsiz yüzünün ifadesini değiştirmiş değildi ama sarı ela gözlerini arada bir kısıyordu, için için bir ince, oyuncaklı tasarım kurarcasına. Yüzbaşının karısı yemek odasından çıkınca asker bir süre kıpırdamadan durdu. Sonra yavaş yavaş uzaklaştı. Arkadan vuran ışık onun gölgesini çimliğin pürüzsüz otlarına düşürdü, kocaman ve donuk. Genç asker karanlık bir düşün ağırlığı altında ezilirmişcesine yürüyor, ayakları hiç ses çıkarmıyordu.

İKİNCİ BÖLÜM

Ertesi sabah erkenden Er Williams tavlaya gitti. Güneş daha doğmamış, hava renksiz ve soğuktu. Süt beyazı sis şeritleri toprağa yapışmış duruyordu ve gökyüzü gümüşü renkteydi. Tavlaya giden yolun üzerinde ormana tepeden bakan bir tepecik vardı. Ağaçlar son baharın olanca rengine bürünmüştü; çam ağaçlarının siyahımsı yeşilinin arasında yer yer kızıl ve sarı öbekler göz alıyordu. Er Williams yapraklı dalların altından ağır ağır yürüdü. Arada durup kıpırtısız kalıyordu, uzaklardan gelen bir çağrıya kulak verircesine. Güneş yanığı cildi sabahın soğuğuyla kızarmıştı, dudaklarında hâlâ kahvaltıda içtiği sütün beyaz izleri vardı. Böyle oyalanıp dura dura, tam güneş doğduğu sırada tavlaya ulaştı.

İçersi hâlâ karanlıktı ve görünürde kimseler yoktu. Hava ağır, sıcak ve ekşimsi tatlı bir kokuyla doluydu. Genç asker bölmelerin önünden geçerken atların sakin solumalarını duyabiliyordu, uykulu bir hırıltı, bir kişneme. Dilsiz, ışıklı gözler ondan yana dönüyordu. Er Williams cebinden şeker dolu bir zarf çıkardı ve çok geçmeden elleri salyayla sıcacık, ıpıslak kesildi. Doğumu iyice yaklaşmış olan bir kısrağa bakmak için bir bölmeye girdi. Kısrağın şiş karnını okşadı, bir süre kollarını onun boynuna dolayıp durdu. Sonra katırları dışarı çıkardı. Hayvanların arasında böyle yalnız kalması uzun sürmedi. Çok geçmeden başka erler de görevlerinin başına geldiler. Günlerden cumartesiydi, ahırlarda civcivli geçen bir gün, çünkü sabah-

leyin garnizondaki kadınlarla çocuklara binicilik dersleri verilirdi. Tavla çok geçmeden konuşma sesleri, ayak patırtılarıyla doldu; bölmelerinde atlar tedirginleşmeye başladılar.

Bayan Penderton bu sabah ilk gelen binicilerden biriydi. Yanında, çok zaman olduğu gibi, Binbaşı Langdon vardı. Bugün Yüzbaşı Penderton da onlarla birlikte gelmişti. Olağandışı bir şeydi bu, çünkü Yüzbaşı öğleden sonraları ve tek başına ata binmek adetindeydi. Atları eğerlenirken bu üç kişi çit parmaklığına çıkıp oturdular. Er Williams ilkin Ateşkuşu'nu getirdi. Yüzbaşının karısının bir gün önce yakındığı incinme olayı çok abartılmıştı. Atın sol ön ayağında, üstüne tendürdiyot sürülmüş hafif bir çizik vardı. Parlak gün ışığına çıkartıldığında hayvan huylanarak burun deliklerini kabarttı ve o uzun boynunu gerip çevresine bakındı. Derisi ipek gibi pırıl pırıl kaşağılanmış, gür yelesi güneşte parlıyordu.

İlk bakışta at saf kan bir hayvana yaraşmıyacak biçimde irileşmiş, ağırlaşmış gibi duruyordu. O iri sağrıları geniş ve etli, bacakları kalıncanaydı. Ne var ki Ateşkuşu ateş dolu, olağanüstü bir uyumla yürüyordu; bir keresinde, Camden yarışlarında şampiyon olan kendi babasının önüne geçmişti. Bayan Penderton sırtına bindiğinde at iki kez şaha kalktı ve köprü yoluna doğru gitmeye yeltendi. Sonra boynunu kavisleyip kuyruğunu havaya kaldırarak gemini gevip hışımla yan yana yürüdü ve ağzında hafif bir köpük belirdi. Atla binici arasındaki bu mücadele sırasında Bayan Penderton bir kahkaha attı ve sesi ateş ve heyecanla titriyerek, «Seni canımın içi şeker hergele!» diye Ateşkuşu'na seslendi. Mücadele başladığı gibi aniden bitti. Zaten her sabah yinelendiği için bu delişmen çekişmeye sahici bir mücadele denemezdi artık. At, kötü yetiştirilmiş, iki yaşında bir hayvan olarak tavlaya ilk geldiğinde mücadelesini ciddi biçimde yürütmüştü. Bayan Penderton iki kez kötü düşmüştü; bir keresinde de gezi dönüşü Er Williams onun alt dudağını iyice dişlemiş, kazağıyla gömleğine kan damlamış olduğunu görmüştü.

Gelgelem şimdi artık bu gündelik, kısa çekişme özentili, tiyatromsu bir hava taşıyordu; onların kendilerini eğlendirmek, seyircileri de oyalamak için sahneledikleri şaka yollu bir pantomim. Ağzında köpükler belirdiği zaman bile at, seyredildiğinin farkındaymış gibi huysuz bir uyumla devinirdi. Sonradansa hiç kıpırdamadan durur ve bir kez göğüs geçirirdi: Çok sevdiği, dediği dedik karısının dayatmasına boyun eğen genç bir kocanın gülüp omuz silkerek göğüs geçirmesi gibi. Bu göstermelik başkaldırılar dışında at artık kusursuzca terbiye edilmiş durumdaydı.

Tavladaki erler gedikli binicilere, kendi aralarında konuşurken kullandıkları adlar takmışlardı. Binbaşı Langdon'un adı «Bufalo»ydı. Çünkü Binbaşı eğere oturunca o geniş, etli omuzlarını kısıp başını öne eğerdi. Çok iyi bir biniciydi. Daha genç bir teğmenken polo alanlarında kendine isim yapmıştı. Beri yandan Yüzbaşı Penderton, kendisi ayırdında olmamakla birlikte hiç iyi bir binici değildi. Binicilik hocasının öğrettiği duruşa tam uyarak at sırtında sopa yutmuş gibi dimdik otururdu. Kendikendini arkadan görebilse hiç ata binmezdi belki de. Eğerde kıçı iki yana yayılarak gevşek gevşek sarsılırdı. Bu yüzden erlerin arasında Sarsak Göt adıyla tanınıyordu. Bayan Penderton'aysa kısaca Leydi deniyordu: Genç kadın tavladakilerin gözünde öylesine saygındı.

Bu sabah üç binici ağırbaşlı adımlarla yola koyuldular; Bayan Penderton önden gidiyordu. Er Williams durduğu yerden onların arkasından baktı, gözden yitirinceye değin. Çok geçmeden at nallarının sıkı toprak üstündeki şakırtısından, onların tırısa kalkmış olduklarını anladı. Güneş şimdi daha parlaktı ve gök koyulaşarak ışıklı, sıcak bir mavilik almıştı. Temiz havada bir hayvan tersi ve yanan yaprak kokusu vardı. Genç asker öyle uzun zaman dikelip durdu ki sonunda çavuş yanına geldi ve dost bir kükremeyle, «Hey, sen, kendinden geçmiş herif!» diye bağırdı, «ömrünün sonuna kadar böyle aval aval bakınacak mısın?»

Nal sesleri duyulmaz olmuştu. Genç asker perçemlerini alnından itti ve yavaş yavaş işinin başına döndü. Bütün gün hiç konuşmadı.

Sonra, akşamın geç bir saatinde, sırtını değiştirerek ormana gitti. Ormanın kıyısından yürüyerek Yüzbaşı Penderton için aralamış olduğu yere geldi. Evin içi dün akşamki gibi aydınlık değildi. Yalnızca üst katta, sağdaki bir odada ve yemek odasının önündeki sundurmada ışık yanıyordu. Çocuk yaklaşınca Yüzbaşının, çalışma odasında yalnız olduğunu gördü; demek karısı yukarki o ışıklı, perdeleri örtülü odadaydı. Ev, bu bloktaki bütün evler gibi yeniydi; bu yüzden henüz bahçede ağaç yetişecek zaman olmamıştı. Gene de Yüzbaşı oniki ligustrum ağacını kökletmiş, evin çıplak ve çiğ görünmemesi için yanlara sıralar halinde diktirmişti. Kalın yapraklarını hiç dökmeyen bu ağaçları siper alınca genç askerin sokaktan ve komşu evden görülmesi pek kolay değildi. Şimdi Yüzbaşının öyle yakınında duruyordu ki pencere açık olsaydı elini uzatıp ona dokunabilirdi.

Yüzbaşı Penderton masasında, sırtı Er Williams'a dönük olarak oturuyordu. Bir yandan çalışırken bir yandan da kıpır kıpırdı. Masanın üstünde, kitap ve kâğıtların yanısıra mor camdan bir içki şişesi, çay dolu bir termos, bir paket de sigara vardı. Yüzbaşı sıcak çayla kırmızı şarap içmekteydi. Her on, onbeş dakikada bir kehribar ağızlığına yeni bir sigara takıyordu. Sabahın ikisine kadar çalıştı, asker de onu seyretti.

Bu geceyle birlikte tuhaf bir dönem başladı. Çocuk her gece orman kıyısından geçerek geliyor ve Yüzbaşının evinde olup bitenleri seyrediyordu. Yemek ve oturma odalarının pencerelerinde dantel perdeler vardı; o, bunların arasından içeri bakabiliyordu ama kendisinin içerden görülmesi pek kolay değildi. Pencerenin yan tarafında durarak çaprazlamasına baktığı için ışık yüzüne vurmuyordu. İçerde önemli bir şeylerin olup bittiği yoktu. Karı koca çok zaman akşamı dışarda geçirip gece yarısından sonra dönüyorlardı. Bir akşam yemekte altı

kişiyi ağırladılar. Ama çoğu akşamlarını, yalnız başına ya da karısıyla birlikte gelen Binbaşı Langdon'la geçiriyorlardı. Salonda içki içip iskambil oynuyor, çene çalıyorlardı. Asker gözlerini Yüzbaşının karısından ayırmıyordu.

Bu dönemde Er Williams'da bir değişim gözlendi. Çocuk birden durup gözlerini uzun süre boşluğa dikmek gibi bir huy edinmişti. Ahırda bir bölme temizler ya da bir katıra eğer vururken birden, ipnotize edilmişcesine kendinden geçer gibi oluyordu. Hiç kıpırtısız duruyor, bazan adının çağrıldığını bile farketmiyordu. Tavladaki Çavuş bunu ayrımladı ve tedirgin oldu. Bu tuhaf huyu birkaç kez, çiftlikleriyle evlerini, ailelerindeki kadınları özleyen ve «tüymeyi» tasarlayan genç askerlerde görmüştü. Ne var ki bu konuda soru sorduğu zaman Er Williams ona hiçbir şey düşünmediğini söylüyordu.

Söylediği doğruydu da. Böyle zamanlarda yüzünde, kafasını bir yere odaklamış gibi dalgın bir ifade görülmekle birlikte zihninde, kendinin bilincinde olduğu herhangi bir düşünce ya da tasarı olmuyordu. İçinde, o gece Yüzbaşının ışıklı evinin önünden geçerken gördüğü sahnenin derin bir yansınımı vardı yalnızca. Gerçi Leydi'yi ya da başka herhangi bir şeyi etkin olarak düşünüyor değildi. Gene de arada böyle durmak ve dalıp dalıp gitmek onun için gerekliydi çünkü zihninin ta derinlerinde karanlık bir tohum yavaştan filiz sürmeye başlamıştı.

Bu çocuk yirmi yıllık ömründe dört kez, gündelik koşulların baskısı olmaksızın, kendiliğinden harekete geçmişti. Bu dört edimin her birinden önce de bu tuhaf dalgınlıkları yaşamıştı. Edimlerin ilki durduk yerde ve nedeni belirsiz olarak bir inek satın almasıydı. Onyedi yaşına ulaştığında çift sürüp pamuk toplayarak biriktirdiği yüz doları vardı. Bu parayla işte o ineği almış, adını da Yakut Damlası koymuştu. Babasının o tek katırlı çiftliğinde ineğe gereksinim yoktu. Sütünü satmaya da izinleri yoktu çünkü derme çatma ahırları hükümetten ruhsat alamazdı. İneğin verdiği süt onların kullanabileceklerinden çok fazlaydı. Kış geceleri çocuk gün ışımadan kalkar, eline bir fener

alıp ineğinin bölmesine giderdi. Süt sağarken alnını ineğin sıcak döşüne bastırır, yumuşak, ateşli bir fısıltıyla konuşurdu. Ellerini bitiştirip kovadaki köpüklü süte daldırır, sütü ağırdan alarak, uzun yudumlarla içerdi.

Er Williams'ın dört ediminden ikincisi, Tanrıya olan inancını aniden, şiddetle ortaya vurması olmuştu. Her zaman, babasının pazar günleri vaaz verdiği kilisenin arka sıralarında sessiz sedasız otururdu. Gelgelelim bir gece ayin sırasında birden sahneye atlamıştı. Acayip, deli deli seslerle Tanrıyı çağırmış ve çırpınarak yerlerde yuvarlanmıştı. Sonradan bir hafta çok durgunlaşmış ve Tanrısal Ruhu bir daha bulamamıştı.

Edimlerin üçüncüsü işlediği ve başarıyla gizlediği bir ağır suçtu. Dördüncüsü de askere yazılmak.

Bu olayların her biri apansız gerçekleşmişti, bilinçli olarak tasarlanmaksızın. Gene de tuhaf bir biçimde çocuk bunların hazırlığını yapmıştı. Örneğin, ineği satın almazdan hemen önce uzun uzun boşluğa dalmış, sonra da hırdavat depolamak için kullanılan bir barakayı temizlemişti. Alıp eve getirdiği zaman ineğin yeri hazırdı. Gene böyle, orduya yazılmazdan önce de ufak tefek işlerini düzene sokmuştu. Ne var ki parasını sayıp yularını eliyle tutuncaya değin bir inek satın alacağını bilinçli olarak bilmiyordu. Ve ancak askerlik şubesinin eşiğinden içeri adımını attığı zamandır ki içindeki buğulu izlenimler yoğunlaşıp düşünceye dönüşmüş ve çocuk asker olacağını algılamıştı.

Er Williams Yüzbaşının evinin çevresinde yaptığı bu gizli keşif gezilerini hemen hemen iki hafta sürdürdü. Ev halkının adetlerini öğrendi. Hizmetçi kadın çoğunlukla saat onda yatmış oluyordu. Bayan Penderton akşamı evde geçirdiği zaman saat onbirde yukarı çıkıyor ve sonra odasındaki ışık sönüyordu. Yüzbaşı genelde saat onbuçuktan sabah ikiye kadar çalışıyordu.

Derken, onikinci gece genç asker ormanın içinden, her zamankinden daha usul adımlarla geçti. Evdeki lambaların yanmakta olduğunu ta uzaktan görmüştü. Gökte göz alan bem-

beyaz bir ay vardı, gece soğuk ve gümüşüydü. Çocuk ormandan sıyrılıp çimliği geçerken iyice gözönüne çıktı. Sağ elinde bir çakı tutuyordu, postallarını çıkarıp tenis pabucu giymişti. Salondan konuşma sesleri taşmaktaydı. Çocuk pencereye yanaştı.

«Ye beni, Morris,» diyordu Leonora Penderton. «Büyük bir sayı söyle bana bu kez.»

Binbaşı Langdon'la Leonora kâğıt oynuyorlardı. Yüksek bir bahse tutuşmuşlardı, hesaplaşma yöntemleri de basitti. Binbaşı masadaki tüm fişleri kazanırsa Ateşkuşu bir haftalığına onun olacaktı. Yok, fişleri Leonora alırsa en sevdiği markadan bir şişe viski kazanacaktı. Son saat içinde Binbaşı fişlerin çoğunu toplamıştı. Ateşin ışığı o yakışıklı yüzüne bir kırmızılık veriyor, çizmesinin topuğu yerde bir asker trampeti çalıyordu.

Siyah saçları şakaklarında beyazlaşmaya başlamış, bıyığına şimdiden kır düşmüştü. Üniformalıydı bu gece. O iri omuzları gevşek duruyor, Binbaşı hayatından hoşnut, rahat görünüyordu, karısından yana baktığı zamanların dışında. Böyle zamanlarda gözlerindeki ışık tedirginleşiyor, yalvaran bir ifade alıyordu. Karşısında oturan Leonora'nınsa ders çalışır gibi ciddi bir hali vardı; genç kadın ondörtle yediyi masanın altında parmaklarıyla toplamaya çalışıyordu. Sonunda kâğıtları masaya bıraktı.

«Yenildim mi?»

«Hayır, hayatım,» dedi Binbaşı. «Tam yirmibir. Oyun senin.»

Yüzbaşı Penderton'la Bayan Langdon ateşin önünde oturmaktaydılar. İkisi de hiç rahat değildiler. Diken üstündeydiler bu gece; inatçı ve ürkünç bir neşeyle, bahçelerinden konuşuyorlardı. Diken üstünde olmalarının sağlam nedenleri vardı. Son günlerde Binbaşı o rahat, her şeyi kolaya alan adam olmaktan çıkmıştı. Havadaki genel keyifsizliği Leonora bile hayal meyal sezer gibiydi. Nedenlerden biri, birkaç ay önce bu dört kişi arasında tuhaf ve acıklı bir olay geçmiş olmasıydı. Bir gece geç saatte, gene böyle oturdukları bir sırada, ateşi yükselmiş olan Bayan Langdon odadan çıkmış ve koşarak kendi evine

gitmişti. Binbaşı, içtiği votkayla gevşeyip aptallaşmış olduğundan onu izlememişti. Derken biraz sonra Langdon'ların Filipinli uşağı Anacleto öyle deli bir suratla çığlıklar koparırarak koşup gelmişti ki odadakiler tek söz söylemeden onun peşinden gitmişlerdi. Bayan Langdon'u baygın bulmuşlar ve onun o yumuşacık meme başlarını bahçe makasıyla kesmiş olduğunu görmüşlerdi.

Şimdi Yüzbaşı, «içki isteyen var mı?» diye sordu.

Hepsi de susamışlardı; Yüzbaşı bir şişe daha soda almak için mutfağa gitti. İçindeki derin huzursuzluğun nedencesi, durumların uzun zaman böyle sürüp gidemiyeceğini bilmesiydi. Beri yandan, karısıyla Binbaşı Langdon'un arasındaki ilişki onun için bir azap olmasına karşın, Yüzbaşı olası herhangi bir değişikliği de korkuya kapılmadan düşünemiyordu. Aslını söylemek gerekirse çektiği azabın çok özel bir yönü vardı çünkü o, karısını kıskandığı kadar karısının aşığını da kıskanıyordu. Şu son yıl içinde Binbaşı Langdon'a karşı duygusal bir yakınlık beslemeye başlamıştı ki bu onun şimdiye değin yaşadığı, aşka en yakın duyguydu. Dünyada herşeyden çok, bu adamın gözüne girmeye can atıyordu. Boynuzlarını garnizonda saygı gören alaycı bir efendilikle taşıyordu. Şimdi Binbaşının bardağına içki boşaltırken eli titremişti.

Binbaşı, «Çok çalışıyorsun, Weldon,» dedi. «Bak sana bir şey söyleyeyim; değmez. Sağlığın her şeyden önemli çünkü sağlığını yitirirsen halin nice olur? Leonora, bir kâğıt daha ister misin?»

Yüzbaşı Bayan Langdon'un içkisini boşaltırken gözlerini kaçırdı. Bu kadından öylesine tiksiniyordu ki bakmaya dayanamıyordu. Bayan Langdon şöminenin önünde sessiz sedasız ve dimdik oturmuş, örgü örmekteydi. Yüzü ölü gibi solgun, dudakları biraz şişti ve pul pul kalkmıştı. Ateşliymiş gibi parlayan yumuşak, kara gözleri vardı. Yirmidokuz yaşındaydı, Leonora'dan iki yaş küçük. Sesinin bir zamanlar çok güzel olduğu söylenirdi ama bu garnizonda hiç kimse onun şarkı söylediğini

duymamıştı. Yüzbaşı onun ellerine bakarken içinde bir bulantı kıpırdadı. Kadının elleri sıska denecek kadar inceydi; uzun, narin parmakları ve aşık kemiklerinden bileklerine doğru dal dal uzanan incecik, yeşilimtrak damarları vardı. Ördüğü kırmızı yün kazağın yanında bu ellerin solgunluğu marazlı duruyordu. Yüzbaşı sık sık, birçok dolaylı ve haince yollardan bu kadını incitmeye çalışırdı. Ondan hoşlanmayışının ilk nedeni kadının kendisine karşı gösterdiği mutlak kayıtsızlıktı. İkinci bir neden de onun kendisine bir iyilik etmiş olmasıydı. Bayan Langdon onun bir sırrını öğrenip saklamıştı ki bu sır dile düşse Yüzbaşıyı rezil edebilirdi.

«Gene kocana kazak mı?»

«Yok,» dedi Bayan Langdon sakin sesle. «Bunu ne yapacağıma daha karar vermedim.»

Alison Langdon fena halde ağlamak istiyordu. Üç yıl önce ölen bebesi Catherine aklına düşmüştü. Biliyordu, evine gidip uşağı Anacleto'nun yardımıyla yatsa iyi olacaktı. Istırabı vardı, sinirleri bozuktu. Bu kazağı kimin için ördüğünü bilmemek bile canını sıkıyordu, örgü örmeye ancak kocasının sadakatsizliğini öğrendiği zaman başlamıştı. Önceleri ona birçok kazak örmüştü. Sonra Leonora'ya bir tayyör ördü. İlk aylarda, kocasının kendisine böyle sadakatsizlik edebileceğine tam inanamamıştı. En sonunda kocasından –son derece hor görerek– vazgeçtiği zaman umarsızlıkla Leonora'ya sarılmıştı. Ve aldatılan kadınla kocasının sevdiği kadın arasında tulaf bir arkadaşlık kurulmuştu. Şok ve kıskançlığın piçi olan bu hasta, çarpıntılı bağlılığın kendine yakışmadığını Alison Langdon biliyordu. Bu duygu çok geçmeden, kendiliğinden silinip gitmişti. Şimdi genç kadın gözlerinin yaşardığını hissetti ve kalbinden ötürü içkinin yasaklanmış olmasına karşın, toparlanmak için biraz viski içti. Aslında viskinin tadını sevmezdi bile. Minicik bir kadeh şurup gibi tatlı likörü, biraz şeriyi hatta bir fincan kahveyi çok daha yeğlerdi.

«Weldon!» diye Binbaşı birden bağırdı. «Karın hile yapı-

yor! İsteyip istemediğini görmek için kâğıdı çevirip baktı.»

Yüzbaşı Penderton, «Sana şaşıyorum, Morris,» dedi. «Kâğıt oyunlarında kadınlara güven olmadığını bilmiyor musun?»

Bayan Langdon bu dostça şakalaşmayı yüzünde, kendini savunuyormuş gibi bir ifadeyle izliyordu; bu ifade uzun zamandır hasta olan ve başkalarının ilgi ya da ihmaline bel bağlıyan kişilerin yüzlerinde sıkça görülür. Evine koşup kendikendini yaraladığı o geceden bu yana genç kadının içinde hiç geçmeyen, bulantılı bir utanç duygusu vardı. Ona bakan herkesin yaptığı o işi düşündüğünden emindi. Oysa gerçekte bu skandal gizli tutulmuştu; orda bulunanların dışında olayı yalnızca doktorla hastabakıcı biliyordu... bir de onyedi yaşından beri Bayan Langdon'un yanında olan ve ona tapınan genç Filipinli uşak.

Şimdi Bayan Langdon örgüyü bırakmış, parmak uçlarını elmacık kemiklerine dayamıştı. Kalkıp dışarı çıkması, kocasından temelli kopması gerektiğini biliyordu. Ne var ki son zamanlarda üzerine korkunç bir acizlik çökmüştü. Zaten nereye gidebilirdi ki? İleriyi düşünmeye çalıştıkça zihnine acayip sanrılar doluyor, bir sürü saplantı benliğine el koyuyordu, öyle bir kerteye ulaşmıştı ki kendi benliğinden de ötekilerden korktuğu kadar korkuyordu artık. Ve her dakika, kopup kaçamadıkça, büyük bir felaketin pusuda beklediği duygusuna kapılıyordu.

«Neyin var, Alison?» diye Leonora sordu. «Acıktın mı? Buzdolabında biraz dilimlenmiş piliç var.»

Son aylarda Leonora Bayan Langdon'la konuşurken tuhaf bir konuşma tarzı oluşturmuştu. Sözcükleri biçimlendirmek için ağzını abartıyla ezip büzüyor ve zavallı bir geri zekalıyla konuşurken kullanılacak türden dikkatli, serinkanlı bir ses kullanıyordu. «Beyaz et de var, siyah et de. Pek lezzetli. Mmmh?»

«Yok, sağol.»

Binbaşı, «Emin misin, sevgilim?» diye sordu. «Hiçbir şey istemez misin?»

«Ben çok iyiyim. Yalnız, bir sakıncası yoksa?.. Topuğunu

öyle yere vurmasan. Beni taciz ediyor. Özür dilerim.»

Binbaşı bacaklarını masanın altından çekti, sandalyesinin yanına sarkıtıp çaprazladı. Yüzeyde Binbaşı, safça, gönül ilişkisinden karısının haberi olmadığına inanıyordu. Gelgelelim bu avutucu inanca sarılabilmek gitgide güçleşmekteydi; gerçeği kabul etmemenin gerilimi yüzünden Binbaşı basur çekmeye başlamış ve çok sağlam olan sindirim sistemi nerdeyse bozulmuştu. Karısının gözle görülür mutsuzluğunu kendi denetiminin tümden dışında, kadınlara özgü, marazlı bir hal olarak yorumlamaya çalışıyor ve bunu başarıyordu. Evlendiklerinin hemen sonrasında geçen bir olay hiç aklından çıkmazdı. Alison'u bıldırcın avına çıkarmıştı. Alison nişancılık çalışması yapmakla birlikte bundan önce hiç ava çıkmış değildi. Bir bıldırcın sürüsünü ürkütüp havalandırmışlardı; Binbaşı uçan kuşların batan kış güneşinin üzerinde çizdiği örneği hâlâ anımsardı. Kendisi Alison'la ilgilendiği için ancak bir bıldırcın vurmuş ve şövalyeliği elden bırakmıyarak bunu da karısının vurmuş olduğunda diretmişti. Ne var ki Alison kuşu köpeğin ağzından aldığı zaman yüzü değişmişti. Kuş hâlâ canlıydı; Binbaşı onu beynine vurup öldürmüş, sonra gene karısına vermişti. Genç kadın, yere düşünce nedense küçük de düşmüş olan o tüyleri karışık, sıcacık gövdeyi eline almış, o cam gibi kara, minik, ölü gözlere bakmıştı. Sonra başlamıştı hüngür hüngür ağlamaya. Binbaşı, «kadınlara özgü» ve «marazlı» dediğinde işte bunun gibi şeyleri demeye getiriyordu; bunlardan anlam çıkartmaya çalışmaktan da adama hayır gelmezdi. Bir de, Binbaşı şu günlerde karısı konusunda kaygılandığı zaman, içgüdüsel olarak, bir öz savunma kabilinden, Teğmen Weincheck diye birini aklına getiriyordu. Bu teğmen Binbaşının kendi taburunda bir bölük komutanı ve Alison'un yakın dostuydu. İşte şimdi de, karısının yüzü vicdanını rahatsız ettiğinden Binbaşı, kendi içini yatıştırmak için,

«Öğleden sonra Weincheck'le birlikteydim, mi diyordun?» diye sordu.

«Evet, oradaydım.»

«İyi. Nasıldı, peki?»

«İyi sayılır,» Alison birden ördüğü kazağı Teğmen Weicheck'e vermeye karar verdi; kazak Teğmenin çok işine yarardı. Alison, «inşallah omuzlar pek geniş olmamıştır,» diye düşündü.

Leonora, «Aman o herif de!» dedi. «Onda ne bulduğunu dünyada anlıyamıyorum, Alison. Elbet biliyorum, bir araya gelince entel şeylerden konuşuyorsunuz ama... Bana, 'hamfendi,' diyor. Hiç çekemiyor beni, gene de, evet hamfendi aşağı, hayır hamfendi yukarı. Düşün, allahaşkına!»

Bayan Langdon biraz burukça gülümsedi ama bir şey söylemedi.

Garnizonda Bayan Langdon dışında kimse için önem taşımamakla birlikte burda Teğmen Weincheck'le ilgili birkaç söz etmek yerinde olabilir. Bu teğmen asker olarak biraz acınası biriydi çünkü elli yaşına yaklaştığı halde henüz yüzbaşı rütbesine yükselememişti. Gözlerinden öyle sıkıntı çekiyordu ki yakında emekliye sevkedilecekti. Çoğunluğu West Point Akademisinden yeni mezun olan bekâr teğmenlere ayrılmış binalardan birinde oturuyordu. Dairesinin iki küçük odası bütün bir ömrün birikintileriyle tıklım tıkıştı; kuyruklu bir piyano, bir raf dolusu fotoğraf albümü, yüzlerce kitap, kocaman bir Ankara kedisi ve on, oniki bitki saksısı. Teğmen oturma odasının duvarlarına bir tür yeşil sarmaşık sardırmıştı. İnsan burda yürürken, yere bırakılmış boş bir bira şişesine, bir kahve fincanına ayağı takılıp sendeliyebilirdi. En son olarak bu yaşlı teğmen keman da çalıyordu. Odasından çok zaman, bir yaylı sazlar üçlüsünden ya da dörtlüsünden kopartılmış çıplak bir melodinin umarsız ezgisi taşar ve bu ses, koridordan geçen genç subayların baş sallayıp göz kırpışmalarına yol açardı. Bayan Langdon çok zaman ikindi saatlerinde buraya konukluğa gelirdi. Teğmen Weincheck'le birlikte Mozart sonataları çalarlar, ateş başında kahve içerek zencefilli şekerleme yerlerdi. Öbür handikaplarının yanısıra Teğmen iki yeğenini okutmaya çalış-

tığı için çok da yoksuldu. İki yakasını bir araya getirebilmek uğruna bir sürü küçük ve küçültücü ekonomi yapmak zorundaydı. Tek üniforması öyle pejmürdeydi ki Teğmen ancak en zorunlu olan sosyal olaylara katılabiliyordu. Bayan Langdon onun kendi söküklerini kendi diktiğini öğrenince, gelirken dikiş-nakışını da yanına almaya başlamış, böylece kocasınınkilerle birlikte Teğmenin çarşaflarıyla çamaşırlarını da elden geçirmeyi adet edinmişti. Kimileyin Teğmenle Alison Binbaşının arabasıyla geziye çıkar, yüzelli mil ötedeki bir kentte verilen konserlere giderlerdi. Böyle zamanlarda Aneclato'yu da yanlarına alırlardı.

Bayan Penderton, «Herşey bu ele bağlı, kazanırsam bütün fişler benim olacak,» dedi. «Artık bitirelim şu oyunu.»

Kâğıtları dağıtırken kucağında duran bir asla papazı alarak oyunu kazanmayı başardı. Odada bulunan herkes gördü bunu. Binbaşı kıkır kıkır güldü. Onun, sandalyesini geri itip kalkmazdan önce masa altından Leonora'nın kalçasını okşadığını da herkes gördü. Bayan Langdon kocasıyla birlikte ayağa kalkarak örgüsünü çantasına koydu.

«Ben artık gideyim,» dedi. «Ama sen kal, Morris, oyunu bozma. İyi geceler, hepinize.»

Bayan Langdon ağır ve tutuk adımlarla yürüyordu. O dışarı çıktığı zaman Leonora, «Şimdi nesi var acaba?» dedi.

Binbaşı mutsuzlukla, «Ne bileyim,» diye yanıtladı. «Ama ben de gitsem iyi olur, herhalde. Hadi, son bir el daha çevirelim.»

Binbaşı Langdon o sıcak, neşeli odadan çıkmayı hiç istemiyordu. Penderton'larla vedalaştıktan sonra bir süre evin önündeki yolda durdu. Gökteki yıldızlara bakıyor ve hayatın kimi zaman pis bir iş olduğunu düşünüyordu. Ölen bebeyi anımsadı bir an. Baştan sona, amma da tımarhanelik bir iş olmuştu! Sancı çektiği sırada Alison Aneclato'ya sarılmış (çünkü o, Binbaşı buna dayanamamıştı) ve tamtamına otuzüç saat bağırmıştı. Doktor, «Yeterince gayret etmiyorsun, ıkın!» dedikçe... inan

olsun o bücür Filipino da ıkınmıştı. Dizleri bükük, yüzünden aşağı terler akarak Alison'un her avazına bir avaz da o katmıştı. Sonra, her iş olup bittiği zaman bebenin işaret parmağıyla orta parmağının bitişik olduğunu görmüşlerdi. Ve Binbaşı yalnızca, bu bebeye dokunmak zorunda kalırsa tepeden tırnağa ürpereceğini düşünebilmişti.

Uzayıp gitmiş, onbir ay sürmüştü bu çile. O sırada Orta Batıdaydılar. Binbaşı karlı yerlerden eve dönünce buz dolabında soğuk ton balığı salatası gibilerden bir şeyler bulur, evin doktor ve hastabakıcılarla kaynaştığını görürdü. Yukarda Aneclato çocuğun dışkısını incelemek için bezi ışığa tutup bakardı. Ya da çocuğu kucağına alırdı ki Alison, çeneleri sımsıkı kısılı, odada bir aşağı bir yukarı yürüyebilsin, bir aşağı bir yukarı.

Her şey bitince Binbaşı yalnızca derin bir oh çekebilmişti. Ama Alison öyle mi ya! Alison nasıl da soğuk ve karamsar, öfkeli kalmıştı bu olayın ardından. Nasıl da çekilmez kertede çıtkırıldım! Evet, kimi zaman hayat çok hazin olabiliyordu, doğrusu.

Binbaşı sokak kapısını açtı ve Anacleto'nun merdivenden aşağı indiğini gördü. Ufarak Filipino serinkanlı bir uyumla yürüyordu. Ayağında yumuşak, gri kumaştan bir pantalonla sandalet, üzerinde nil mavisi bir buluz vardı. O yassı, ufak yüzü kaymak beyazlığında, kara gözleri için için ışıyordu. Binbaşının ayırdına varmamış gibiydi ama en alt basamağa geldiğinde sağ bacağını yavaş yavaş kaldırdı, ayak parmaklarını bir balet gibi bükerek hafifçe zıpladı.

«Gerzek!» dedi Binbaşı. «Hanım nasıl?»

Anacleto kaşlarını kaldırdı, o ince derili, beyaz göz kapaklarını ağır ağır indirdi. «*Très fatigueé.*»

Binbaşı küplere binerek –çünkü Fransızca bilmezdi– «Ya!» dedi. «*Vulevu fan fin fon!* Nasıl, diye sordum sana.»

«*C'est les...*» Ne var ki Anacleto da Fransıza öğrenmeye daha yeni başlamıştı ve «sinüs» kelimesinin Fransızcasını bilmiyordu. Gene de yanıtını son derece etkileyici bir ağırbaşlılıkla

tamamladı: «*Maitre corbeau sur un arbre perche*, Binbaşım.» Durdu, parmaklarını şaklattı, sonra kendikendine konuşurcasına dalgın, «Güzel sunulacak biraz sıcak et suyu,» diye ekledi.

«Bana bir old-fashioned hazırla.»

«Yapacağım birden,» dedi Anaclato.

«Birden»in «hemen» yerine kullanılamıyacağını bal gibi biliyordu çünkü kendisi ingilizceyi tıpkı Bayan Langdon'unkine benzeyen bir sesle, sözcükleri iyi seçip güzel telaffuz ederek konuşurdu. Şimdi bu hatayı Binbaşıyı daha da sinirlendirmek için yapmıştı.

«Tepsiyi hazırlayıp Madame Alison'un rahatını sağlar sağlamaz yapacağım.»

Binbaşının kol saatine göre bu tepsinin hazırlanması otuzsekiz dakika sürdü. Ufarak Filipino son derece neşeli, danseder gibi hafif adımlarla mutfakta döndü, dolandı, yemek odasından çiçek dolu bir vazo aldı, getirdi. Binbaşı onu, o kıllı yumruklarını kalçalarına dayamış olarak seyrediyordu. Bu arada Anacleto yumuşak, şakrak bir sesle kendikendine konuşup duruyordu. Binbaşı, Bay Rudolph Serkin ve bir şekerci dükkânında, tüylerine fıstıklı şekerleme parçaları yapışmış olarak dolaşan bir kedi üstüne bir şeyler duydu. Bu arada kendi içkisini kendisi hazırlayıp tavada iki yumurta yapmıştı. Otuzsekiz dakikalık tepsi hazır olunca Anacleto ayaklarını çaprazlayıp ellerini başının arkasında kilitleyerek durdu ve ağır ağır sallandı.

Binbaşı, «Tanrım!» dedi. «Amma da cinssin be sen! Seni benim tabura alabilsem neler yapmazdım!»

Ufarak Filipino omuz silkti. Herkesin bildiği üzere o, Tanrının kendisiyle Madame Alison dışında herkesi yarattığı sırada çok kötü hatalar yapmış olduğuna inanırdı. Bir de sahne insanlarını istisna sayardı: Cüceler ve büyük sanatçılar gibi harika insanlar. Hazırladığı tepsiyi hoşnutlukla süzdü. Tepsinin üstünde sarı keten bir örtü, kahverengi seramikten bir sıcak su sürahisi, çorba tası ile iki et suyu küpü vardı. Sağ köşede, mavi mineli pirinçten küçük bir Çin tasının içinde bir demet tüy gibi

mavi kış papatyası duruyordu. Anacleto çok kararlı, ciddi bir ifadeyle eğildi, çiçeklerin mavi taç yapraklarından üç tanesini kopardı ve sarı peçetenin üzerine serdi. Aslında bu gece göründüğü kadar fıkırdak değildi. Arada gözlerinde bir kaygı beliriyor ve Anacleto Binbaşıdan yana anlam dolu, suçlayan bir bakış fırlatıyordu.

Binbaşı, «Tepsiyi ben yukarı götürürüm,» dedi çünkü bu, karısını memnun edecek türden bir şeydi; Binbaşı bu sayede puan toplayabilirdi.

Alison elinde bir kitapla yatakta, sırtını yastıklara dayamış oturmaktaydı. Okuma gözlüğüyle yüzü, salt burun ve gözmüş gibi duruyordu, ağzının uçlarında hastalıklı mavi gölgeler vardı. Beyaz ince ketenden gecelik, sıcak gül rengi kadifeden bir yatak ceketi giymişti. Oda çok dingindi, şöminede ateş yanıyordu. Az eşya vardı; yumuşak gri halısı, kiraz rengi perdeleriyle oda yalın, adeta çıplak duruyordu. Alison et suyunu içerken binbaşı yatağın yanındaki bir sandalyeye oturdu. Canı sıkılmıştı, söyleyecek bir şeyler bulmaya çalıştı. Anacleto hafif adımlarla yatağın çevresinde dönüyor ve ıslıkla canlı, hüzünlü, duru bir hava çalıyordu.

«Bakın, Madame Alison!» dedi birden. «Benimle bir konuyu konuşacak kadar iyileştiniz mi?»

Kadın tasını elinden bırakıp gözlüğünü çıkardı. «Hayrola? Nedir?»

«Şu!» Anacleto yatağın yanına alçak bir tabure çekti ve cebinden hevesle küçük küçük kumaş parçaları çıkardı. «Bu eşantiyonları sizinle gözden geçirelim diye ısmarladım. İki yıl öncesini düşünüyorum; hani New-York City'de Peck and Peck mağazasının önünden geçmiştik de size küçük bir tayyör göstermiştim.» Parçalardan birini seçip Alison'a uzattı. «Bu kumaş aynen onun gibi olur.»

«Ama benim tayyöre ihtiyacım yok ki, Anacleto.»

«Pekâlâ var, işte! Bir yılı aşkın bir zamandan beri üstünüze başınıza hiçbir şey almadınız. Yeşil elbiseniz de, dirsekleri *bien*

usée olduğundan artık bir hayır kurumuna verilmeye hazır.»

Anacleto Fransızca sözcükleri söylerken Binbaşıdan yana şen şakrak bir hainlikle bakmıştı. Onların bu sakin odada böyle konuşmalarını dinlemek Binbaşıya her zaman urkunuve benzer bir ürperti verirdi. Sesleriyle telaffuzları öylesine aynıydı ki birbirlerini usulca yankıladıklarını sanırdınız. Tek fark Anacleto'nun soluk soluğa bir lafazanlıkla konuşmasına karşın Alison'un sesinin ölçülü ve sakin olmasıydı. Genç kadın şimdi,

«Kaç paraya bu?» diye sordu.

«Pahalı. Ama bu kaliteyi daha ucuza almayı beklevemezsiniz. Sonra yıllarca dayanacağını da hesaba katın.»

Alison gene kitabına döndü. «Bakalım, düşünürüz.»

Binbaşı, «Allahını seversen, al şu elbiseyi de olsun bitsin.» dedi. Alison'un para hesabı yapması onu rahatsız ediyordu.

Anacleto, «Hazır almışken birkaç metre fazla ismarlıyalım da bana da ceket çıksın.» dedi.

«Olur. Almaya karar verirsem.»

Anacleto Alison'un ilacını boşalttı. o içerken onun adına yüzünü buruşturdu, sonra sırtına elektrikli yastığı dayayıp saçlarını taradı. Ne var ki odadan çıkacağı zaman dolap kapısının üstündeki boy aynasına bakmadan edemedi. Durup kendine baktı, ayağını şöyle bir çaprazlıyarak başını yana eğdi.

Sonra gene Alison'dan yana dönüp ıslık çalmaya başladı. «Bu nedir? Geçen perşembe Teğmen Weincheck'le çalıyordunuz.»

«Franck'ın A Majör Sonatası.»

«Bakın!» dedi Anacleto heyecanla. «Bu müzik bana şu anda bir bale yarattırdı. Siyah kadife perdeler ve kış mevsiminin alacakaranlığına benzer bir ışık... Gayet ağır, bütün kadrovla birlikte. Sonra solo'nun üzerine vuran bir ışık . alev gibi, çok canlı, Bay Sergei Rachmaninoff'un valsiyle. Derken final gene Franck'a dönüyor, yalnız bu kez...» Anacleto Alison'a baktı ve o tuhaf, ışıklı gözleriyle. «Sarhoş!» dedi.

Ve böyle diyerek dansetmeye başladı. Bir yıl önce onu Ro-

Balesini görmeye götürmüşlerdi ve Anacleto bunun etkisinden bir daha kurtulamamıştı. Hiçbir sahne hilesi, hiçbir jest gözünden kaçmış değildi. Gri halının üzerinde uykulu bir pantomimle oraya buraya kayıyordu. Giderek yavaşladı ve sonunda hareketsiz kaldı; sandaletli ayakları bileklerinden çaprazlanmış, parmak uçları düşünceli, dalgın bir ifadeyle bitişmişti. Derken hiç umulmadık bir anda birden, hafifçecik, kendi çevresinde döndü ve hızlı, hareketli bir soloya başladı. Hayalinde uçsuz bucaksız bir sahnede, göz kamaştıran bir gösterinin odak noktası olduğu yüzünün ışımasından anlaşılıyordu. Alison'un da çok eğlendiği belliydi. Binbaşıysa tiksinti ve inanmazlıkla birinden öbürüne bakıyordu. Dansın son bölümü ilk bölümün sarhoş bir taşlaması oldu. Anacleto sonunda tuhaf bir poz takınarak durdu: Bir eliyle dirseğini tutmuş, alaycı bir şaşkınlıkla yumruğunu çenesine dayamıştı.

Alison bir kahkaha attı, «Bravo! Bravo Anacleto!»

Karşılıklı gülüştüler; ufarak Filipino, mutlu ve biraz başı dönmüş, kapıya yaslandı. Sonunda soluğu sakinleşince, «Hiç dikkat ettiniz mi?» diye sordu. «Bravo ile Anacleto birbirine nasıl da uyuyor?»

Alison gülmesini keserek ciddi ciddi baş salladı.

«Elbette, Anacleto. Çok zaman dikkatimi çekmiştir.»

Ufarak Filipino kapı eşiğinde duraksıyordu. Eksik bir şey kalmasın diye odayı gözden geçirdi. Sonra Alison'un yüzüne baktı ve gözlerinde ansızın çok kin ve çok hüzünlü bir bakış belirdi. «İhtiyacınız olursa beni çağırın.»

Onun merdivenden aşağı ağır ağır inmeye başladığını, sonra adımlarının hızlanıp hafiflediğini duydular. Son basamakta karmaşık bir şeyler denemiş olsa gerek ki birden bir patırtı oldu. Binbaşı merdiven başına çıktığında Anacleto cesur bir ağırbaşlılıkla yerden kalkmaktaydı.

Alison gergin sesle, «Bir şey olmuş mu?» diye sordu.

Anacleto Binbaşıya gözlerinde öfke yaşlarıyla baktı. «Bir şeyim yok, Madame Alison!» diye bağırdı.

Binbaşı öne doğru eğildi, Anacleto sözcükleri okuyabilsin diye ağzını büzüp açarak, tane tane ve sessizce, «Keş-ke-boy-nun-kı-rı-lay-dı,» dedi.

Anacleto gülümseyip omuz silkti, topallıyarak yemek odasına girdi. Binbaşı yatak odasına döndüğünde karısını kitap okur buldu. Alison başını kaldırıp ona bakmadı, o da holün karşısındaki kendi odasına girip kapıyı küt diye kapadı. Odası ufak ve biraz dağınıktı; tek süs, Binbaşının binicilik gösterilerinde kazanmış olduğu madalyalardı. Başucundaki etajerlerde açık bir kitap duruyordu, çok derin ve edebi bir kitap. Sayfası bir kibrit çöpüyle belirlenmişti. Binbaşı kırk kadar sayfa çevirdi; bir gecede makul olarak okunabilecek bir sayı. Bu sayfayı da bir kibrit çöpüyle işaretledi. Sonra çekmecesindeki bir deste gömleğin altından *Scientification*-Bilimleme adında bir piyasa dergisi çıkardı. Yatağına rahatça yerleşti ve gezegenler arasında geçen müthiş bir süper-savaşla ilgili bir öyküyü okumaya daldı.

Holün karşısında karısı kitabını elinden bırakmış, yarı oturur gibi uzanmıştı. Yüzü çektiği ıstırapla gerilmiş, o koygun, ışıltılı gözleri tedirgin bakışlarla odanın duvarlarında dolaşıyordu. Alison plan kurma çabasındaydı. Morris'den boşanacaktı, o kesin. Ama nasıl gerçekleştirecekti bunu? Ve de en önemlisi, Anacleto'yla kendisi hayatlarını nasıl kazanacaklardı? Alison çocuksuz kadınların boşanınca kocalarından nafaka almalarını her zaman kınamıştı; şimdi de elinde kalan en son gurur kırıntısı, ayrıldıktan sonra kocasının parasıyla yaşamıyacağını, yaşayamıyacağını bilmesine bağlıydı. Ama ne yapabilirlerdi, o ve Anacleto? Kendisi evlenmezden önceki yıl bir kız okulunda Latince öğretmenliği yapmıştı ama şimdi, sağlık durumu böyleyken bu işi yapması söz konusu edilemezdi. Bir yerlerde bir kitapçı dükkânı? Kendisi hastalanınca Anacleto'nun yürütebileceği bir iş olması gerekti. Acaba ikisi birlikte bir karides teknesi işletebilirler miydi? Bir keresinde Alison karides avcılarıyla konuşmuştu. Altın yaldızlı mavi bir sahil gününde balık-

çılar birçok şey anlatmışlardı ona. Anacleto'yla birlikte ağlarını suya atıp gün boyu denizde kalabilirlerdi, çevrelerinde yalnızca soğuk, tuzlu hava, deniz ve güneş... Alison başını huzursuzca yastığa sürttü. Ne ciddiyetsizlik, ama!

Sekiz ay önce, kocasının sadakatsizliğini öğrenince Alison şok geçirmişti. Teğmen Weincheck ve Anacleto'yla birlikte, iki gün iki gece kalıp bir konser ve bir oyun izlemek niyetiyle kente gitmişlerdi. Ama ikinci gün Alison'un ateşi çıkınca eve dönmeye karar vermişlerdi. İkindi üzeri Anacleto onu sokak kapısına bırakıp arabayı garaja götürmüştü. Alison diktiği çiçeklere bakmak için biraz ön bahçede oyalanmıştı. Karanlık basmak üzereydi ve kocasının yatak odasında ışık vardı. Sokak kapısı kilitliydi. Alison içeri bakınca holdeki şifonyerin üstünde Leonora'nın paltosunu görmüştü. Ve içinden, Penderton'lar bizdeyse sokak kapısının kilitli olması ne tuhaf, diye düşünmüştü. Sonra, herhalde Mori is banyo yapıyor, Penderton'lar da mutfakta içki hazırlıyorlar, diye düşünmüş, arkaya dolanmıştı. Ama tam o sırada, onun içeri girmesinden önce Anacleto o minik yüzünde öyle bir dehşet ifadesiyle koşup gelmişti ki! Fısıltıyla konuşarak, bir şey unutmuş gibi yapıp gene kente dönmelerini önermişti. Biraz sersemlemiş olan Alison basamakları çıkmaya davranınca da Anacleto, «Şu sırada içeri girmemelisiniz, Madame Alison.» demişti.

Gerçek, nasıl bir zangırtıyla dank etmişti Alison'un kafasına! Anacleto ile birlikte arabaya binmişler, oradan uzaklaşmışlardı. Bu işin kendi evinde olmasındaki aşağılayıcı yön... Alison'un sindiremediği bu olmuştu. Sonra da, tam o günü bulmuş gibi, garnizon kapısında onları tanımayan, yeni bir askerin nöbette olduğunu görmüşlerdi. Asker onları durdurmuştu. Küçük kupe arabanın içine, bir makinalı falan gizlenmiş olmasından kuşkulanmışcasına bakmış, sonra gözlerini Anacleto'ya dikmişti. Yanık turuncu renkteki fiyakalı ceketinin içinde Anacleto dokunsan ağlayacak durumdaydı. Asker isim sormuştu ama, «İkiniz birden çabalasanız bile ortaya adam gibi bir isim

bulup çıkartamazsınız!» diye düşündüğü ses tonundan anlaşılıyordu.

Alison o erin yüzünü dünyada unutamıyacaktı. O anda kocasının adını ağzına alacak gücü bulamamıştı. Genç erse bekliyor, gözlerini onlara dikmiş, tek söz söylemiyordu. Sonraları, arabayla Morris'i almaya gittiği zamanlarda Alison bu askeri tavlada da görmüştü. Çocukta bir Gaugin yerlisinin tuhaf, dalgın yüzü vardı. Belki bir dakika birbirlerine bakmışlardı, sonra, en sonunda Alison'u tanıyan bir subay çıkagelmişti.

Alison'la Anacleto arabayla, soğuk havada, hiç konuşmadan üç saat yol gitmişlerdi. Sonradan da... Alison'un geceleri, hasta ve huzursuzken kurduğu ama sabahleyin güneş doğar doğmaz da aptallık olarak gördüğü onca plan. Ve Penderton'lardan koşarak evine geldiği ve o korkunç işi yaptığı o gece. Duvardaki bahçe makasını görmüş, öfke ve umarsızlıktan kendini yitirerek makası göğsüne saplayıp kendini öldürmeye yeltenmişti. Ama makasın ucu çok kördü. Sonra Alison birkaç dakika için aklını iyice oynatmış olsa gerekti çünkü o işi nasıl yaptığını kendi de bilmiyordu.

Şimdi tepeden tırnağa ürpererek ellerini yüzüne örttü. Kocasının, oda kapısını açarak çizmelerini hole bıraktığını duydu. Çabucak ışığını kapadı.

Binbaşı dergisini okuyup bitirmiş ve gene çekmeceye gizlemişti. Son bir yudum içki alıp rahatça yatağına uzandı, gözlerini karanlığa dikti. Neydi o, Leonora'yla ilk karşılaşmasının ona çağrıştırdığı şey? Bebenin ölümünden sonraki yıldı; tam oniki aydır Alison ya hastanede, ya da evin içinde ruh gibi dolaşmaktaydı. Derken, bu garnizona gelişinin haftasında, tavlada Leonora'yla karşılaşmış ve Leonora ona çevreyi göstermeyi önermişti. Binek yolundan ayrılmış, atlarını bir süre gönüllerince dört nala sürmüşlerdi. Sonra, atları dinlendirmek için ağaca bağladıklarında Leonora oracıktaki böğürtlen çalılarını görmüş, akşam yemeğine tart yapmak için böğürtlen toplamaya karar vermişti. Ulu Tanrım! Birlikte çalıların arasına dalıp

Binbaşının kasketine böğürtlen doldurdukları sırada, işte ilk kez o zaman olmuştu o iş. Sabahın saat dokuzunda, tanışmalarından iki saat sonra! Şimdi bile buna inanamıyacağı geliyordu. Ama o sırada neler çağrıştırmıştı bu ona? Ah, evet; hani manevraya çıkarsın, soğuk, yağmurlu bir gece boyunca, tepesi akan bir çadırda titrersin... Sonra şafakta kalkmak ve yağmurun dinmiş, güneşin doğmuş olduğunu görmek. Sırım gibi askerlerin kamp ateşleri başında kahve pişirmelerini, kıvılcımların duru, beyaz bir göğe yükselmesini seyretmek. Şahane bir duygu... dünyanın en güzel duygusu!

Binbaşı suçlu bir kıkırtıyla güldü, başını yastığının altına soktu ve anında horlamaya başladı.

*

Saat yarımda Yüzbaşı Penderton çalışma odasında tek başınaydı; içi içini yiyordu. Bir monograf üstünde çalışmaktaydı ama o gece pek ilerleme kaydedememişti. Çok şarap ve düzünelerle sigara içmişti. Sonunda çalışmayı bırakmış, şimdi odanın içinde volta atmaktaydı. Kimi zaman kişinin en büyük ihtiyacı sevecek birini bulmaktır, dağılmış duyguları için bir odak noktası. Kimi zamanlardaysa yaşamın sıkıntılarının, düş kırıklıklarıyla korkularının –spermatozoidler gibi kıpır kıpır– nefret yoluyla boşaltılması zorunludur. Zavallı Yüzbaşı... nefret edecek kimsesi yoktu ve şu son birkaç aydır çok da mutsuzdu.

Alison Langdon, o iri burunlu dişi Eyüp Peygamber ve o iğrenç Filipinosu: Yüzbaşı bu ikisinden tiksiniyordu, gene de Alison'dan nefret edemiyordu çünkü kadın ona bu fırsatı vermiyordu. Ona borçlu durumda olmak Yüzbaşı için sonsuz bir sinir törpüsüydü. Çünkü onun kişiliğindeki hazin bir eksikliği bilen tek kişi Alison'du: Yüzbaşı Penderton'un hırsızlığa eğilimi vardı. Başkalarının evlerinde gördüğü öteberiyi çalma itkisine karşı koyabilmek için her an çaba harcardı. Gerçi bu zaafına yalnızca iki kez yenilmişti. Yedi yaşlarındayken ona

dayak atan okul zorbasına öyle kızmıştı ki bir aşk armağanı olarak halasının tuvalet masasının üzerinden eski tarz bir perük kutusu çalmıştı. Ve yirmiyedi yıl sonra bu garnizonda, huyuna bir kez daha yenik düşmüştü.

Yeni evli bir genç kadının verdiği bir yemek davetinde bir gümüş kaşık onu öylesine çekmişti ki Yüzbaşı bunu cebine atıp evine götürmüştü. İnce oymalı ve çok eski, çok güzel, değişik bir tatlı kaşığıydı bu. Yüzbaşı bu küçücük kaşığın büyüsüyle perişan olmuş (önündeki öbür gümüşler sıradan şeylerdi) ve sonunda kendini tutamamıştı. Ustaca birtakım manevralardan sonra ganimetini bir selamet cebine attığı zaman, yanında oturan Alison'un bu hırsızlığı görmüş olduğunu algılamıştı. Kadın son derece şaşkın bir bakışla onun yüzüne bakmaktaydı. Yüzbaşı şimdi bile bunu ansıdıkça ürpermekten kendini alamazdı. Sonra, korkunç uzun bir bakıştan sonra Alison bir kahkaha atmıştı, evet, bir kahkaha, öylesine gülmüştü ki tükürüğü genzine sıçramış, sırtına vurmak gerekmişti. Sonunda özür dileyerek sofradan ayrılmıştı. Ve o işkence dolu gece boyunca Yüzbaşı ne zaman ona baksa Alison öyle alaylı alaylı gülümsemişti ki! O gün bugündür ne zaman onu yemeğe çağırsa gözünü üzerinden ayırmazdı. Kaşık şimdi Yüzbaşının dolabında saklıydı, ipek bir mendile sarılmış olarak, kasık bağı kutusunun içinde.

Gene de, buna karşın Yüzbaşı Penderton Alison'dan nefret edemiyordu. Karısına karşı da gerçek bir kin duyamıyordu. Leonora onu delirtip zıvanadan çıkartıyordu, gelgelelim Yüzbaşı en şiddetli kıskançlık krizlerinde bile ondan nefret edemiyordu; nasıl ki bir kediden, bir attan ya da bir kaplan yavrusundan da nefret edemezdi.

Yüzbaşı çalışma odasında volta atıyordu. Kapalı duran kapıya küçük, sinirli bir tekme savurdu. Alison olacak o kadın sonunda Morris'i boşamaya karar verirse işin sonu nereye varırdı? Yüzbaşı bu olasılığı aklına getirmeye dayanamıyordu; yalnız kalmak düşüncesi öylesine kahrediciydi!

Birden bir tıkırtı duyar gibi olarak zınk diye durdu. Ev sepsessizdi. Yüzbaşının korkak olduğuna önceden değinmiştik. Genç adam kimi zaman, kendi başınayken, köksüz bir korkuya yakasını kaptırırdı. Şimdi de, sessiz odanın içinde öylece dururken ona öyle geldi ki tedirginliğini ve sıkıntılarını yaratan nedence, kendinin ve başka kimselerin içindeki güçler –yani bir yere değin denetleyebileceği şeyler– değildi de kendi dışında pusuya yatmış, ancak uzaktan, hayal meyal sezinleyebileceği bir şeydi. Gözlerini korkuyla odanın içinde çepeçevre dolaştırdı. Sonra masasını topladı ve kapıyı açtı.

Leonora salondaki ateşin önünde, halının üzerinde uyuyakalmıştı. Yüzbaşı ona baktı, için için güldü. Leonora yan dönmüştü; kocası onun kıçına çizmesinin burnuyla, sertçe vurdu. Leonora hindi dolmasının içiyle ilgili bir şeyler mırıldandı ama uyanmadı. Yüzbaşı eğilip onu sarstı, yüzünü yüzüne yaklaştırarak konuştu ve sonunda onu ayağa kaldırdı. Ne var ki gece son iş olarak uyandırılıp tuvalete götürülen çocuklar gibi, Leonora'nın ayakta uyuma yeteneği vardı. Yüzbaşı onu paldır küldür merdiven yukarı yederken o hâlâ, gözleri yumulu, hindi konusunda dırıldanıp duruyordu.

Yüzbaşı, «Seni soyacağımı sanıyorsan avcunu yalarsın,» dedi.

Ama Leonora yatağın üstünde, onun bıraktığı biçimde oturmayı sürdürüyordu; kocası birkaç dakika onu süzdükten sonra gene güldü ve sırtındakileri çıkardı. Gecelik giydirmedi çünkü şifonyerin çekmeceleri öylesine karman çormandı ki gecelik bulamadı. Hem zaten Leonora, kendi deyimiyle, «sivil» yatmayı severdi, nasılsa. Karısı yatağa girince Yüzbaşı duvarda asılı duran bir resme doğru yürüdü; yıllardır bu resmi ne zaman görse gülerdi. Bu, onyedi yaşlarında bir genç kız resmiydi, altında da göz yaşartıcı bir yazı vardı: «Leonora'ya tonlarla sevgi, Bootsie.» Bu şaheser yıllardan beri Leonora'nın yatak odasının duvarlarını süslemekteydi ve onlarla birlikte diyardan diyara gezmişti. Gelgelelim bir zamanlar yatılı okulda oda ar-

kadaşı olan Bootsie konusunda soru sorulduğu zaman Leonora üstünkörü yanıtlar verir, Bootsie'nin galiba epey zaman önce yüzerken boğulduğunu, kulağına böyle bir şey geldiğini söylerdi. Hatta bu konuyu üstelediği zaman Yüzbaşı karısının Bootsie'nin gerçek adını bile anımsayamadığını öğrenmiştî. Gene de, salt alışkanlıktan, resim onbir yıldır Leonora'nın duvarında asılmaktaydı. Yüzbaşı karısının uyuyuşuna baktı. Leonora sıcak kanlıydı ve üzerindeki örtüyü daha şimdiden çıplak göğüslerinin altına itmişti. Uykusunun arasında gülümsüyordu; Yüzbaşı onun şu anda, rüyasında doldurduğu hindiyi yemekte olduğunu düşündü.

Yüzbaşı Seconal haplarıyla uyurdu; alışkanlığı öyle eskiydi ki tek bir kapsül artık etkili olmuyordu, Yüzbaşı, Piyade Okulundaki görevinin ağırlığı düşünülürse, kendisinden geceleyin uyanık yatıp sabahleyin bitkin uyanmasını beklemenin haksızlık olduğu görüşündeydi. Yeterli Seconal almazsa uykusu çok hafif ve rüyalarla yüklü oluyordu. Bu gece kendini şımartıp üç kapsül birden almaya karar verdi; böylelikle hemencecik, altı yedi saat sürecek donuk ve küt bir uykuya dalacağını biliyordu. Kapsüllerini yuttu ve karanlıkta, tatlı bir beklentiyle yatağına uzandı. İlacın bu yüksek dozu ona benzersiz, şehvetsi bir duygu vermişti; iri, koygun bir kuş gelip göğsüne tünemiş, yırtıcı, altın gözleriyle tek bir kez ona bakmış, sonra onu o karanlık kanatlarıyla sinsice sarmış gibiydi.

*

Er Williams ışıkların sönmesinden hemen hemen iki saat sonraya kadar evin dışında bekledi. Yıldızlar biraz sönükleşmiş, gece göğünün siyahlığı derin bir menekşe rengine dönüşmüştü. Ama Orion hâlâ göz alıyor ve Büyük Ayı şahane pırıltılarla ışıyordu. Genç asker evin arkasına dolandı ve usulca telli kapıyı denedi. Tahmin ettiği gibi kapı içerden mandallıydı. Gene de biraz gevşek durduğu için çocuk çakısının ucunu aralığa sokun-

ca mandalın kancasını kaldırmayı başardı. Esas kapı kilitli değildi.

Evin içine girince çocuk bir an bekledi. Her yer karanlık, çıt çıkmıyordu. Çocuk, ipiri açılmış dumanlı gözleri karanlığa alışana değin çevresine bakındı. Evin planını artık öğrenmişti. Öndeki uzun holle merdiven evi bölerek bir yanda salonu ve daha geride hizmetçi kadının odasını bırakıyordu, öbür yanda da yemek odası, Yüzbaşının çalışma odası ve mutfak vardı. Yukarda, sağda büyük bir yatak odasıyla küçük bir bölme vardı, solda da normal boyda iki yatak odası. Yüzbaşı büyük odayı kullanıyor, karısı da holün karşısındaki odada yatıyordu. Asker halı kaplı olan basamaklardan yukarı sakınarak çıktı. Bilinçli bir serin kanlılıkla yürüyordu. Leydi'nin odasının kapısı açıktı; asker buraya varınca duraksamadı. Bir kedinin çevik sessizliğiyle içeri girdi.

Gölgeli, yeşil ayışığı odayı doldurmuştu. Yüzbaşının karısı, kocasının bıraktığı durumda uyuyordu. Yumuşak saçları yastığa yayılmış, usul usul inip kalkan göğsü yarı çıplaktı. Yatağın üzerinde sarı ipek bir örtü vardı ve ağzı açık bir parföm şişesi havaya tatlı, baygın bir koku serpiyordu. Asker ayaklarının ucuna basarak, yatağa yanaştı ve Yüzbaşının karısının üzerine doğru eğildi. Ayın yumuşak ışığı yüzlerini aydınlatıyordu; birbirlerine öyle yakındılar ki asker kadının sıcak, düzenli soluğunu hissedebiliyordu. O ciddi gözlerinde ilkin yoğun bir merak okunuyordu ama dakikalar geçtikçe ablak yüzü derin bir mutluluk ifadesiyle aydınlandı. Genç çocuğun içi şimdiye değin hiç bilmediği tuhaf ve keskin, tatlı bir duyguyla doldu.

Bir süre böyle, Yüzbaşının karısının üstüne eğilmiş olarak kaldı. Sonra düşmemek için pencere pervazına tutunarak yavaş yavaş yatağın yanına çömeldi. Sırtını dimdik tutarak ayaklarının ucunda dengelenmiş ve o ince, güçlü ellerini dizlerine dayamıştı. Gözleri kehribar düğmeler gibi yuvarlak yuvarlak, perçemleri karmakarışık, alnına yapışmıştı.

Bundan önce de birkaç kez Er Williams'ın yüzünde böyle

aniden bir mutluluk ifadesi belirmiş ama bunu gören olmamıştı. Böyle zamanlarda bir gören olsa onu askeri mahkemede yargılardı. İşin gerçeği şu ki üssün ormanında yaptığı o uzun gezilerin bazılarına bu çocuk yalnız çıkmıyordu. Öğleden sonraları izin koparabilirse ahırdaki atlardan birini de yanına alıyordu. Garnizondan beş mil kadar uzakta, ulaşımı zor, yolsuz izsiz, ücra bir köşeye gidiyordu. Burada, ağaçlar arasında, cilalı bronz rengi otlarla kaplı düz, açıklık bir yer vardı. Bu tenha yerde genç asker eğeri çıkararak atı salıveriyordu. Sonra kendi giysilerini çıkarıyor, açıklığın orta yerindeki geniş, yassı kayanın üzerine uzanıyordu. Çünkü bu çocuğun yoksun kalmaya dayanamıyacağı bir şey vardı: Güneş. En soğuk günlerde bile oracıkta çırılçıplak, hareketsiz yatar ve bırakırdı güneş ışığı etine işlesin. Kimi zaman da çıplak olarak atın eğersiz sırtına binerdi. Bu hayvan sıradan bir ordu beygiriydi. Er Williams dışında sırtına binenlere sunabileceği yalnızca iki yürüyüşü vardı: Ya sarsak adımlarla tırıs gider ya da tahta atların sallanmasına benzer bir koşu tuttururdu. Ne var ki Er Williams bindiği zaman hayvan harika bir değişime uğrardı. Dik boyunlu, gururlu bir zariflikle eşkin gider ya da ayaklarını kaldıra kaldıra yürürdü. Atın sırtında dimdik oturan çocuğun bedeni altın ışıltılı bir esmerlikteydi. Soyunuk olarak öylesine inceydi ki kaburgalarının o duru, eğimli çizgileri görünürdü. Güneş ışığında atını sürerken dudaklarında beliren şehvetli, yırtıcı gülümsemeyi kışladaki arkadaşları görseler herhalde şaşarlardı. Böyle gezilerden sonra Er Williams ahıra yorgun döner, kimseyle konuşmazdı.

Genç asker Leydi'nin başucunda hemen hemen tan atıncaya değin çömeldi. Ne kıpırdıyor, ne çıtı çıkıyor ne de gözlerini Yüzbaşının karısının bedeninden ayırıyordu. Derken, gün ışımaya başlayınca gene pencere pervazına tutunup dengelendi ve dikkatle ayağa kalktı. Alt kata indi, arka kapıyı özenle kapayıp çıktı. Gökyüzü şimdiden uçuk mavi bir renk almış, Venüs solmaya başlamıştı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alison Langdon azap dolu bir gece geçirmişti. Güneş doğup kalk borusu çalana kadar uyuyamamıştı. Bu uzun saatler boyunca birçok ürpertici düşünce onu tedirgin etmişti. Bir ara, tam gün doğarken Penderton'ların evinden birinin çıktığını ve ormana dalıp gittiğini görür gibi olmuştu; bundan hemen hemen emindi. Sonra en sonunda uykuya dalmasından az sonra da büyük bir şamatayla uyandı. Aceleyle kimonosunu giydi, aşağıya indi ve kendini irkiltici ve gülünç bir sahneyle karşı karşıya buldu. Kocası, elinde bir çizmeyle Anacleto'yu yemek masasının çevresinde kovalamaktaydı. Ayaklarında yalnızca çorapları vardı ama bunun dışında üniformasını eksiksiz giymiş, cumartesi sabahının denetimine hazırlanmıştı. Koştukça kılıcı kalçasını dövüyordu. Alison'u görünce erkeklerin ikisi de hemen durdular. Anacleto çabucak koşup onun arkasına sığındı.

Binbaşı öfke ve isyan dolu bir sesle, «Mahsus yaptı!» diye bağırdı. «Çok geç kaldım. Altıyüz kişi beni bekliyor. Oysa bak, onun bana getirdiği şeye bir göz at, lütfen!»

Çizmeler gerçekten de berbat durumdaydı. Üzerlerine un ve su sürülmüşe benziyordu. Alison Anacleto'yu azarladı, onun başında durup çizmeleri doğru dürüst temizletti. Anacleto içini çekerek ağlıyordu ama Alison onu avutmaya kalkışmayacak gücü kendinde buldu. Çizmelerin temizlenmesi bitince Anacleto evden kaçmak ve Quebec'de bir çeyiz dükkânı açmak üstüne bir şeyler geveledi. Alison cilalanmış çizmeleri götürüp

kocasına uzattı, hiçbir şey söylemedi ama onun da hesabını gören bir bakış baktı. Sonra, kalbi rahatsız etmeye başladığı için eline bir kitap alıp gene yattı.

Anacleto ona kahve getirdi sonra pazar gününün alışverişini yapmak için Post Exchange'e gitti. Daha sonra, Alison kitabını bitirmiş, pencereden dışarki güneşli güz gününü seyrederken Anacleto gene odaya girdi. Neşeliydi, çizmeler yüzünden yediği azarı tümden unutmuştu. Ocakta gürül gürül bir ateş yaktı sonra biraz karıştırıp oyalanmak için yazı masasının üst çekmecesini açtı. Alison'un eski tarz bir sirke şişesinden yaptırttığı küçük, kristal bir çakmağı aldı. Bu oyuncak öyle hoşuna gitmişti ki Alison yıllar önce çakmağı ona vermişti. Anacleto, canı istediği zaman çekmeceyi açmak için geçerli bir nedeni olsun diye çakmağı hâlâ Alison'un öte berisinin yanında saklıyordu. Alison'un yakın gözlüğünü istedi ve şifonyerin üstündeki keten örtüyü uzun uzun gözden geçirdi. Sonra baş parmağıyla işaret parmağının arasına gözle görülmez bir şey aldı, bu zerreyi dikkatle kâğıt sepetine götürdü. Kendikendine konuşup duruyordu ama Alison onun bu gevezeliğiyle ilgilenmedi.

Kendisi öldüğü zaman Anacleto ne olacaktı? Bu onun sürekli içini kemiren bir soruydu. Morris, Anacleto'yu hiçbir zaman muhtaç duruma düşürmeyeceğine söz vermişti, tabii, ama Morris yeniden evlendiği zaman –ki nasılsa evlenecekti– böyle bir vaadin ne değeri kalırdı? Alison yedi yıl önce, Filipinlerde, Anacleto'nun ilk olarak evlerine geldiği günü anımsıyordu. Nasıl da iç burkan, tuhaf bir küçük yaratıktı! Öbür erkek uşaklar öyle eziyet ediyorlardı ki çocuk bütün gün bir köpek yavrusu gibi Alison'un peşinden gidiyordu. Birisi yüzüne bakacak olsa hemen gözyaşlarına boğularak ellerini ovuşturmaya başlıyordu. Onyedi yaşındaydı ama o marazlı, zeki, korkmuş küçük yüzünde on yaşındaki bir çocuğun masum ifadesi vardı. Amerikaya dönerlerken kendini de götürmesi için Alison'a yalvarmış, Alison da onu yanına almıştı. Anacleto'yla birlikte, ikisi, belki kendilerine bir yaşam kurmanın yolunu bulabilirler-

di... ama Alison gittiği zaman Anacleto ne yapacaktı?

Alison birden, «Anacleto, mutlu musun sen?» diye sordu.

Ufarak Filipino böyle beklenmedik, mahrem sorulardan tedirgin olacak adam değildi. Bir an bile durup düşünmeden, «Aa, elbette, siz iyi olduğunuz zaman.» dedi.

Ateşin ışığıyla güneş odayı aydınlatmıştı. Duvarlardan birinde ufak bir gökkuşağı oynaşıyor ve Alison, Anacleto'nun yumuşak sesiyle söylediklerine yarı kulak vererek bunu seyrediyordu.

«Benim için inanması en zor olan şey onların bunları bilmesidir,» diyordu, Anacleto. Çok zaman bir konuya böyle anlaşılmaz, gizemli bir tümceyle girer. Alison da onun lafı nereye getireceğini görmek için beklerdi. «Sizin de bildiğinize, hizmetinize girdikten sonra uzun süre inanamadım. Ama şimdi artık herkesin bildiğine inanabilirim, Bay Sergei Rachmaninoff dışında.»

Alison yüzünü ondan yana döndü. «Kuzum, neler diyorsun sen'?»

«Mademe Alison, siz kendiniz de inanıyor musunuz acaba? Sandalyenin oturmak için olduğunu, saatin zamanı gösterdiğini Bay Sergei Rachmaninoff'un bildiğine inanabilir misiniz gerçekten? Şimdi pabucumu çıkarsam da burnuna uzatıp, 'Bu nedir, Bay Sergei Rachmaninoff?' desem, herkes gibi o da, 'Aman, Anacleto, bir pabuç, işte,' mi diyecektir? Ben buna inanmakta güçlük çekiyorum.»

Rachmaninoff resitali gittikleri en son –ve bu yüzden de, Anacleto'ya sorarsanız en iyi– konserdi. Alison şahsen kalabalık konser salonlarından hoşlanmazdı, ona kalsa parasını gramafon plaklarına yatırmayı yeğlerdi. Genç de arada garnizondan uzaklaşmak iyi geliyordu. Sonra bu geziler Anacleto için dünyanın en büyük mutluluğuydu. Bir kere geceleyin otelde kalıyorlardı ki bu, küçük Filipino için muazzam bir sevinç kaynağıydı.

Anacleto, «Yastıklarınızı kabartsam daha rahat eder misi-

niz acaba?» diye sordu.

Hele o son konser akşamında yedikleri yemek! Anacleto sırtında turuncu kadife ceketiyle göğsünü kabartarak Alison'un ardından otelin yemek salonuna girmişti. Yemek ısmarlamak sırası kendine geldiğinde mönü kartını yüzünün önüne tuttu ve gözlerini sımsıkı yumdu. Sonra siparişini Fransızca vererek zenci garsonu şaşkınlığa düşürdü, içinden kahkahalarla gülmek gelmesine karşın Alison kendini tuttu, elinden geldiğince ciddi durarak onun söylediklerini İngilizceye çevirdi... sanki onun bir tür «düenna»sıya da nedimesiydi. Anacleto'nun Fransızcasının sınırlı olmasından ötürü siparişleri de bir hoş olmuştu. Anacleto Fransızca kitabındaki «Le Jardin Potager» dersinden esinlendiği için lahana, yeşil fasulye ve havuç ısmarlamıştı. Bu yüzden Alison ona danışmadan bir de tavuk söyleyince Anacleto gözlerini şöyle bir açarak ona kısacık gene de derin, minnet dolu bir bakışla bakmıştı. Beyaz giysili garsonlar sinek sürüsü gibi bu küçük, acayip yaratığın başına üşüşmüşlerdi de Anacleto sevinç ve heyecanının coşkusundan bir ekmek kırıntısı bile yiyememişti.

Alison, «Hadi, biraz müzik çalalım mı?» dedi şimdi. «Brahms'ın G Minör Dörtlüsünü dinleyelim.»

«*Fameux,*» dedi Anacleto.

İlk plağı koydu, dinlemek için ateş başındaki taburesine yerleşti. Gelgelelim açılış bölümü, piyanoyla telli sazlar arasındaki o güzelim diyalog daha tam bitmemişti ki kapıya vuruldu. Anacleto holde biriyle konuştu, kapıyı gene kapadı ve gramafonu susturdu.

Kaşlarını kaldırarak, «Bayan Penderton,» diye fısıldadı.

Leonora odaya girdiğinde, «Biliyorum, aşağıki kapıya kıyamete dek vursam bu müzik çalarken beni dünyada duymayacaktınız,» dedi. Yatağın ayak ucuna öyle bir oturuş oturdu ki yaylardan birini kırmış gibi oldu. Sonra Alison'un hasta olduğunu anımsayarak kendisi de sağlıksızmış gibi durmaya çalıştı, çünkü hasta odasında böyle davranmanın uygun olduğu kanı-

sındaydı. «Bu gece davranabilecek misin dersin?»

«Neye davranmak?»

«Aa, aman sen de, Alison! Benim partim! Üç gündür her şeyi hazırlamak için katırlar gibi çalışıyorum. Ben bu çapta partiyi yılda ancak iki kez veririm.»

«Öyle ya,» dedi Alison. «Bir an için aklımdan çıkmış işte.»

Leonora, «Dinle!» dedi ve o taze, gül pembe yüzü birden bir beklentinin yalazıyla aydınlandı. «Şu sırada benim mutfağı görebilmeni isterdim. Şöyle tasarladım. Yemek masasının bütün kanatlarını açıyorum. Herkes dolanıp tabağını dolduracak. İki tane Virginia usulü jambon, kocaman bir hindi, kızarmış tavuk, dilimlenmiş soğuk jambon, bir dolu pirzola olacak, sonra soğan turşusu, zeytin, turp falan gibi türlü çeşitli ufak tefek. Yanında da sıcak francalayla peynirli kraker. Punç kâsesi köşede duruyor; içkilerini sek isteyenler için de büfeye sekiz büyük şişe Kentucky Bourbonu, beş şişe rye viskisi, beş şişe de İskoç koyuyorum. Kentten de bir sanatçı gelip akordiyon çalacak...»

«İyi ama bütün bu yiyecekleri kim yiyecek?» diye Alison hafif bir bulantıyla yutkunarak sordu.

«Bütün millet,» dedi Leonora coşkuyla. «Herkese telefon ettim, Koca Şeker'in karısından başlıyarak herkese.»

Koca Şeker, Leonora'nın garnizon komutanına verdiği isimdi ve genç kadın Komutanı yüzüne karşı bu adla çağırırdı. Bütün erkekler gibi ona da şakacı bir muhabbetle davranırdı ve garnizondaki subayların çoğunluğu gibi General de Leonora'ya bayılırdı. General'in karısı çok şişman, donuk, dünyadan hiç haberi olmayan bir kadındı.

Leonora, «Bu sabah buraya sormaya geldiğim şey,» dedi. «Yani Anacleto benim için punç servisi yapabilir mi?»

Alison, «Sana seve seve yardım eder,» diyerek Anacleto adına söz verdi.

Kapıda durmakta olan Anacleto buna pek sevinmişe benzemiyordu. Alison'dan yana sitemle baktı, öğle yemeğini hazırlamak için aşağıya indi.

«Susie'nin iki erkek kardeşi mutfakta çalışacaklar. O güruhun nasıl yemek yediklerini bir görsen! Anacım, ömrümde böyle şey görmedim ben. Biz...»

«Ha, şey,» dedi Alison, «Susie evli midir?»

«Yoo, ne münasebet! Susie erkekleri yanına sokmaz. Ondört yaşındayken faka basmış, bir daha da bunu hiç unutmamış. Neden sordun?»

«Hiç, merak ettim. Dün gece birinin arka kapıdan sizin eve girdiğini, sabaha karşı da çıktığını görür gibi oldum da.»

Leonora onu yatıştırmak için, «Hayal görmüşündür,» dedi. Alison'a resmen kaçık gözüyle bakar, onun söylediği en basit şeylere bile inanmazdı.

«Olabilir.»

Leonora sıkılmış, evine dönmek istiyordu. Ne var ki komşu ziyaretlerinin en azından bir saat sürmesi gerektiğine inandığından görevine katlanmak için dişini sıktı, içini çekti, gene hastaymış gibi durmaya çalıştı. Yiyecek ve spor konularına dalıp kendini unutmadığı zamanlar, hasta odasında konuşulması uygun olan konuların başka hastalıkların ayrıntıları olduğunu düşünürdü. Bütün aptal insanlar gibi onun da vahşi ve korkunç konulara karşı eğilimi vardı. Ama elindeki trajediler repertuarı daha çok kanlı spor kazalarıyla sınırlıydı.

«Onüç yaşındaki o kızı anlatmış mıydım sana, hani bizimle tilki avına geldi de düşüp boynunu kırdı?»

Alison sabrının taştığını dışarı vurmamaya çalışan bir sesle, «Evet, Leonora,» dedi. «En korkunç ayrıntılarına kadar tam beş kez anlattın.»

«Dinlemek sinirlerini mi bozuyor?»

«Son derece.»

«Hmm,» dedi Leonora. Hiç bozulmamıştı. İstifini bozmadan bir sigara yaktı. «Tilkinin böyle avlanacağını söyleyen olursa sakın inanma. Ben biliyorum. İki türlü de avlanmışımdır. Baksana, Alison!» Ağzına abartılı biçimler veriyor ve karşısında küçük bir çocuk varmışcasına, mahsus, yüreklendirici bir

sesle konuşuyordu. «Opossum nasıl avlanır bilir misin?»

Alison kısaca baş sallıyarak yatak örtüsünü düzeltti. «Ağaca çıkarırsın.»

Leonora, «Yaya olarak,» dedi. «Tilki de öyle avlanır işte. Benim dayılarımdan birinin dağda küçük bir evi var; ağabeylerimle ben onu görmeye giderdik. Soğuk bir akşam, güneş battıktan sonra altı kişi falan, köpeklerimizle birlikte yola çıkardık. Arkamız sıra da, sırtında bir testi güzel Mısır viskisiyle bir zenci çocuk koşardı. Kimi zaman bütün gece dağlarda tilkiyi kovalardık. Ah, anlatamam ki sana. Sanki nasılsa...» Leonora o duyguyu yeniden yaşıyordu ama ifade edecek sözcükleri bulamıyordu.

«Sonra, sabah saat altıda son bir içki yudumladıktan sonra kahvaltıya oturmak. Bilsen! Herkes bu dayımızın biraz tuhaf huylu olduğunu söylerdi ama sofrası pek zengindi doğrusu. Avdan eve döndüğümüzde dopdolu bir masa bulurduk: Balık yumurtası, fırında jambon, kızarmış tavuk, tuzlu çörekler, nah şu el büyüklüğünde...»

Leonora en sonunda gittiği zaman Alison, ağlasın mı gülsün mü bilemedi: hafif bir histeriyle biraz ağladı, biraz da güldü. Anacleto odaya geldi, yatağın ayakucunda Leonora'nın bıraktığı çukuru dikkatle kabartıp giderdi.

Alison, gülmesi bitince, «Binbaşıyı boşayacağım, Anacleto,» dedi aniden. «Bu gece söyleyeceğim bunu ona.»

Bunun Anacleto'yu şaştırıp şaştırmadığını ifadesinden çıkartamadı. Anacleto bir süre bekledi, sonra, «Peki, ondan sonra nereye gideceğiz, Madame Alison?» diye sordu.

Kadının zihninden, uykusuz geceler boyunca kurduğu tasarımların uzun panaroması geçti: Bir üniversite kentinde özel Latince dersleri vermek, karides avcılığı, kendisi bir pansiyonda oturup dikiş dikerken Anacleto'yu gündeliğe göndermek. Ama Alison yalnızca, «Bunu henüz kararlaştırmadım,» dedi.

Anacleto dalgın dalgın, «Penderton'lar bu durumda ne yaparlar acaba?» diye mırıldandı.

«Bunu düşünmene hiç gerek yok çünkü bizi ilgilendirmiyor.»

Anacleto'nun o minik yüzü düşünceyle kararmıştı. Ellerini karyolanın ayak ucundaki sipere dayamış duruyordu. Alison onun sormak istediği bir soru daha olduğunu sezdi, başını kaldırıp ona bakarak bekledi. Sonunda Anacleto, «Ne dersiniz, bir otelde yaşıyabilir miyiz acaba?» diye umutla sordu.

*

Öğleden sonra Yüzbaşı Penderton her zamanki at gezintisini yapmak üzere tavlaya gitti. Er Williams gerçi o gün saat dörtte serbest kalıyordu ama şu sırada hâlâ nöbetteydi.

«Bayan Penderton'un atını eğerle bana, Ateşkuşunu.»

Er Williams gözlerini Yüzbaşının solgun, gergin yüzüne dikmiş, öylece duruyordu.

«Ateşkuşu,» diye Yüzbaşı yineledi. «Bayan Penderton'un atı.»

Olağandışı bir komuttu bu. Yüzbaşı Penderton bundan önce Ateşkuşuna yalnızca üç kez binmişti; her seferinde de karısıyla birlikte gelmişti. Yüzbaşının kendi atı yoktu, tavladaki binek atlarını kullanırdı. Şimdi açık avluda beklerken sinirli sinirli, eldivenin parmak uçlarını çekeleyip duruyordu. Ateşkuşunu gördüğü zaman da hoşnut kalmadı. Er Williams ata Bayan Penderton'un İngiliz tipindeki yassı eğerini vurmuştu, oysa Yüzbaşı ordu tipi bir McClellan'ı yeğlerdi. Eğer değiştirilirken Yüzbaşı atın o yuvarlak, mor gözlerine baktı ve burada kendi korkmuş yüzünün kaygan imgesini gördü. O ata binerken Er Williams dizginleri tutuyordu. Yüzbaşı çenelerini kısmış, dizleriyle eğeri can havliyle kavramış olarak, gergin oturdu atın sırtına. Asker hâlâ, eli dizginde, öylece duruyordu.

Bir an sonra Yüzbaşı konuştu:

«Hey, asker, görüyorsun ya ata bindim artık. Gidelim.»

Er Williams birkaç adım geriye gitti. Yüzbaşı dizginleri

sımsıkı tutmuş, bacaklarını kasmıştı. Hiçbir şey olmadı. At, her sabah Bayan Penderton'a yaptığı gibi gemine asılıp şaha kalkmaya yeltenmiyerek uslu uslu işaret bekledi. Yüzbaşı bunu algılayınca içinde birden yırtıcı bir sevinç karıncalandı. «Ah,» diye düşündü Yüzbaşı, «Leonora burun burnunu sürtmüş; biliyordum zaten.» Topuklarını bastırdı, elindeki kısa, örgülü kırbaçla ata vurdu, binek yolunda dört nala gitmeye başladılar.

Öğleden sonranın havası açık, güneşliydi. Çamların ve çürüyen yaprakların acı-tatlı kokusu cana can katıyordu. Geniş mavi gökte tek bir bulut yoktu. O gün hiç hareket etmemiş olan at baskısız bir özgürlükle dört nala gitmenin zevkinden adeta delirmiş gibiydi. Çoğu atlar gibi Ateşkuşu otlaktan getirilir getirilmez gemlenmeden koşturulursa idaresi güç olurdu. Yüzbaşı bunu biliyordu, bu yüzden de bir süre sonra tuhaf bir şey yaptı. Tempolu biçimde dört nala koşarak bir mile yakın yol gitmişlerdi ki Yüzbaşı birden, dizginleri önceden hiç toparlamadan hızla kasarak atı zınk diye durdurdu. Dizginleri öyle beklenmedik bir şiddetle çekmişti ki Ateşkuşu dengesini yitirip yana doğru sendeliyerek şaha kalktı. Sonra şaşırmış gene de uysal, hareketsiz durdu. Yüzbaşı bundan son derece hoşnut kalmıştı.

Bu işlem iki kez yinelendi. Yüzbaşı atın başını, özgürlük sevincinin uyanmasına anca yetecek kadar serbest bırakıyor, sonra aniden dizgini çekiyordu. Bu davranış yöntemi Yüzbaşı için yeni bir şey değildi. O eskiden beri birçok kereler kendi kendine, gizlice, tuhaf küçük cezalar vermişti ki bunları başkalarına açıklamak zorunda kalsa güçlük çekerdi.

Üçüncü seferinde de at durdu, ne var ki bu aşamada baş gösteren bir olay Yüzbaşıyı öylesine tedirgin etti ki olanca hoşnutluğu anında uçup gitti. Yolda yalnız başlarına durdukları sırada at başını döndürdü ve Yüzbaşının yüzüne baktı. Sonra kulaklarını kısarak başını ağır ağır yere doğru indirdi.

Birden Yüzbaşıya öyle geldi ki atın sırtından yere düşecektir ve düşmekle kalmayıp ölecektir. Atlardan oldum olası kor-

kardı zaten; sırf adet olduğu için ata binerdi, kendikendine işkence etmenin yollarından bir başkası olduğu için. Karısının rahat eğeri yerine bu hantal McClellan'ı vurdurması, ivedi bir durumda bu eğerin yüksek kanatlarına tutunabilmek içindi. Şimdi, ayni zamanda hem dizginlere hem eğere tutunmaya çalışarak, gergin oturuyordu. Derken, içine birden düşen korku öylesine şiddetliydi ki direnmekten peşin peşin vazgeçerek ayaklarını özenginden çıkardı, ellerini yüzüne götürdü ve nereye düşeceğini kestirmek için dört bir yanına bakındı. Ne var ki bu zayıflığı anca birkaç an sürdü. Yüzbaşı atın kendini sırtından atmıyacağını algılayınca müthiş bir zafer duygusuna kapıldı. Yeniden dört nala yola çıktılar.

Yol, iki yandaki ormanların arasında hep yokuş yukarı tırmanıyordu. Şimdi üs arazisinin boydan boya göründüğü tepeye yaklaşmışlardı. Ta uzakta yeşil çam ormanı, parlak güz göğünün üzerinde koyu renkli bir çizgi çiziyordu. Manzaranın şahaneliğine hayran kalan Yüzbaşı bir an duralamayı düşünerek dizgini çekti. Gelgegelim işte o sırada hiç beklenmedik bir şey oldu, Yüzbaşının nerdeyse hayatına malolabilecek bir olay. Yamacın tepesine vardıklarında hâlâ dört nala gitmekteydiler. Tam bu sırada, hiç habersiz ve bir ifrit hızıyla at sola yalpaladı ve yamaçtan aşağı saptı.

Yüzbaşı öyle sersemlemişti ki eğerden fırladı. Atın boynuna doğru kaydı, ayakları özengilerden çıkarak sallandı kaldı. Bir eliyle yeleyi kavradı, öbür eliyle dizginleri zarzor tutarak kendini geriye kaydırıp yeniden eğere oturmayı başardı. Ne var ki yapabildiği bundan ibaret kaldı. Öyle başdöndürücü bir hızla koşuyorlardı ki gözlerini açtığı zaman dünya, çevresinde döner gibi oldu. Eğere dizginleri denetleyebilecek biçimde oturmayı başaramamıştı. Zaten başarsa da hiç bir şeyin değişmeyeceğini bir kader anında algıladı; bu atı durdurabilecek güç onda yoktu. Gövdesindeki her kas, her sinir tek bir amacın üstünde odaklanmıştı; atın sırtında kalmak. Ateşkuşunun büyük yarışçı olan babasının hızıyla tepeyi ormandan ayıran geniş, otluk düzlüğün

üstünden uçmaktaydılar. Otlar güneşin altında bronz ve kızıl ışıklarla pırıldıyordu. Derken Yüzbaşı ansızın üzerlerine yeşil bir loşluğun kapandığını hissetti ve dar bir patikadan ormana girmiş olduklarını anladı. At açıklığı arkasında bırakmakla birlikte hızını hiç kesmemiş gibiydi. Başı dönmüş olan Yüzbaşı yarı sinmiş durumda oturuyordu. Bir ağaç dalının dikeni sol yanağını yırttı. Yüzbaşı hiç can acısı duymadı ama koluna damlıyan sıcak al kanı olanca parlaklığıyla gördü. Yüzünün sağ yanı Ateşkuşunun boynundaki kısa, sert tüylere sürünecek biçimde öne doğru eğildi. Can havliyle yeleye, dizgine, eğerin kanatlarına tutunmuş, bir ağaç dalına çarpıp kırılır diye korkusundan başını kaldırmayı göze alamıyordu.

Yüzbaşının yüreğinde üç sözcük vardı. Titreyen dudaklarıyla bunları sessizce biçimlendirdi çünkü fısıldamaya yetecek kadar bile soluğu yoktu: «Benim işim bitmiş.»

Ve yaşamı gözden çıkardığı anda Yüzbaşı birden yaşamaya başladı. Ulu, deli bir kıvanç damarlarında dolaştı. Atın ani atılımı gibi hiç beklenmedik bir anda baş gösteren bu duygu Yüzbaşının ömründe bilmemiş olduğu bir şeydi. Gözleri, ateşten kendini yitirmiş gibi kısılıp camlaşmıştı ama çevresini şimdiye değin hiç göremediği gibi görebiliyordu. Dünya bir döner aynaydı ve gözüne çarpan çok boyutlu görünümlerin her biri alev alev bir canlılıkla zihnine kazınıyordu. Yerde, yaprakların arasına yarı gömülmüş durumda küçük bir çiçek vardı, incecik oylumlu, göz alan beyazlıkta. Dikenli bir çam kozalağı, rüzgârlı mavi gökte uçan bir kuş, yeşil karanlığı delip geçen ateşli bir güneş ışını... bütün bunları Yüzbaşı sanki ömründe ilk olarak görüyordu. Saf, keskin havanın bilincindeydi ve kendi gergin bedeninin, küt küt atan yüreğinin harikasını hissediyordu, kanın, kasın, sinir ve kemiğin mucizesini. İçinde hiç korku yoktu artık; erenlerin toprakla bütünleştiklerini duyumsadıkları o benzersiz bilinç düzeyine erişmişti. Kaçak ata yengeç gibi yapışmış giderken kanlanan ağzı bir gülümseyişle aralanmıştı, mutluluktan kendini yitirmişcesine.

Bu deli gidişin kaç zaman sürdüğünü Yüzbaşı asla bilemiyecekti. Sonuna doğru ormandan çıkmış, düzlük bir ovada gittiklerini algıladı. Gözünün ucuyla, güneşte bir kayanın üzerinde yatan bir adam ve otlayan bir at görür gibi oldu. Hiç şaşırmadı ve gördüğünü bir anda unuttu. Şu anda Yüzbaşıyı ilgilendiren tek şey, yeniden ormana girdiklerinde atın tükenmeye başlamasıydı. Korkuyla kıvranarak, «Bu bittiği zaman benim için de her şey bitecek,» diye düşündü.

At bitkin adımlarla tırıs gitmeye başlamış ve sonunda tümden durmuştu. Yüzbaşı atın sırtında doğruldu, çevresine bakındı. Dizginlerle atın yüzüne vurunca ağır aksak birkaç adım daha gittiler. Sonra Yüzbaşı artık atı daha fazla yürütemedi. Titreyerek yere indi. Ağır ağır ve özenle atı bir ağaca bağladı. Uzun bir dal kopardı ve son kalan gücüyle hayvanı acımasızca dövmeye girişti. Derisi terden kararmış, yol yol olmuş, derinden, sesli sesli solumakta olan at ilkin huysuzlanarak ağacın çevresinde dönmeye başladı. Yüzbaşı onu hâlâ dövüyordu. En sonunda at öylece durdu ve yenilgiyle içini çekti. Bir ter birikintisi altındaki çam pürçeklerini karartmış, başı yere sarkmıştı. Yüzbaşı değneği elinden attı. Ağzında kan izleri vardı ve atın sert kıllarına sürtünmekten yüzüyle boynu kızarmıştı. Öfkesini almış değildi ve yorgunluktan ayakta duracak hali kalmamıştı. Yere çöktü, başını kollarının arasına alarak yattı. Orda, ormanın içinde Yüzbaşı fırlatılıp atılmış kırık bir bebeği andırıyordu. Yüksek sesle hıçkırmaktaydı.

Kısa bir süre için kendinden geçti. Sonra, ayıldığı sırada gözünün önünde geçmiş canlandı. Geride bıraktığı yıllara, bir kuyudaki titrek imgeye bakarcasına baktı. Çocukluğunu anımsıyordu. Onu, beş kız kurusu teyze büyütmüştü. Teyzeler yalnız oldukları zamanlar dışında karamsar ve küskün değildiler; bol bol gülerler ve durmadan piknikler, titizce tasarlanmış geziler, pazar yemekleri düzenliyerek başka kız kurularını davet ederlerdi. Çocuğu, kendi yazgılarının ağır yükünü kaldırmak için bir tür manivela dayanağı niyetine kullanmışlardı. Yüzbaşı hiçbir

zaman gerçek sevgi nedir bilmemişti. Teyzeleri duygusal bir taşkınlıkla onun üstüne düşerlerdi, o da öyle olacak sandığı için onlara ayni kalp mangırla ödeme yapardı. Üstüne üstelik bir Güneyliydi ve teyzeleri onun bunu unutmasına asla izin vermezlerdi. Anne tarafından soyu Huguenot'lardan geliyordu; onyedinci yüzyılda Fransadan ayrılmış, büyük ayaklanmaya kadar Haiti'de yaşamış ve İç Savaştan önce Georgia'da büyük çiftlikler işletmişlerdi. Yüzbaşının arkasında barbarca bir ihtişam, yıkım, yoksulluk ve kibir tarihçesi vardı. Gelgelelim ailenin şimdiki kuşağı pek bir baltaya sap olamamıştı; Yüzbaşının ilk batından olan tek kuzeni Nashville kentinde bir polis memuruydu. Gerçek gururdan yoksun, büyüklük düşkünü bir adam olduğu için Yüzbaşı yitik geçmişine abartılı bir önem verirdi.

Şimdi yerdeki çam pürçeklerine ayağının burnuyla vurarak ormanda tizce yankılanan bir bağırtıyla hıçkırdı. Sonra birden sustu ve kıpırtısız kaldı. Epeydir içine sızmış olan tuhaf bir duyu apansız belirginleşti. Yakınında birileri olduğundan emindi. Her yanı sızlayarak sırtüstü çevrildi.

Gördüğüne ilkin inanamadı. Birbuçuk metre kadar ötede bir meşe ağacına yaslanmış olarak, suratından nefret ettiği genç asker ona bakmaktaydı. Anadan doğma çıplaktı. İnce bedeni güneşte ışıldıyordu. Dumanlı, tarafsız gözlerini Yüzbaşıya dikmişti, hiç görmemiş olduğu bir böceğe bakarcasına. Yüzbaşı şaşkınlıktan öyle felç olmuştu ki kıpırdayamadı. Konuşmaya yeltendiyse de gırtlağından ancak kuru bir hırıltı çıktı. Yüzbaşının bakışları altında genç asker gözlerini ata doğru çevirdi. Ateşkuşu hâlâ terden sırsıklamdı ve sağrısında kırbaç izleri vardı. Birkaç saat içinde saf kan bir küheylandan, çift sürmeye uygun bir beygire dönüşmüş gibiydi.

Yüzbaşı askerle at arasında yatıyordu. Çıplak adam onun uzanmış gövdesinin çevresinden dolaşmak zahmetine katlanmadı. Ağacın dibinden ayrıldı ve hafifçe Yüzbaşının üstünden atladı. Yüzbaşı şöyle bir çala onun çıplak ayağını gördü; yüksek

özengisi mavi damarlı, ince, biçimli bir ayaktı bu. Asker atı çözdü, elini, okşarcasına, onun burnuna bastırdı. Sonra Yüzbaşıdan yana hiç bakmadan atı alıp ormanın sık ağaçları arasına yeddi.

Her şey öyle çabucak olup bitmişti ki Yüzbaşı doğrulup oturacak, herhangi bir şey söyleyecek fırsat bulamamıştı. Başlangıçta duyduğu tek şey şaşkınlıktı. Gözleri genç çocuğun bedeninin tertemiz çizgileri üzerinde oyalandı. Söze dökülmemiş bir şeyler bağırdı ama karşılık alamadı. İçinde gazap köpürdü. Askere karşı, biraz önce Ateşkuşunun sırtında duyumsadığı kıvanç kadar aşırı bir nefretle doldu. Yaşamının tüm aşağılanmaları, haset ve korkuları bu ulu öfke yoluyla boşaldı. Yüzbaşı sendeliyerek ayağa kalktı ve nereye bastığını bilmeden, kararmaya başlamış olan ormana daldı.

Nerde, garnizondan ne kadar uzakta olduğunu bilmiyordu. Zihni genç askeri doğduğuna pişman edecek bir sürü sinsi tasarımla kıvıl kıvıldı. Aşk kadar tutkulu olan bu nefreti ömrünün sonuna değin duyumsayacağından Yüzbaşı içten içe emindi.

Uzun süre yürüdükten sonra, gece inmek üzereyken, kendini tanıdık bir yolda buldu.

*

Penderton'lardaki parti saat yedide başladı; yarım saat içinde öndeki odalar kalabalıklaşmıştı bile. Krem rengi kadife bir elbise içinde şahane duran Leonora çağrılılarını tek başına karşılıyordu. Kocasının yokluğu konusunda sorulan soruları, canı cehenneme, belki de evden kaçmıştır, diye yanıtlıyordu. Herkes de gülerek bu sözleri yineliyordu. Yüzbaşının omzunda bir değnek, kitaplarını kırmızı bir mendile sarmış olarak çekip gittiğini gözlerinde canlandırıyorlardı. Yüzbaşı at gezisinden sonra arabayla kente inmeye niyetliydi; arabası başına dert açmış olabilirdi.

Yemek odasındaki upuzun masanın yemeklerle yüklü olduğunu ve boşaldıkça dolduğunu söylemek yetersiz kaçardı. Hava jambon, pirzola, viski kokularıyla öyle yoğunlaşmıştı ki nerdeyse kaşıkla yenilebilecek kıvamdaydı. Salondan bir akordiyon sesi taşıyor, arada yükselen şarkı sesleri buna katkıda bulunuyordu. En neşeli köşe belki de büfeydi. Anacleto yüzünde yüksündüğünü belli eden bir ifadeyle herkese gıdım gıdım punç dağıtıyor, hem de iyice ağırdan alıyordu. Sokak kapısının yanında tek başına duran Teğmen Weincheck'i gördükten sonra tam onbeş dakika uğraşarak kasenin içindeki bütün kirazlarla ananas parçalarını bir bir bulup çıkardı. Sonra, on, oniki subayı sırada bekleterek bu nadide içkiyi Teğmene sundu. Konuşmalar öyle canlı ve neşeliydi ki herhangi bir düşünce çizgisini izlemenin yolu yoktu. Devletin orduya ayırdığı yeni ödenekten konuşuluyor, bir intihar olayının dedikodusu ediliyordu. Genel şamata arasında alttan alta ve Binbaşı Langdon'un orada olmadığını sıkılamak için sağa sola fırlatılan ihtiyatlı bakışlar arasında, bir fıkra usulca ağızdan ağıza dolaşıyordu: Sözümona ufarak Filipino Alison'un çiş şişesini tahlil ettirmek için laboratuvara götürmezden önce içine parföm katasıymış. Sıkışıklık sorun yaratmaya başlıyordu. Daha şimdiden bir tabaktan yere kayan bir tart ayaklar altında çiğnenerek kimse farkına varmadan merdivenin yarısına kadar iz bırakmıştı.

Leonora son derece neşeliydi. Herkese söyleyecek şen ve beylik bir şeyler buluyordu. Eskiden beri çok sevdiği iaşe subayı Albayın kel kafasını okşadı. Bir keresinde akordiyon çalan genç çocuğa kendi eliyle içki götürmek için holden ayrıldı. «Bilseniz, nasıl da yetenekli bu çocuk!» diyordu, «Ne mırıldansanız hemen çalıyor. 'Ah, güzel al kanatlım,' falan, ne isterseniz!»

Binbaşı Langdon, «Gerçekten de harika!» diye ona hak verdi ve akordiyonun çevresine birikmiş olanlara doğru baktı. «Karım klasik müziğe meraklıdır, Bach falan, anlarsınız ya. Benim içinse o müzik solucan yutmaya benzer. Oysa Şen Dul Valsini alalım, örneğin, işte o tür şeyleri seviyorum ben. Kıvrak melodili müzik!»

Valsin kaygan melodisi, Generalin gelmesiyle birlikte, şamatayı bir parça yatıştırdı. Leonora kendi partisinin öylesine tadını çıkarıyordu ki kocasını merak etmeye ancak saat sekizden sonra başladı. Ev sahiplerinin bu uzayan yokluğu daha şimdiden çağrılıların çoğunun zihnini kurcalıyordu. Hatta havada bir kaza ya da gizli, beklenmedik bir skandal olasılığının verdiği hafif bir heyecan kıpırtısı vardı. Bu yüzden, en erken gelmiş olanlar bile böyle ayaküstü toplantılarda geçerli olan gitme saatinden çok sonralara kadar oyalanıyorlardı. Evin içi şimdi öyle kalabalıktı ki bir odadan öbürüne geçebilmek için kişinin keskin bir strateji yeteneği olması gerekiyordu.

Bu arada Yüzbaşı Penderton binek yolunun girişinde, ahırlardan sorumlu olan çavuş ve bir fenerle beklemekteydi. Garnizona karanlık bastıktan epey sonra ulaşmış ve atın onu yere attıktan sonra kaçıp gittiğini söylemişti. Ateşkuşunun kendiliğinden geri döneceğini umuyorlardı. Yüzbaşı kızarık, yaralı yüzünü yıkamış, sonra hastaneye giderek yanağına üç dikiş attırmıştı. Ama evine gidemiyordu. At bulunup bölmesine konuluncaya değin Leonora'nın karşısına çıkmaya cesareti olmaması bir yana... gerçek neden şu ki Yüzbaşı nefret ettiği adamı beklemekteydi. Ilık, ışıklı bir geceydi ve dolmakta olan bir ay vardı.

Saat dokuzda uzaktan çok yavaş olarak yaklaşan nal sesleri duydular. Çok geçmeden Er Williams'la iki atın yorgun, silik karaltıları belirdi. Genç asker atların ikisini de geminden tutmuştu. Gözlerini hafifçe kırpıştırarak fenere yaklaştı. Yüzbaşının yüzüne öyle çatık, tuhaf bir yüzle baktı ki çavuş birden dizlerinin sağıldığını hissetti. Duruma ne anlam vereceğini bilemedi ve işin içinden çıkmayı Yüzbaşıya bıraktı. Yüzbaşı susuyordu ama göz kapakları kırpışıyor, o sert ağzı titriyordu.

Yüzbaşı Er Williams'ın peşi sıra ahıra girdi. Asker atlara lapa yedirdi, sırtlarını kaşağıladı. Hiç konuşmuyordu, Yüzbaşı da bölmenin dışında durmuş onu seyrediyordu. O biçimli, hünerli ellere ve erin ensesinin yumuşacık yuvarlaklığına bakıyor-

du. İçini, onu hem tiksindirip hem büyüleyen bir duygu bürümüştü: Sanki bu genç çocukla kendisi, çırılçıplak, beden bedene güreşmekteydiler, bir ölüm kalım savaşımı. İyice gerilmiş olan kasık kasları öyle bitkindi ki Yüzbaşı ayakta durmakta güçlük çekiyordu. Kırpışıp duran kapaklarının ardında gözleri masmavi yalazlanan alevler gibiydi. Asker işini sessiz sedasız bitirerek ahırdan çıktı. Yüzbaşı onu izledi ve onun yürüyüp karanlığa karışmasına baktı. Tek kelime konuşmamışlardı.

Yüzbaşı ancak otomobiline bindiği zaman evindeki eğlentiyi anımsadı.

Anacleto geç bir saatte eve döndü. Alison'un yatak odasının eşiğinde durdu. Solgun, bitkin duruyordu çünkü kalabalıklar onu yorardı. «Ah, dünya aşırı kalabalıktan tıkanmış,» diye felsefe yürüttü.

Gene de gözlerinin keskin bir bakışından Alison partide bir şeyler olmuş olduğunu anladı. Anacleto onun banyosuna girdi, sarı keten gömleğinin kollarını kıvırarak ellerini yıkadı. «Teğmen Weincheck sizi görmeye geldi mi?»

«Evet, epey bir zaman yanımda oturdu.»

Teğmen keyifsizdi o akşam. Alison onu alt kata, bir şişe şeri almaya yollamıştı. Bunu içtikten sonra Rus Bankası oynamışlardı. Teğmen dizinde satranç tahtasıyla yatağın yanına oturmuştu. Bu oyunu önermesinin düşüncesizlik olduğunu Alison çok geç algılamıştı: Teğmen kartları doğru dürüst göremiyor ve bu özürünü ondan gizlemeye çalışıyordu.

«Bugün öğrenmiş,» dedi Alison Anacleto'ya. «Tıp Heyetinden geçememiş. Çok yakında emeklilik kâğıtlarını verecekleriş.»

«Cık! Çok yazık!» Sonra Anacleto, «Bir yandan da,» diye ekledi. «Ben onun yerinde olsam sevinirdim.»

Doktor o gün yeni bir ilaç yazmıştı; Alison banyo aynasında Anacleto'nun şişeyi dikkatle incelediğini ve ilacı ölçüp Alison'un bardağına boşaltmazdan önce bir yudum aldığını gördü. Yüzündeki ifadeye bakılırsa Anacleto ilacın tadından pek hoş-

laşmamıştı. Gene de odaya girerken yüzünde parlak bir gülümseme vardı.

«Ömrünüzde böyle partiye gitmemişsinizdir!» dedi. «Ne ismiham!»

«İzdiham, Anacleto.»

«Herneyse işte, timarhane. Yüzbaşı Penderton kendi evindeki partiye iki saat geç geldi. Geldiği zaman da aslanın ağzından almışlar falan sanırdınız. At onu bir böğürtlen çalısının içine atıp kaçmış. Hiç böyle surat görmemişsinizdir.»

«Bir yeri falan kırılmış mı?»

Anacleto, «Bana bel kemiği kırılmış gibi göründü,» dedi, bu iş içine sinmişcesine. «Gene de oldukça iyi idare etti. Yukarı çıkıp akşam kıyafetini giydi, sinirli değilmiş gibi davranmaya çalıştı. Artık herkes gitti, yalnızca Binbaşıyla o kızıl saçlı albay kaldı, hani karısı horozlu kılıklı olan.»

«Anacleto,» diye Alison yumuşak sesle uyarıda bulundu. Anacleto'nun 'horozlu kadın' deyimini neden sonra çıkartabilmişti. Önceleri bunun bir Filipin deyimi olabileceğini sanmış, onun 'orospu' demek istediğini en sonunda anlamıştı.

Anacleto omuz silkti, sonra birden Alison'a doğru döndü; yüzü kıpkırmızı kesilmişti. «İnsanlardan nefret ediyorum!» dedi hırsla. «Partide birisi bir fıkra anlattı, benim orda olduğumu bilmeden. Adiydi, aşağılayıcıydı, doğru da değildi!»

«Ne demek istiyorsun?»

«Size anlatamam ki!»

«Unut öyleyse. Git yat, bir güzel uyku çek.»

Anacleto'nun böyle patlaması Alison'u tedirgin etmişti. Şu son beş yılda tanıdığı herkes nedense bir yönden aksıyordu; Weincheck dışında, bir de, tabii, Anacleto ile minik Catherine, Morris Langdon o kaba halleriyle dünyanın en aptal ve kalpsiz insanlarından biriydi. Leonora bir hayvandan başka bir şey değildi. Hırsız huylu Weldon Penderton'sa aslında tamamen kokuşmuştu. Ne takım! Alison kendi kendinden bile tiksiniyordu. Şu pis kararsızlığı olmasa, bir zerrecik gururu olsa kendisi

ve Anacleto bu gece bu evde olmazlardı.

Alison yüzünü pencereye döndürdü, dışarki geceye baktı. Rüzgâr çıkmış, aşağıda bir panjur evin duvarına çarpıp duruyordu. Alison pencereden dışarsını görebilmek için ışığı söndürdü. Orion bu gece son derece parlak ve belirgindi. Ormanda ağaçların tepeleri rüzgârda karanlık dalgalar gibi sallanıyordu. İşte bu sırada, Penderton'ların evine doğru bakınca Alison gene ormanın kıyısında bir adam durmakta olduğunu gördü. Adamın kendisi ağaçların arasında gizliydi ama gölgesi çimlikteki otların üstünde açıkça görünüyordu. Gerçi çizgilerini çıkartamıyordu ama orda bir adamın gizlenmiş beklemekte olduğundan Alison artık emindi. On dakika, yirmi dakika, yarım saat baktı ona. Adam kıpırtısızdı. Bu görüntü içine öylesine tüyler ürperten bir korku verdi ki Alison belki de gerçekten aklını oynatmaya başladığını düşündü. Gözlerini yumdu, yedişer yedişer, ikiyüz seksene kadar saydı. Yeniden dışarıya baktığında gölge yokolmuştu.

Kocası kapıyı tıklattı. Yanıt alamayınca topuzu sakınarak burdu, başını içeri uzattı. «Hayatım, uyuyor musun?» diye öyle yüksek sesle sordu ki kim olsa uyanırdı.

Alison, «Evet,» dedi apacı bir sesle. «Hem de ölü gibi.»

Bundan bir anlam çıkartamamış olan Binbaşı kapıyı kapasın mı, içeri mi girsin, bilemiyordu. Odanın öbür ucundan karısı onun Leonora'nın büfesini sık sık ziyaret etmiş olduğunu anlıyabiliyordu.

«Yarın sana bir şey söyleyeceğim,» dedi. «Ne konuda olduğu azbuçuk kestirebilmen gerekir. Ona göre hazırla kendini.»

Binbaşı, «Hiçbir fikrim yok,» dedi umarsızca, «Yanlış bir şey mi yaptım?» Bir an durup düşündü. «Ama olmayacak bir şeyler için para istiyorsan param yok, Alison. Futbol bahsinde kaybettim, sonra atımın masrafı da...» Kapı usulca kapandı.

Saat geceyarısını geçmiş, Alison gene yalnız kalmıştı. Onikiden şafağa kadar uzayan bu saatler her zaman feciydi onun

için. Hiç uyumadığını Morris'e söylese bile Morris ona inanmıyordu, tabii. Onun hasta olduğuna da inanmıyordu. Dört yıl önce, Alison'un sağlık durumu ilk bozulduğunda Morris telaşa düşmüştü. Gelgelelim felaketlerin biri öbürünü izlemeye başlayınca –empisema, böbrek bozukluğu ve şimdi de bu kalp durumu– Morris, sabrı taşarak, ona inanmaz olmuştu. Bütün bunları karısının görevlerinden –yani kendince uygun olan spor etkenlikleriyle sosyal toplantılar– kaytarmak için kullandığı bir yapmacık, bir hastalık hastalığı sayıyordu. Nasıl ki sizi evine gelmeniz için üsteleyen bir insana da tek ve kesin bir özür bildirmek en akıllıca tutumdur; çünkü birkaç özür sayacak olursanız, bu özürler ne denli sağlam olursa olsun o insan size inanmıyacaktır. Alison kocasının karşıdaki odasında dolaştığını ve kendikendine ders verir gibi bir şeyler konuştuğunu duyabiliyordu. Başucundaki lambayı yaktı ve kitabını okumaya başladı.

Sabaha karşı saat ikide apansız, durduk yerde, o gece öleceği içine doğdu. Yatakta, yastıklarına dayanmış oturuyor, huzursuz gözlerle duvarın bir köşesinden öbürüne bakıyordu, yüzü daha şimdiden sivrilip yaşlanmış bir genç kadın. Başını tuhaf bir hareketle oynatarak boğazına bir şey sarılmış da onu boğuyormuş gibi çenesini yukarı ve yana doğru kaldırıyordu. Sessiz oda beyin tırmalayıcı seslerle doluymuş gibi geliyordu ona. Banyoda klozetin içine su damlamaktaydı. Şöminenin üstündeki saat, camının üstüne beyazlı yaldızlı kuğular çizilmiş, eski bir sarkaçlı saat, paslı bir sesle tıkırdıyordu. Ama bu seslerin üçüncüsü, en yüksek olan ve onu en çok rahatsız edeni, kendi yüreğinin çarpıntısıydı. İçerinde büyük bir kaynaşma sürmekteydi. Yüreği yüksek atlama yapar gibiydi; koşan birinin ayak sesleri gibi çabuk çabuk çarpıyor, sıçrıyor, sonra onu tepeden tırnağa zangırdatan bir şiddetle, küt diye düşüyordu. Yavaş, sakıngan devinimlerle Alison başucundaki çekmeceyi açıp örgüsünü çıkardı. «Hoş bir şeyler düşünmeliyim,» dedi kendi kendine.

Hayatının en mutlu dönemini aklına getirdi. Yirmibir yaşındaydı ve dokuz aydan beri, yatılı bir kız okulunun öğrencilerinin kafasına biraz Cicero ve Virgil sokmaya çalışmaktaydı. Derken tatil olmuştu ve o, çantasında ikiyüz dolarla New York'taydı. Bir otobüse atlamış, nereye gittiğine ilişkin zerrece fikri olmaksızın kuzeye yönelmişti. Vermont yöresinde bir yerde görüşünü beğendiği bir köye gelince otobüsten inmişti. Birkaç gün geçmeden, ormanlar içinde bir kulübe kiralamış bulunuyordu. Kedisi Petronius'u da yanında getirmişti ama yaz sona ermeden kedinin adının sonuna dişil bir ek takmak zorunda kalmıştı çünkü Petronius günün birinde birden yavrulayıvermişti. Kulübeye yanaşan birkaç tane de sokak köpeği vardı. Alison haftada bir köye gidip kediler, köpekler ve kendisi için konserve yiyecekler alıyordu. O güzelim yaz boyunca hergün, sabah akşam en sevdiği yiyecekleri yedi: Çili biberli fasulye konservesi, peksimet ve çay. Öğleden sonraları yakmak için odun kesiyor, geceleri mutfakta, ayaklarını sobaya dayayıp oturarak yüksekseslе kitap okuyor, şarkı söylüyordu.

Alison'un o pul pul kalkmış soluk dudakları ses çıkarmadan kıpırdıyordu, gözleri de yoğun bir bakışla karyolanın ayakucuna dikilmişti. Derken, birden örgüsünü elinden bıraktı, soluk bile almaktan çekinerek durdu. Kalbi çarpmaz olmuştu. Oda mezar kadar sessizdi ve o, ağzı açık, başı yastıkta yan dönmüş, bekliyordu. Dehşet içindeydi. Ama bağırıp bu sessizliği bozmak istediği zaman sesi çıkmıyordu.

Kapıya hafifçe vurulmuştu ama Alison bunu duymadı. Anacleto'nun içeri girmiş, onun elini eline almış olduğunu da birkaç an algılıyamadı. O uzun, ürkunç sessizlikten sonra (bir dakikadan fazla sürmüş olmalıydı) yüreği yeniden çarpmaya başladı; göğsünün üstundeki geceliğin kıvrımları hafifçe kımıldıyordu.

«Fenalık mı geldi?» diye Anacleto neşeli, yüreklendirici, hafif bir sesle sordu. Ama eğilmiş Alison'a bakan yüzünde aynen onunki gibi hasta bir çarpılma vardı; üst dudağı sertçe

kasılıp dişlerini meydanda bırakmıştı.

«Öyle korktum ki,» dedi Alison. «Bir şey mi oldu?»

«Hiçbir şey olmadı. Öyle bakmayın,» Ufarak Filipino buluzunun cebinden mendilini çıkarıp bardaktaki suya batırarak hanımının yüzünü sildi. «Ben aşağıya gidip öteberimi alayım da siz uyuyana kadar yanınızda kalayım.»

Sulu boyalarının yanı sıra tepsi içinde sıcak Ovaltine getirdi. Şöminedeki ateşi tazeledi, önüne bir oyun masası kurdu. Onun odadaki varlığı öyle avutucuydu ki Alison şükredip ağlamak istedi. Anacleto hanımına tepsiyi verdikten sonra masanın başına rahatça yerleşti, yavaş yudumlarla, tadını çıkararak Ovaltine'ini içmeye başladı. Alison'un onda en çok sevdiği şeylerden biri buydu işte: Anacleto hemen hemen her durumu bir tür bayrama dönüştürmesini bilirdi. Şimdi de gecenin bu kör saatinde, yüreğinin iyiliği yüzünden yataktan kalkıp hasta bir kadınla oturmaya gelmiş gibi değil de, çok özel bir kutlama yapmak için, kendiliklerinden bu saati seçmişler gibi davranıyordu. Ne zaman tatsız bir durumu atlatmak zorunda kalsalar Anacleto sonradan küçük bir sevindirici sürpriz hazırlamayı başarırdı. Şimdi de bacak bacak üstüne atıp dizine beyaz bir peçete sermiş, Ovaltine'inini nadide bir şarapmışçasına bir resmilikle yudumluyordu. Oysa Ovaltine'inin tadından o da Alison kadar nefret ederdi ve bu karışımı, sırf kutusunun üstündeki parlak vaadlara kandığı için satın almıştı.

Alison, «Uykun var mı senin?» diye sordu.

«Hiç yok.» Gene de uyku lafı geçer geçmez Anacleto öyle bir yorgunluk duydu ki esnemekten kendini alamadı. Ayıp olmasın diye hemen başını çevirdi ve yeni çıkan yirmi yaş dişlerinden birine işaret parmağıyla dokunmak için ağzını açmış gibi yaptı. «Bugün öğleden sonra biraz şekerleme yapmıştım. Geceleyin de biraz uyudum. Rüyamda Catherine'i gördüm.»

Alison ne zaman bebesini düşünse sevgi ve kederle öylesine yüklü bir duyguya kapılırdı ki göğsünün üstüne dayanılmaz

bir yük binmiş gibi gelirdi. Zamanın, bu acının keskinliğini körelteceği savı doğru değildi. Alison şimdi artık kendine biraz daha söz geçirebiliyordu ama hepsi bu. Mutluluk, gerilim ve acıyla geçen o onbir aydan sonra bir süre duyguları hiç değişmemişti. Catherine'i o sırada görevli oldukları garnizonun mezarlığına gömmüşlerdi. Alison o küçük gövdenin toprakta yatışını gözünde canlandırmış ve bu keskin, marazlı imgeden uzun süre kurtulamamıştı. Toprağın içindeki çürüme ve o minik, yapayalnız iskelet üstüne kurduğu dehşet dolu saplantılar onu o kerteye getirmişti ki sonunda, uzun işlemlerden sonra mezarı açıp tabutu çıkartmıştı. Naştan arta kalanları Şikago'daki krematoryuma götürmüş, külleri karların üstüne serpmişti. Şimdi artık Catherine'den arta kalan tek şey Anacleto'yla paylaştıkları anılardı.

Alison sesi titremeden konuşabilmek için biraz bekledi, sonra, «Rüyanda ne gördün?» diye sordu.

Anacleto, «Tedirgin ediciydi,» dedi yavaşça. «Elimde kelebek tutmak gibi bir şey. Kucağımda şişesini veriyordum ona... derken birden havale geldi sanki... siz de musluktan sıcak su almaya çalışıyordunuz.» Anacleto boya kutusunu açtı, kâğıdıyla fırçalarını, sulu boyalarını önüne serdi. Ateş o solgun yüzüne bir parlaklık, koygun gözlerine bir ışıltı veriyordu. «Derken rüya değişti; dizimde Catherine değil de Binbaşının çizmelerinden biri vardı, hani bugün iki kez temizlemek zorunda kaldığım. Çizmenin içi, kıvıl kıvıl, sıvışık, yeni doğmuş fare yavrularıyla doluydu, ben de onları içeri hapsetmeye, üstüme yayılmalarını önlemeye çalışıyordum. Amanin! öyle bir...»

Alison ürpererek, «Şş, Anacleto!» dedi. «Lütfen!»

Anacleto resim yapmaya başladı; Alison onu seyrediyordu. Anacleto fırçasını bardağa sokunca suyun içinde eflatun bir buluttan sağanaklar boşandı. Dalgın bir yüzle kâğıdın üstüne eğilen Anacleto bir ara durakladı ve cetvelle masanın kenarını çarçabuk ölçtü. Ressam olarak Anacleto'nun büyük yeteneği vardı; Alison emindi bundan. Anacleto başka becerilerinde de

hünerliydi ya temelde taklitçiydi, nerdeyse bir küçük maymun, Morris'in dediği gibi. Oysa yaptığı resimlerde tümüyle kendi kendisiydi. New York yakınlarında görevli oldukları sırada öğleden sonraları kente, Sanat öğrencileri Derneğine devam etmişti. Okul sergisinde kaç kişinin dönüp Anacleto'nun resimlerine yediden baktığını görmek de Alison'u sevindirmiş ama şaşırtmamıştı.

Anacleto'nun ürünleri hem primitif hem de aşırı gelişmişti ve bakanı tuhaf biçimde büyülüyordu. Ne var ki Alison onu, bu tanrı vergisi yeteneğini ciddiye alıp yeterince çaba harcamaya zorlayamıyordu.

Anacleto şimdi yumuşak sesle, «Rüyaların niteliği,» diye mırıldandı. «Bunu düşünmek çok tuhaf. Filipinlerdeki öğle saatlerinde, yastık terden ıslanmış ve güneş odanın içinde parlarken görülen rüya bir türlüdür. Sonra Kuzeyde, geceleyin, kar yağarken...»

Ne var ki Alison daha şimdiden kendi kaygı çıkmazına girmişti, onu dinlemiyordu. «Söyle bana,» diye birden onun sözünü kesti. «Bu sabah suratını sallandırırken, Quebec'de bir çeyiz dükkânı açacağını söylediğin zaman aklında belirli bir şey mi vardı?»

«Aa, elbette,» dedi Anacleto. «Biliyorsunuz, ben oldum olası Quebec kentini görmek istemişimdir. Ve hayatta güzel çarşaf ve örtülerle uğraşmak kadar zevkli hiçbir şey yoktur.»

«Demek bütün dediğin buydu...» Alison'un sesinde soru tınlamı olmadığı için Anacleto karşılık vermedi. «Bankada kaç paran var senin?»

Anacleto bir an, fırçası bardağın üstünde, durup düşündü. «Dörtyüz dolar altı sent. Çekeyim ister misiniz?»

«Şimdi değil. Ama sonradan ihtiyacımız olabilir.»

Anacleto, «Allahınızı severseniz kuruntu etmeyin,» dedi. «Hiçbir işe yaramıyor.»

Oda ocaktaki ateşin pembe ışıltısı ve oynak kurşuni gölgelerle doluydu. Saat ufak bir hırıltı çıkardı, sonra üçü çaldı.

«Bakın!» dedi Anacleto birden. Resim çizdiği kâğıdı buruşturup köşeye attı. Sonra çenesini ellerine alıp gözlerini ateşin közlerine dikerek dalgın bir duruşla oturdu. «Soğuk, ürpertici yeşillikte bir tavus kuşu. Bir tek kocaman, altın gözü var. Bu gözde de minicik bir şeylerin yansınımı... minicik ve...»

Tam kelimesini bulmak için çabalarken baş parmağıyla işaret parmağını bitiştirerek elini kaldırmıştı.

«Grotesk,» diye Alison onun yerine konuştu.

Anacleto başını kısaca eğdi. «Tamam, öyle.»

Ama yeniden resim çizmeye başladığı halde sessiz odadaki bir ses ya da belki Alison'un son sözünü söylerkenki sesinin anısı onun birden dönüp bakmasına neden oldu. «Ah, yapmayın!» dedi Anacleto. Ve masadan fırlayıp koşarken su bardağını devirince bardak şöminenin önüne düşüp parçalandı.

*

Er Williams'ın o gece Leonora'nın uyuduğu odaya gelişinin üzerinden yalnızca bir saat geçmişti. Parti süresince çocuk ormanın kıyılarında beklemişti. Çağrılıların çoğu gittikten sonra da salon penceresinden içersini gözetlemiş, sonunda Yüzbaşının karısının yukarı çıktığını görmüştü. Daha sonra, önceki yoldan evin içine girmişti. Ayışığı bu gece de duru bir gümüş rengiyle odanın içine vurmuştu. Leydi yan dönmüş, oval yüzünü biraz kirli olan ellerine almış yatıyordu. Sırtında saten bir gecelik vardı, örtüsü de beline kadar sıyrılmıştı. Genç asker sessizce yatağın yanına çömelip sindi. Bir ara sakınarak uzandı, geceliğin kaygan kumaşını baş parmağıyla işaret parmağının arasına aldı. Odaya girişinde çevresine bakınmıştı. Bir süre tuvalet aynasının önünde durmuş, şişleri, pudra ponponlarını ve diğer tuvalet eşyalarını gözden geçirmişti. Bunlardan biri, fışkırtmalı bir parfüm şişesi çok ilgisini çekmişti. Çocuk bunu alıp pencereye tutmuş, şaşkın bir yüzle incelemişti. Masada, bir fincan tabağının üzerinde yarı kemirilmiş bir tavuk bacağı duruyordu.

Er bunu ellemiş, koklamış, sonra da şöyle bir dişlemişti.

Şimdi ayışığında çömelmiş oturuyordu, gözleri yarı kapalı, dudaklarında ıslak bir gülümseyiş. Bir ara Yüzbaşının karısı uykusunun arasında döndü, içini çekerek gerindi. Asker yastığa yayılmış duran kahverengi bir saç perçemine meraklı parmaklarla dokundu.

Saat üçü geçiyordu ki Er Williams birden doğrulup kasıldı. Çevresine bakındı; bir sese kulak verir gibiydi. Bu değişimin, üzerine gelen bu tedirginliğin nedencesini hemen algılamadı. Sonra yan evdeki ışıkların yanmış olduğunu gördü. Durgun gece içinde bir kadının ağladığını duyabiliyordu. Daha sonra ışıklı evin önünde bir otomobilin durduğunu duydu. Hiç ses çıkarmadan dışarki karanlık hole çıktı. Yüzbaşının kapısı kapalıydı. Birkaç dakika sonra Er Williams ormanın kenarından yürüyordu.

Genç asker şu son iki gecedir çok az uyumuş olduğu için şimdi gözleri yorgunluktan şişmişti. Garnizonun çevresinde bir yarım halka çevirerek kışlaya giden en kestirme yola çıktı. Böylece nöbetçiyle karşılaşmamış oldu. Şafakta, yıllardır ilk kez bir rüya gördü ve uykusunun arasında bağırdı. Koğuşun karşı tarafından bir asker uyandı, ona bir ayakkabı fırlattı.

Kışladaki askerler arasında arkadaşı olmadığı için Er Williams'ın geceleyin böyle ortadan yokolması kimseyi pek ilgilendirmiyordu. Onun bir kadın bulmuş olduğu tahmin ediliyordu. Erlerden bir çoğu gizli tutmakla birlikte evliydiler, kimi zaman geceleri kasabada, karılarının yanında kalırlardı. Uzun, kalabalık yatakhanede ışıklar saat onda sönerdi ama erlerin hepsi o saattte yatakta bulunmazlardı. Bazan, hele aybaşlarında geceleyin helalarda sabaha değin süren poker oyunları çevrilirdi. Bir keresinde Er Williams sabahın üçünde kışlaya giderken nöbetçiyle karşılaşmıştı ama nöbetçi iki yıldır orduda olduğu için tanıdığı bu genci sorguya çekmemişti.

Bundan sonraki birkaç gece boyunca Er Williams rahat uyuyarak dinlendi. İkindi üzeri kışlanın önündeki bir sırada tek

başına oturuyor, geceleyin de bazan garnizondaki eğlence yerlerine gidiyordu. Sinemaya ve cime gitti. Cimnastikhane akşamları paten sahasına dönüştürülüyordu. Müzik vardı ve istiyenin masada oturup buz gibi köpüklü bira içebileceği bir köşe. Er Williams bir bardak bira ısmarladı ve ömründe ilk olarak alkolün tadını aldı. Ortadakiler büyük bir şamatayla paten kayıyorlardı ve havada keskin bir yer cilası ve ter kokusu vardı. Er Williams kendi masasından kalkıp üç gedikli erin masasına giderek bir süre oturunca adamlar şaşıp kaldılar. Çocuk yüzlerine bakıyor ve onlara bir soru sormak üzereymiş gibi duruyordu. Ama sonunda hiçbir şey söylemedi, bir süre sonra da kalkıp gitti.

Er Williams oldum olası o kadar güreydi ki koğuş arkadaşlarının belki yarısı bile onun adını bilmezdi. Aslında askerde kullandığı ad onun gerçek adı değildi. Orduya yazıldığı sırada yaşlı ve sert bir çavuş onun imzasına bakmış –L. G. Williams– ve sonra gürlemişti: «Adını yaz dedik sana, andavallı, açık açık yaz!» Asker uzun bir süre bekledikten sonra bu baş harflerin onun adı olduğunu, bundan başka adı bulunmadığını açıklamıştı. «Valla, U.S. Ordusuna böyle siktirici bir adla giremezsin,» demişti Çavuş. «Ben bunu E-l-l-g-e-e yapıyorum, tamam mı?» Er Williams, peki, gibilerden baş sallamış ve böylesi bir kayıtsızlığın karşısında Çavuş bir kahkaha koparıp, «Geri zekalıları alır oldular artık,» diyerek gene kâğıtlarına dönmüştü.

Kasım ayı girmişti ve iki gündür şiddetli bir rüzgâr esmekteydi. Yolun kıyısındaki genç akçaağaçlar bir gece içinde tüm yapraklarını yitirerek çırılçıplak kaldılar. Yapraklar ağaç diplerinde parlak altın renkli bir battaniye gibi serilmiş duruyordu ve gökyüzü değişken bulutlarla doluydu. Ertesi gün buz gibi bir yağmur yağdı. Yapraklar ıslanıp bozlaştılar, ayakla ıslak sokaklara sürüklendiler ve sonunda tırmıkla toplanıp atıldılar. Hava gene açmıştı ve ağaçların çıplak dalları kış göğünün üzerinde keskin çizgili tenteneler işliyordu. Sabahleyin ölü otların üzerinde kırağı görüldü.

Dört gece dinlendikten sonra Er Williams gene Yüzbaşı Penderton'un evine döndü. Bu kez, artık evin gidişatını bildiği için Yüzbaşının odasına çekilmesini beklemedi. Gece yarısında, Yüzbaşı çalışma odasındayken genç çocuk yukarıya, Leydi'nin odasına gitti ve bir saat orada kaldı. Sonra çalışma odasının penceresinin dışına geldi ve Yüzbaşının saat ikide yukarı çıkışına kadar, merakla içersini seyretti. Çünkü şu sıralar askerin akıl erdiremediği bir şeyler olmaktaydı.

Bu keşif gezilerinde, Leydi'nin odasında tuttuğu gizemli nöbetler sırasında genç asker hiç korkmuyordu. Duyumsuyor ama düşünmüyor, geçmişteki ve şimdiki edimlerinin kendince bir özetini çıkarmadan deneyimden geçiyordu. Beş yıl önce L. G. Williams bir adam öldürmüştü. Bir el arabası dolusu gübre yüzünden çıkan bir tartışmada bir zenciyi bıçaklayıp öldürmüş, cesedi de terkedilmiş bir taşocağına gizlemişti. Bir öfke krizine kapılarak bıçak sallamıştı; akan kanın şiddet dolu rengini ve ormanın içinden sürüklediği gevşek gövdenin ağırlığını hâlâ anımsıyordu. O temmuz öğleden sonrasının sıcak güneşini, toz ve ölüm kokusunu anımsıyordu. Şaşkınlığa benzer bir his duymuştu, donuk bir sıkıntı, ama korku nedir bilmemişti ve o zamandan bu yana da bir katil olduğu düşüncesi kafasında bir kez bile kesin olarak biçimlenmiş değildi. Zihin, zengin renklerle sık dokunmuş bir halı gibidir; renkleri, duyuların deneyimleri damıtır; dizaynlarıysa usun işleyişinin burgaçları yaratır. Er Williams'ın zihnini garip tonlarda birçok renk ağız ağıza doldurıyordu ama çizgisiz olarak, biçimden yoksun.

Kışın bu ilk günlerinde çocuğun algıladığı tek bir gerçek vardı ki o da şuydu: Yüzbaşının kendisini izlemeye başladığını farketmişti. Yüzbaşı Penderton, yüzü hâlâ yaralı ve kızarık olarak günde iki kez kısa at gezilerine çıkıyordu. Atı geri getirdiği zaman da ahırın önünde bir süre oyalanıyordu. Er Williams karavanaya giderken üç kez arkasına bakınca Yüzbaşının yüz adım kadar arkadan geldiğini görmüştü. Sokakta, salt raslantıya yorulamıyacak kadar sık sık karşılaşıyorlardı. Bir gün

bu karşılaşmaların birinden sonra genç er durup arkasına baktı. Birkaç adım sonra Yüzbaşı da durdu ve yarı arkasına döndü. Akşam üzeriydi ve kış alacakaranlığına uçuk eflatun bir renk sinmişti. Yüzbaşının gözleri sabit, zalim ve parlaktı. Nerdeyse bir dakika geçti sonra ayni anda ikisi de dönüp kendi yollarına gittiler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ordu garnizonlarında bir subay için bir neferle kişisel temas kurmak kolay değildir. Yüzbaşı Penderton bunun şimdi ayırdına varıyordu. Kendisi de Binbaşı Langdon gibi bir bölüğe, bir tabur ya da alaya komuta eden sıradan bir subay olsa, komutasındaki askerlerle bir dereceye kadar temas etme olanağı olabilirdi. Nitekim Binbaşı Langdon komutasındaki hemen hemen her neferin adıyla yüzünü bildirdi. Gelgelelim okulda görevli olan Yüzbaşı Penderton böyle bir durumda değildi. Artık şiddetle nefret ettiği askerle iletişim kurabilmek için at gezilerinin –şu günlerde en gözükara binicilik hünerleri bile Yüzbaşıyı doyumlamaz olmuştu– dışında hiçbir yol yoktu.

Ne var ki Yüzbaşı kendisiyle bu çocuğun arasında bir yoldan bir iletişim kurabilmek için sızılı bir istek duyuyordu. Çocuğun düşüncesi her an zihnini kurcalıyarak onu taciz eder olmuştu. Er Williams onun bineceği ata eğer vuruyor, o ata binerken de dizginleri tutuyordu. Yüzbaşı onunla karşılaşacağını önceden bilirse başına bir dönme geldiğini hissediyordu. Bu kısa, resmi karşılaşmalar sırasında Yüzbaşının duyusal izlenimlerinde tuhaf bir kesinti oluyordu: Genç askerin yanındayken Yüzbaşı doğru dürüst işitip görme yeteneğini yitiriyor, ancak atını sürüp yeniden yalnız kaldığı zamandır ki sahne ilk olarak zihninde belirginleşiyordu. Çocuğun yüzünün imgesi; o dilsiz gözler, çok zaman ıslak duran o dolgun, şehvetli dudaklar, alna düşmüş o çocuksu perçemler... bu imge Yüzbaşı için kat-

lanılır gibi değildi. Askerin konuşmasını pek seyrek duyuyordu gene de o ağda gibi Güneyli ses her an zihninin gerilerinde dolanıp duruyordu, tedirgin edici bir şarkı gibi.

İkindi üzerleri Yüzbaşı, Er Williams'a raslamak umuduyla ahır ve kışla arasındaki sokakları arşınlıyordu. Uzaktan onun o uyuşuk bir uyumla dolu yürüyüşünü gördüğü zaman da boğazı öyle bir kasılıyordu ki yutkunmakta zorluk çekiyordu. Sonra, yüzyüze geldiklerinde Er Williams hep bulanık bakışlarla Yüzbaşının arkasında bir yerlere bakıyor ve iyice gevşek duran elini yavaş yavaş başına götürüyordu. Bir keresinde birbirlerine yaklaştıkları sırada Yüzbaşı onun bir şekerlemeyi kâğıdından çıkardığını ve kâğıdı, kayıtsızcasına, kaldırımın kenarındaki düzgün çimliğe attığını görmüştü. Bu onun öylesine sinirini oynattı ki birkaç adım sonra dönüp kâğıdı aldı ve cebine koydu.

Genelde son derece katı, duygusallıktan yoksun bir yaşam sürmüş olan Yüzbaşı Penderton içindeki bu garip nefreti sorgulamıyordu. Birkaç kez, çok fazla Seconal aldıktan sonra geç saatte uyandığı zamanlarda şu son günlerdeki davranışını aklına getirerek kendi kendini rahatsız etmişti. Gene de kendini bir iç hesaplamasına zorlamak için hiçbir çaba göstermiyordu.

Bir gün öğleden sonra arabayla kışlanın önünden geçerken askerin tek başına, bir sırada dinlenmekte olduğunu gördü. Arabasını sokağın biraz ötesine park ederek oturduğu yerden onu gözledi. Çocuk bir şekerlemeye dalmak üzere olanların rahatlığıyla yayılmış oturuyordu. Gökyüzü soluk bir yeşil renkteydi ve kış güneşinin son ışınları yere uzun uzun, keskin gölgeler düşürmüştü. Yüzbaşı askeri, yemek borusu çalana değin seyretti. Onun içeriye girmesinden sonra da yerinden kıpırdamıyarak kışlanın duvarlarına bakmayı sürdürdü.

Karanlık çöktü, binanın içinde parlak ışıklar yandı. Alt kattaki bir dinlenme odasında adamların bilardo oynadığını, rahatça oturup dergi karıştırdıklarını Yüzbaşı görebiliyordu. Sıcak yiyeceklerle yüklü uzun masalarıyla yemek salonunu düşündü, gürbüz ve neşeli bir arkadaşlık havası içinde, hep

birlikte karın doyuran acıkmış askerleri. Aslında Yüzbaşı erleri pek tanımazdı ve kışlanın içindeki yaşam konusunda çizdiği bu tabloyu büyük ölçüde düş gücü süslüyordu. Kendisi Ortaçağlara meraklıydı; feodal çağlardaki Avrupa tarihini dikkatle incelemişti. Kışla konusunda gözünde canlandırdığı şeyler de bu meraktan esinleniyordu. Bu büyük dörtgen içinde, birlikte yaşayan ikibin adamı düşünürken birden içine bir yalnızlık çöktü. Karanlık arabasında oturduğu yerden içerdeki aydınlık, kalabalık odalara bakar, çın çın öten bağırıp çağırmaları dinlerken o cam gibi gözleri yaşla doldu. Zehir gibi bir yalnızlık içini kemiriyordu. Arabasını sürdü, çabucak evine döndü.

Kocası geldiğinde Leonora Penderton orman kenarındaki hamakta dinlenmekteydi. Kalkıp eve girdi, Susie'nin mutfak işlerini bitirmesine yardım etti çünkü o gece yemeği evde yiyecek, sonradan bir partiye gideceklerdi. Bir dostları altı sülün yollamıştı; Leonora Alison'a bir tepsi hazırlayıp götürmeyi tasarlıyordu. Alison iki haftayı aşkın bir süre önce, onların parti verdiği gece kötü bir kalp krizi geçirmişti, şimdi yataktan çıkmasına izin yoktu. Leonora'yla Susie yiyecekleri kocaman bir gümüş tepsinin üstüne yerleştirdiler. Bir kayık tabağa iki sülün ve bol bol çeşitli sebze koymuşlardı. Bunların suları birbirine karışarak tabağın ortasında gölleşmişti. Daha başka nadide yiyecekler de vardı, öyle ki Leonora tepsisinin ağırlığıyla sendeliyerek dışarı çıktığı zaman Susie de bir ikinci tepsiyle onu izledi.

Geri döndükleri zaman Yüzbaşı karısına, «Morris'i neden alıp gelmedin?» diye sordu.

«Zavallıcık,» dedi Leonora. «Çoktan gitmiş. Yemeklerini subaylar Kulübünde yiyor. Bir düşünsene!»

Gezmeye çıkmak üzere giyinmiş, kadehleri şöminenin üstünde, bir şişe viskiyle salondaki ateşin önünde duruyorlardı. Leonora kırmızı krep elbisesini giymişti, Yüzbaşı da smokinini. Yüzbaşı diken üstünde gibiydi, kadehindeki buzu şıkırdatıp duruyordu.

«Bak dinle!» dedi ansızın. «Bugün çok matrak bir fıkra duydum.» Parmağını burnunun dibine bastırdı ve dudaklarını dişlerinin üstünden geriye doğru çekti. Fıkra anlatacaktı ve peşin peşin bunun iskeletini çiziyordu. Yüzbaşının ince bir espri anlayışı vardı, dedikodu konusunda da kulağı çok delikti.

«Az bir süre önce Generale bir telefon gelmiş, yaver de Alison'un sesini tanıdığı için telefonu hemen bağlamış. Ses son derece kültürlü, kendinden emin, nazik bir ifadeyle, 'General bir ricam var,' demiş. 'Lütfen bana büyük bir iyilikte bulunmanızı istiyorum; o askerin sabah saat altıda kalkıp da borazan çalmasını önler misiniz? Bayan Langdon'un uykusunu bölüyor.' Uzun bir sessizlik olmuş, sonunda General, 'özür dilerim ama sizi anlıyamadım galiba,' demiş. Rica yinelenmiş ve daha uzun bir sessizlik olmuş. Sonunda General, 'Kuzum bana söyler misiniz, kiminle konuşmak şerefine eriyorum?' diye sormuş, telefondaki ses de karşılık vermiş: 'Ben Bayan Langdon'un *garçon de maison*'u, Anacleto. Size teşekkür ediyorum.'»

Yüzbaşı ciddi ciddi bekledi çünkü kendi anlattığı fıkralara gülen kişilerden değildi. Leonora da gülmedi; aklı karışmış gibiydi.

«Kim olduğunu söylemiş?» diye sordu.

«Fransızca olarak, uşak, demeye çalışıyormuş.»

«Yani Anacleto böyle telefon edip kalk borusundan yakınmış ha? Vay canına, ömrümde böylesini duymamıştım, valla. Olamaz böyle şey!»

«Kuş beyinli!» dedi Yüzbaşı. «Aslında olmuş değil ki! Fıkra işte, şaka.»

Leonora espriyi hâlâ anlamamıştı. O dedikoducu değildi. Bir kez, odada, onun gözleri önünde geçmeyen herhangi bir duruma inanmakta güçlük çekerdi. Sonra zerrece hainliği de yoktu.

«Aa, ne ayıp!» dedi. «Olmadıysa neden bunca zahmete girip uyduruyorlar? Anacleto'yu budala yerine koyuyor. Kimden çıkmış olabilir?»

Yüzbaşı omuz silkerek içkisini bitirdi. Kendisi Alison'la Anacleto'ya ilişkin kaç tane komik fıkra uydurmuş, bunların hepsi de garnizonda büyük bir başarıyla kulaktan kulağa dolaşmıştı. Bu fıkraları uydurup cilalamak ona büyük zevk verirdi. Usuletle ortaya atar, bunları kendinin yaratmadığını, başka bir kaynaktan duyarak naklettiğini belirtirdi. Bunun nedeni alçakgönüllüğü değil de fıkraların Morris Langdon'un kulağına gitmeleri olasılığıydı.

Bu gece bu yeni fıkralardan pek memnun değildi. Evde karısıyla yalnız olduğu şu sırada içine gene, ışıklı kışlanın karşısında, arabasının içinde otururken duyduğu hüzün çökmüştü. Genç askerin o kıvrak, esmer ellerini görür gibi oluyor ve içinin ürperdiğini hissediyordu.

«Aklın hangi cehennemde?» diye Leonora sordu.

«Hiçbir yerde.»

«Valla bilmem ama bence üzerinde çok bir acayiplik var.»

Morris Langdon'u almayı kararlaştırmışlardı. Tam onlar çıkarken Binbaşı aradı, gelip bir şeyler içmelerini söyledi. Alison dinleniyormuş, bu yüzden yukarı çıkmadılar. Zaten geç kalmış oldukları için içkilerini acelece, yemek masasında içtiler. Kalktıkları zaman Anacleto, üniformalı olan Binbaşıya resmi subay pelerinini getirdi. Onları kapıya kadar geçirdi ve tatlı sesle, «Umarım akşamınız iyi geçer,» dedi.

Leonora, «Sağol,» diye yanıtladı. «Senin de öyle.»

Ne var ki Binbaşı bu kadar saf değildi. Anacleto'dan yana kuşkuyla baktı.

Anacleto kapıyı kapadıktan sonra hemen salona koştu, perdeyi birkaç santim aralıyarak dışarı baktı. Her birinden bütün kalbiyle nefret ettiği bu üç kişi sigara yakmak için merdivende durmuşlardı. Anacleto onlara büyük bir sabırsızlıkla baktı. Demin onlar mutfaktayken kendi aklına harika bir plan gelmişti. Gül bahçesinden üç tuğla alarak öndeki karanlık kaldırımın sonuna koymuştu. Üçünün de birer oyun piyonu gibi tepetaklak devrildiklerini görür gibi oluyordu. Sonunda bu üç

kişi Penderton'ların önünde park edili duran otomobile doğru, çimlikten geçerek yürüyünce Anacleto öyle sinirlendi ki başparmağını hırsla ısırdı. Sonra tuğlaları kaldırmaya koştu çünkü tuzağına bir başkasını düşürmek istemiyordu.

O gecenin akşamı başka bütün akşamlar gibi geçti. Penderton'larla Binbaşı Langdon Polo Kulübünde bir dansa gittiler ve iyi eğlendiler. Leonora her zamanki gibi kendisiyle dansetmek isteyen genç teğmenlerin saldırısına uğradı, Yüzbaşı da verandada sessiz sedasız bir içki yuvarlarken son fıkrasını nükteci olarak tanınan bir topçu subayına anlatmak fırsatı buldu. Binbaşı salonda arkadaşlarının arasında kalmış, balıktan, politikadan, atlardan konuşuyordu. Ertesi sabah sürek avına çıkılacaktı, bu yüzden Penderton'lar Binbaşı Langdon'u da alarak saat onbir sularında kulüpten ayrıldılar. O zamana kadar, bir süre hanımının yanında kalıp ona bir iğne yapan Anacleto yatmıştı. O da tıpkı Madame Alison gibi sırtına bir sürü yastık dayayıp yatardı, oysa bu onu öyle rahatsız ederdi ki geceleri doğru dürüst uyuyamazdı. Alison uyukluyordu. Gece yarısında Binbaşıyla Leonora yataklarına yatmış, derin uykulardaydılar. Yüzbaşı rahat bir çalışma yapmak için çalışma odasına yerleşmişti. Kasım ayına göre ılık bir geceydi ve havada çamların baygın kokusu vardı. Hiç rüzgâr olmadığından gölgeler çimliklerin üzerinde karanlık ve kıpırtısız duruyordu.

Tam bu sırada Alison bir yarı uykudan uyandığını hissetti. Peşpeşe gelen tuhaf ve çok canlı rüyalarda çocukluk günlerini görmüştü, bu yüzden uyanıklığın geri gelmesine karşı direniyordu. Gelgelelim boşuna bir çabaydı bu; Alison az sonra iyice uyanmış, gözlerini açıp karanlıklara dikmişti. Ağlamaya başladı; yumuşak, ürkek hıçkırıklarının sesi ondan değil de dışarki gece içinde acı çeken gizemli birinden çıkıyordu sanki. Alison çok kötü bir iki hafta geçirmişti; sık sık ağlıyordu. Bir kere yataktan hiç çıkmaması gerekiyordu çünkü doktor bundan sonraki krizin onu götüreceğini söylemişti. Beri yandan Alison'un doktoruna pek de güveni yoktu, içinden onun ehliyetsiz

himbilin hem de enayinin biri olduğunu düşünürdü. Adam cerrah olmasına karşın içkiciydi ve bir keresinde Alison'la giriştiği bir tartışmada Mozambik'in Afrikanın doğusunda değil batısında olduğunda diretmişti de Alison atlası çıkartıncaya değin hatasını kabul etmemişti. Kıcasacı, Alison onun düşünceleriyle öğütlerine bel bağlamazdı. Alison huzursuzdu; iki gün önce piyano çalmak için öyle bir istek duymuştu ki kocasıyla Anacleto'nun evde olmadığı bir sırada giyinip aşağı kata inmişti. Bir süre piyano çalmış ve bundan zevk almıştı. Dönüşte merdiven basamaklarını iyice yavaş tırmandı, çok yorulmasına karşın kötüleşmedi.

Kapana kısılmışlık duygusu onu –çünkü şimdi tasarılarını uygulayabilmek için mutlaka iyileşmesi gerecekti artık– bakımı zor bir hasta yapıyordu. Başlangıçta hastaneden bir hemşire getirmişlerdi ama Anacleto'yla pek geçinemediği için hemşire bir hafta sonra ayrılmıştı. Alison sürekli yanılsamalar içindeydi. O gün öğleden sonra o yakınlarda bir yerde bir çocuk bağırmıştı –çocukların çok zaman oyun oynarken çıkardıkları türden bir bağırtı– ve Alison çocuğa otomobil çarpmış gibi mantıksız bir korkuya kapılmıştı. Anacleto'yu apar topar sokağa salmıştı; Anacleto geri gelip çocukların casusçuluk oynadığını söylediği zaman da Alison'un kaygısı geçmemişti. Daha önceki gün de burnuna duman kokusu gelmiş, evde yangın çıktığı kanısına varmıştı. Anacleto her yeri karış karış dolaştığı halde Alison'u yatıştıramamıştı. En ufak bir ani gürültüde ağlamaya başlıyordu. Anacleto tırnaklarını kemirip bitirmişti, Binbaşı da elinden geldiğince evden uzak duruyordu.

Şimdi geceyarısında, o karanlık odada yattığı yerden ağlarken Alison bir başka yanılsamaya daha kapıldı. Pencereden dışarı baktı ve gene Penderton'ların arka çimliğinde bir adamın gölgesini gördü. Adam bir çam ağacına yaslanmış, hiç hareketsiz duruyordu. Sonra, Alison'un gözleri önünde otların üzerinden yürüdü ve arka kapıdan içeri girdi. O zaman Alison birden, ürkünç bir zangırtıyla anladı ki bu adam, bu sinsi karaltı kendi

kocasıdır ve gizlice Weldon Penderton'un karısının koynuna gitmektedir, Weldon'un da evde, çalışma odasında çalışıyor olmasına karşın. Duyduğu öfke ve isyan öylesine şiddetliydi ki Alison durup mantıklı düşünmeye kalkışmadı. Öfkeden gönlü bulanarak kalktı, banyoya gidip kustu. Sonra geceliğinin üstüne palto giydi, ayağına bir çift ayakkabı geçirdi.

Hiç duraksamadan Penderton'ların evine yöneldi. Ne de kendikendini bir kez olsun sorguladı; o ki hayatta en çok melodram sahnelerinden tiksinirdi, şimdi, kendisinin yaratmak üzere olduğu durumda nasıl davranacaktı? Sokak kapısından içeri girdi ve kapıyı ardından gürültüyle kapadı. Salonda tek bir lamba yandığı için hol yarı karanlıktaydı. Alison ıstırapla soluyarak merdiveni tırmandı. Leonora'nın kapısı açıktı; Alison yatağın yanında çömelen bir adamın siluetini gördü. Odaya girdi ve köşedeki lambayı yaktı.

Asker ışıkta gözlerini kırpıştırdı. Elini pervaza dayıyarak yarı doğruldu. Leonora uykusunun arasında kıpırdandı, bir şeyler mırıldanarak duvara doğru döndü. Alison kapıda duruyordu, yüzü hayretten çarpılıp bembeyaz kesilmiş.

Bu arada Yüzbaşı Penderton sokak kapısının açılıp kapandığını duymuştu. Aykırı bir şeyler olduğunu hissediyordu gene de bir içgüdüsü onu masa başında kalması için uyarır gibiydi. Yüzbaşı kaleminin ucundaki silgiyi geveliyerek, gergin, bekledi. Ne beklediğini bilmiyordu, gene de kapısı tıklatıldığı ve daha kendisi yanıt veremeden Alison içeri girdiği zaman şaşırdı.

«Aa, bu saatte senin ne işin var burda?» diye sordu tedirgin bir gülüşle.

Alison hemen karşılık vermedi. Paltosunun yakasını kaldırıp boynuna sardı. Sonunda konuştuğu zaman sesinde bir tını vardı, geçirdiği şok titreşimleri yoketmiş gibi. «Karının odasına çıksan çok iyi olur sanırım,» dedi.

Bu sözler, artı Alison'un görünümündeki tuhaflık Yüzbaşıyı son derece şaşalatmış, telaşlandırmıştı. Gene de soğukkanlılığını yitirmeme kaygısı, içindeki keşmekeşten baskındı.

Kafasına bir an içinde şimşek gibi bir sürü çelişkili varsayım üşüştü. Kadının sözleri tek bir anlama çekilebilirdi: Morris Langdon Leonora'nın odasındaydı. Ama olamazdı bu, Morris'le Leonora böylesine vurdum duymaz davranamazlardı. Eğer öyleyse kendisi nasıl da kötü bir duruma düşerdi! Yüzbaşının gülümsemesi tatlı ve serinkanlıydı; içinde kaynaşan öfke, kuşku ve yoğun sıkıntı duygularını hiçbir biçimde dışarı vurmuyordu.

«Gel, canım,» dedi Yüzbaşı anaç bir sesle. «Böyle ortalıklarda dolaşman doğru değil, evine götüreyim seni.»

Alison ona uzun, delip geçici bir bakışla baktı. Kafasındaki bir bulmacanın parçalarını yerliyerine geçirir gibiydi. Bir süre sonra ağır ağır, «Yani orda oturmuş, bana bu işi bildiğini ve hiçbir çaresine bakmadığını söylemek istemiyorsun ya?» diye sordu.

Yüzbaşı serinkanlılığını inatla koruyordu. «Seni evine götüreyim,» dedi. «Kendinde değilsin, ne konuştuğunu da bilmiyorsun.»

Aceleyle kalktı, Alison'u kolundan tuttu. Paltonun kumaşı altından o cılız dirseğin ince, gevrek kemiğini hissetmek çok itici geldi ona. Kadını aceleyle merdivenden indirdi, çimlikten geçirdi. Langdon'ların evinin sokak kapısı açıktı, gene de Yüzbaşı zile uzun uzun bastı. Birkaç dakika sonra Anacleto hole çıktı ve Yüzbaşı ordan ayrılmazdan önce Morris'in de yukarki odasından çıktığını gördü. İçinde şaşkınlık ve ferahlık duyguları birbirine karışarak evine döndü, durumu dilediğince açıklamayı Alison'a bıraktı.

Ertesi sabah Yüzbaşı Penderton Alison'un tümden aklını oynatmış olduğunu duyunca hiç şaşırmadı. Haberi öğleye kadar bütün garnizon öğrenmiş bulunuyordu. (Duruma, 'sinir krizi' deniyordu ya, buna kimse kanmıyordu elbet.) Yüzbaşıyla Leonora yardım önermeye gittiklerinde Binbaşıyı, kolunda bir havluyla, karısının kapalı kapasının önünde buldular. Nerdeyse sabahtan beri, sabırla orda beklemekteydi. O açık renk gözleri

şaşkınlıktan iri iri açılmış, parmaklarıyla kulak memesini büküp ovuşturup duruyordu. Penderton'ları görmeye indiği zaman onlarla tuhaf bir resmilikle tokalaştı ve kıpkırmızı kesildi.

Binbaşı Langdon bu trajedinin ayrıntılarını doktor dışında herkesten gizli, kendi kökünden sarsılmış yüreğinde bir sır olarak tuttu. Alison onun hayalindeki deliler gibi çarşafların yırtmaya kalkışmamış, ağzı falan da köpürmemişti. Sabahın saat birinde, sırtında geceliğiyle eve döndüğü zaman yalnızca, Leonora'nın salt kocasını aldatmakla kalmadığını, Morris'i de birerle aldattığını söylemişti. Sonra kendisinin ondan boşanacağını bildirmiş ve parası olmadığı için yüzde dört faizle beşyüz dolar ödünç istediğini, Anacleto ile Teğmen Weincheck'i de kefil gösterdiğini sözlerine eklemişti. Kocasının şaşkın sorularına yanıt olarak da Anacleto ile birlikte bir iş kuracaklarını ya da bir karides teknesi satınalacaklarını bildirmişti. Anacleto hanımının sandık biçimi bavulunu odaya taşımış ve bütün gece onun gözetiminde bavul yapmıştı. Ara sıra durup sıcacık çay içiyor, nereye gideceklerine karar vermek için haritayı inceliyorlardı. Gün ağarmazdan önce bir ara Güney Carolina'da, Mountrieville diye bir küçük kentte karar kıldılar.

Binbaşı Langdon kötü sarsılmıştı. Uzun süre odanın bir köşesinde durup onların bavul yapmalarını seyretti. Ağzını açmayı göze alamıyordu. Neden sonra, karısının bütün dedikleri aklına iyice girdikten sonra Binbaşı onun delirmiş olduğunu kabul etmek zorunda kaldı; tırnak makasıyla ocak maşasını alıp dışarı çıkardı. Sonra aşağı indi, bir şişe viski alıp mutfak masasının başına çöktü. Bıyığındaki tuzlu gözyaşlarını eme eme ağlamaya başladı. Yalnızca Alison için üzülmekle kalmıyor, bu durum kendi şerefine sürülmüş bir lekeymişcesine utanç duyuyordu. İçtikçe bu felaket ona daha da anlaşılmaz geliyordu. Bir keresinde gözlerini tavana doğru devirerek o sessiz mutfakta sorgulayan bir yalvarışla böğürdü:

«Tanrım? Ah, Tanrım?..»

Başını masaya küt küt vurdukça alnında bir yumru belir-

mişti. Sabahın saat altısına kadar viski şişesini bitirmeli oldu. Duş yaptı, giyindi ve Alison'un Albay rütbesi taşıyan ve kendi dostu olan doktoruna telefon etti. Daha sonra bir başka doktor daha çağrıldı. Doktorlar Alison'un burnunun dibinde kibritler çakıp ona çeşitli sorular sordular. İşte bu muayene sırasında Morris Alison'un banyosundan bir havlu alarak koluna astı. Bu ona, herhangi bir ivedi duruma hazırmış gibi bir görünüm veriyor ve nedense içini yatıştırıyordu.

Albay gitmezden önce «psikoloji» sözcüğünü bir çok kereler kullanarak uzun uzun konuşmuş. Binbaşı da her tümcenin sonunda dilsizce baş sallamıştı. Doktor sözlerini, Alison'un elden geldiğince çabuk, bir akıl hastanesine kapatılmasını salık vererek bitirdi.

Binbaşı, «Ama bana bak,» dedi umarsızcasına, «Öyle deli gömlekli falan bir yer olmaz ha! Anlarsın ya, gramafon çalabileceği bir yer, konforlu, rahat. Anlıyorsun ne demek istediğimi.»

İki gün içinde Virginia'daki bir yerde karar kılınmıştı. Acele yüzünden hastane, tedavi konusundaki ününden çok fiyatı gözönüne alınarak (şaşırtıcı derecede pahalıydı) seçilmişti. Tasarlananlar anlatıldığı zaman Alison garezle dinlemekten öte bir şey yapmıyordu. Anacleto da onunla birlikte gidiyordu, doğallıkla. Birkaç gün sonra üçü birden trene binip yola çıktılar.

Virginia'daki bu hastane, hastalıkları hem bedensel hem ruhsal olan hastalara hizmet veriyordu. Bedenle ruha ayni zamanda saldıran hastalıklar da özel bir nitelik taşır. Ortalıkta, kafaları iyice karışık olarak dolaşan ve bacaklarını toparlamakta güçlük çeken çok sayıda yaşlı beyefendi dolaşıyordu. Birkaç morfin tutkunu hanım ve sayısı belirsiz genç alkolik vardı. Beri yandan hastanenin güzel terasında ikindi üzerleri çay servisi yapılıyordu, hatta karısını böyle bir yere yatırmaya parası yettiği için biraz da gurur duyuyordu.

Gelgelelim Alison başlangıçta hiçbir yorum yapmadı. Daha doğrusu o akşam yemeğe oturuncaya kadar kocasıyla hiç

konuşmadı. İlk geldiği akşam bir istisna olarak salonda yemek yiyebilecek ama ertesi sabahtan başlayarak kalbinin durumu düzelene değin yatağından hiç çıkmayacaktı. Masalarında mumlar ve limonluk gülleri vardı.

Ne var ki Alison bu ayrıntıların ayırdında değil gibiydi. Masaya oturunca gözlerini uzun, dalgın bir bakışla odada dolaştırdı. Her zamanki gibi koygun ve keskin bakışlı olan gözleri öbür masalardakileri birer birer inceledi. En sonunda serin kanlılıkla ve apacı bir keyifle konuştu:

«Tanrım! Ne seçkin bir takım!»

Binbaşı Langdon o yemeği hiç unutmayacaktı çünkü bu, karısıyla son birlikte oluşuydu. Ertesi sabah erkenden oradan ayrıldı, sonra Pinehurst'te durup eski bir polo arkadaşıyla geceledi. Garnizona döndüğünde onu bir telgraf beklemekteydi. Hastanedeki ikinci gecesinde Alison bir kalp krizi geçirmiş ve ölmüştü.

*

Bu güz Yüzbaşı Penderton otuzbeş yaşındaydı. Nisbeten genç olmasına karşın yakında bir binbaşının akçaağaç yaprağını takınacaktı. Terfinin daha çok kıdeme bağlı olduğu ordu düzeninde bu erken ilerleme onun yeteneğinin kesin bir kanıtıydı. Yüzbaşı Penderton çok çalışmıştı ve zekası askerlik açısından çok parlaktı. Kendi de dahil olmak üzere birçok subaylar onun bir gün çok yıldızlı bir general olacağı kanısındaydılar, gene de Yüzbaşı Penderton uzun süren çabalarının yarattığı gerilimi belli ediyordu. Bu sonbahar, hele şu son haftalarda, orantısız derecede yaşlanmış gibiydi. Göz altlarında çürüğümsü halkalar vardı ve cildi alacalı bir sarı renkteydi. Dişleri, başına hatırı sayılır dert açmaya başlamıştı. Dişçi alttaki köpek dişlerinden ikisinin çekilip köprü yapılması gerektiğini söylüyordu ama Yüzbaşı buna harcayacak zamanı olmadığını düşündüğü için savsaklayıp duruyordu. Yüzü her zaman gergindi; sol gözünün

kaslarında bir tik ortaya çıkmıştı. Bu kasılma onun o ince, gergin yüzüne tuhaf bir felç görünümü veriyordu.

Sürekli olarak sıkıntılı bir heyecan içindeydi. Genç askere olan saplantısı, giderek damarlarına bir mikrop gibi yayılıyordu. Kanserde nasıl hücreler en sonunda bedeni mahvedecek olan o sinsi çoğalmayı başlatırlarsa onun zihninde de genç askerle ilgili düşünceler, gerçek konumlarıyla hiç orantılı olmayan bir biçimde giderek dal budak sarmaktaydı. Bazan Yüzbaşı şaşkınlık ve üzüntüyle bu durumu yaratmış olan aşamaların bir özetini çıkarıyordu; başlangıçta yeni bir pantolona dikkatsizce dökülen kahve, sonra ağaçların aralanması, Ateşkuşuyla yapılan gezintiden sonraki karşılaşma ve garnizon sokaklarındaki kısacık karşılaşmalar. Sinirlenmesinin nasıl büyüyüp nefrete, nefretin de bu hastalıklı saplantıya dönüşmüş olduğunu Yüzbaşı mantık yoluyla anlıyamıyordu.

Üzerine tuhaf bir dalgınlık gelmişti. Eskiden beri iyice hırslı olduğu için çok zaman meslek yaşamındaki terfileri çok öncesinden hayalinde canlandırarak oyalanırdı. Öyle ki daha West Point'te genç bir öğrenciyken bile, 'Albay Weldon Penderton' adı onun kulağına tanıdık ve hoş gelirdi. Şu geçen yaz boyunca da kendini kendi hayalinde son derece kudretli ve parlak bir Bölge Komutanı olarak canlandırmıştı. Hatta bazan «Tuğgeneral Penderton» sözcüklerini kendikendine yüksek sesle fısıldadığı bile olurdu. Ve rütbenin tınısını kendi adına öyle yakıştırırdı ki, «Aslında bu rütbeyle doğmuş olmam gerekirdi,» diye düşünürdü.

Gelgelelim şimdi, şu son haftalarda, bu avare düşlem tuhaf biçimde ters dönmüştü. Bir gece –daha doğrusu sabaha karşı saat birbuçukta,– Yüzbaşı bir yorgunluk travması içinde çalışma masasının başında oturmaktaydı. Ansızdan, odanın içinde, bilinciyle yönlendirilmiş olmayan üç sözcük dilinin ucuna gelmişti: «Er Weldon Penderton.» Ve yarattıkları çağrışımlarla birlikte bu sözcükler Yüzbaşının ruhunda sapkın bir ferahlık ve doyum duygusu uyandırmıştı. Şan ve rütbe düşlemleri kura-

cak yerde Yüzbaşı şimdi kendini bir nefer olarak hayal etmekten gizli, isimsiz bir tat alır olmuştu. Bu fantezilerde kendini bir delikanlı olarak görüyordu, nefret ettiği askerin nerdeyse ikizi; adi bir erin ucuz üniforması içinde bile hantal durmayan diri, esnek bir beden, gür, parlak saçlar ve yorgunluğun, gerginliğin gölgesini taşımayan yuvarlak gözlerle, Er Williams'ın imgesi, Yüzbaşının uyanıkken gördüğü bütün bu düşlerin içine siniyordu. Hepsinin geri planında da kışla vardı; genç erkek seslerinin şamatası, arkadaş arkadaşa, neşeli ve aylak güneşlenmeler, can yoldaşlığının yarattığı sorumsuz maskaralıklar, hınzırlıklar.

Yüzbaşı Penderton her gün öğleden sonra Er Williams'ın kaldığı binanın önünden geçmeyi adet edinmişti. Çoğunlukla onun hep ayni sırada tek başına oturduğunu görüyordu. Kaldırımda yürüyerek onun biraz ötesinden geçiyor, o da Yüzbaşının yaklaşması üzerine istemiye istemiye ayağa kalkarak tembel bir selam veriyordu. Günler kısalmaktaydı; öğleden sonranın bu saatinde bile havaya elle tutulmaz bir karanlık sinmiş oluyordu. Güneş battıktan sonra kısa bir süre için ortalığa sisli eflatun bir ışık yayılıyordu.

Yüzbaşı geçip giderken her zaman askerin tam yüzüne bakıyor, adımlarını yavaşlatıyordu. Bu öğleden sonra gezintilerinin kendi hatırına yapıldığını çocuk artık anlamış olmalıydı, Yüzbaşı biliyordu bunu. Hatta onun neden kendisinden kaçınmak için bu saatlerde başka yere gitmediğini bile merak ediyordu. Onun kendi alışkanlığından vazgeçmeyişi bu gündelik karşılaşmalara, Yüzbaşıyı heyecanla dolduran bir buluşma çeşnisi veriyordu. Askerin yanından geçtikten sonra arkasına dönmek için duyduğu sancılı isteği bastırmak zorunda kalıyor ve yürüyüp giderken yüreğinin, denetleyemediği deli, nostaljik bir hüzünle dolup taştığını hissediyordu.

Bugünlerde Yüzbaşının evinde de bazı değişiklikler vardı. Binbaşı Langdon ailenin üçüncü bir bireyi gibi Penderton'lara takılmıştı ve durum hem Yüzbaşının hem de Leonora'nın hoşuna gidiyordu. Karısının ölümü Binbaşıyı sersemletmiş, umar-

sız bir duruma düşürmüştü. Binbaşı bedensel olarak bile değişmişti. O şen şakrak güvenci yitip gitmişti; akşamları üçü bir arada, ateş başında otururlarken rahat etmemek için elinden geleni yapıyordu sanki. Bacaklarını sirk cambazları gibi burarak birbirine doluyor, bir omzunu yukarı kaydırtarak kulak memesini ovuşturuyordu. Düşünceleriyle konuşmaları tümüyle Alison üzerinde odaklanmıştı şimdi, yaşamının böyle aniden son bulan bölümü üzerinde. Tanrı, ruh, ıstırap ve ölüm üstüne acıklı ve sıradan laflar edip duruyordu oysa bundan önce bu konuları konuşmak zorunda kalsa utancından dili pelteleşir ve dolaşırdı. Leonora onunla ilgileniyor, nefis yemeklerle onun karnını doyuruyor, söylemek istediği tasalı lakırdıları dinliyordu.

Binbaşı, «Bari Anacleto geri gelseydi!» diyordu sık sık.

Çünkü Anacleto, Alison'un ölümünden sonraki sabah hastaneden ayrılmıştı ve ondan sonra ondan haber alan olmamıştı. Anacleto bavulları yeniden yapmış, Alison'un bütün eşyalarını düzene sokmuştu. Sonra da resmen ortadan kaybolmuştu. Onun yerini doldursun diye Leonora Binbaşıya, Susie'nin yemek bilen erkek kardeşlerinden birini tutmuştu. Yıllardan beri Binbaşı şöyle sıradan bir siyahi uşağın özlemini çekerdi; belki içki aşırıp halının altını tozlu bırakacak, ama hiç değilse piyano tıngırdatmıyacak, Fransızca konuşmayacak biri. Susie'nin kardeşi iyi çocuktu; tuvalet kâğıdına sardığı tarakla müzik yapıyor, içip sarhoş oluyor ve güzel Mısır ekmeği pişiriyordu. Ne var ki Binbaşı umduğu memnunluğu duyamıyordu. Sayısız yönlerden Anacleto'yu özlüyor ve onunla ilgili olarak son derece tedirgin edici bir vicdan azabı çekiyordu.

«Biliyor musunuz, orduya alabilsem neler yapacağımı anlatıp Anacleto'ya eziyet ederdim. Küçük maymun, sakın söylediklerime inanmış olmasın? Çoğunlukla gırgır geçmekti benimkisi. Gene de bir bakıma, asker yazılmanın onun için dünyada en hayırlı şey olacağını düşünürdüm her zaman.»

Yüzbaşı bu Alison ve Anacleto laflarından usanç getirmiş-

ti. Ne yazık, keşke bir kalp krizi de o iğrenç küçük Filipinoyu alıp götüreymiş! Bugünlerde evin içindeki herşey Yüzbaşıya usanç verir olmuştu zaten. Leonora'yla Morris'in pek sevdikleri basit, ağır Güney yemekleri ona özellikle nahoş geliyordu. Mutfak leş gibi ve Susie anlatılamıyacak kadar pasaktı. Yüzbaşı iyi yemekten anlardı; kendisi de temiz ve düzenli bir amatör aşçıydı. New orleans mutfağının ince damak zevkini ve Fransız yemeklerinin nazik dengeli uyumunu çok severdi. Eskiden evde yalnızken çok kez mutfağa girer, kendi keyfi için nefis çerezler hazırlardı. En gözde yemeği sığır *a la Bearnaise*'di. Beri yandan Yüzbaşı hasta denecek oranda mükemmellik meraklısıydı. *Tournedo*'lar fazla pişer ya da sos azıcık fazla pişip kaymak tutarsa Yüzbaşı hepsini olduğu gibi arka bahçeye götürür, yerde bir çukur kazıp içine gömerdi. Ama şimdilerde bütün iştahı kaçmıştı. Bugün öğleden sonra Leonora sinemaya gitmişti, Yüzbaşı da Susie'ye izin vermiş, özel bir şeyler pişirmeyi düşünmüştü. Ne var ki *rissole* yapmak için giriştiği hazırlıkların orta yerinde bütün hevesi kaçtı, her şeyi olduğu gibi bıraktı ve evden çıkıp gitti.

*

«Anacleto'yu mutfak nöbetinde görür gibi oluyorum,» diyordu Leonora.

Binbaşı, «Alison hep benim bu konuyu sırf zalimliğimden açtığımı sanırdı,» dedi. «Ama öyle değildi. Anacleto orduda mutlu olmazdı, tamam, gene de erkekliğini kazanabilirdi belki. O abuk subuk hallerinden iz kalmayacağı kesin. Ama demek istediğim, yirmiüç yaşında yetişkin bir erkeğin evin içinde müzik çalıp dansetmesi, sulu boyalarla oynaması falan, oldum olası berbat bir şey gibi gelirdi bana. Orduda onun cılkını çıkarırlardı, mutsuz, perişan olurdu ama bu bile öbürsünden iyidir bence.»

Yüzbaşı: «Yani sen demek istiyorsun ki, normallik pahasına elde edilen bütün doyumlar yanlıştır ve kişiye mutluluk

sağlamalarına izin verilmemelidir. Kısacası, dört köşeli bir çivinin uyum sağlayacağı, sıra dışı, dört köşeli bir delik arayıp bulmasındansa sıradan yuvarlak bir delik içinde sürtünüp durması yeğdir çünkü ahlak açısından daha kolay benimsenebilecek bir şeydir... öyle mi?»

«Valla, tam ifade ettin,» dedi Binbaşı. «Sen de benimle ayni fikirde değil misin?»

Yüzbaşı kısa bir duralamanın sonunda, «Hayır,» dedi. Birden, iç bulandıran bir açıklıkla kendi gönlünün içine bakmış ve kendini görmüştü. İlk kez, kendini başkalarının gözüyle görmüyordu; gözünün önünde bezden bebek gibi bir imge belirmişti, suratı hain, biçimi eciş bücüş. Yüzbaşı bu imgeyi acımasızca inceledi ve hiçbir değişiklik yapmadan, özür ileri sürmeden kabul eyledi.

«Ayni fikirde değilim,» dedi, aklı başka yerde.

Binbaşı Langdon bu beklenmedik yanıtı kafasında evirip çevirdiyse de konuyu sürdürmedi. Zaten herhangi bir düşünce çizgisini, başlangıçtaki basit açıklamanın ötesinde sürdürmekte her zaman güçlük çekerdi. Başını şöyle bir sallayarak lafı gene kendi akıl karıştırıcı sorunlarına getirdi. «Bir sabah gün ışımazdan hemen önce uyanmıştım,» dedi. «Alison'un odasında ışık yandığını görüp içeri girdim. Bir de baktım ki Anacleto yatağın ucuna oturmuş, ikisi birden başlarını eğmiş, bir şeylerle uğraşıyorlardı. Yaptıkları neydi dersiniz?» Binbaşı o küt parmaklarını gözlerine bastırdı, gene başını sarstı. «Yaa, evet. Bir tas suyun içine minik bir şeyler atıyorlardı. Anacleto'nun ucuzluk pazarından aldığı bir çeşit Japon zımbırtısı işte. Bu minik zerrecikler suda çiçek gibi açıyor. Evet, onlar da sabahın dördünde oturmuş, bununla oynuyorlardı. Birden sinirimi oynattı, ayağım Alison'un yatağın dibindeki terliğine takıldı. Tepem atmıştı, bir tekmeyle terlikleri odanın karşı köşesine fırlattım. Alison nefret etti benden, günler günü buz gibi soğuk davrandı. Anacleto da kahvemi getirdiğinde şeker tasına tuz doldurdu. Acıklıydı. Alison geceleri ıstırap çektiği için uyuyamıyor olsa gerekti.»

Leonora, «Verirler ve de geri alırlar,» diye konuştu; niyeti iyi ama Kutsal Kitap bilgisi kıttı.

Şu son haftalarda onda da hafif bir değişim olmuştu. Yaşı tam olgunluk çağına yaklaşmaktaydı. Bu kısa zaman süresinde vücudunun o eski, taze gerginliği biraz yitmiş gibiydi. Yüzü daha bir genişlemiş, dingin anlarında tembel bir sevecenlik yansıtmaya başlamıştı. Leonora üç beş tane nur topu gibi çocuk doğurmuş olan ve sekiz ay sonra bir tanesini daha bekleyen bir kadın görünümündeydi. Ama teninin dokusu hâlâ pürüzsüz ve sağlıklıydı ve kilo almaya başlamış olmasına karşın henüz etinde herhangi bir pörsüklük belirtisi yoktu. Aşığının karısının ölümünü hayret ve üzüntüyle karşılamıştı. Tabut içinde bir ölü görmek onu öyle etkilemişti ki Leonora cenazeden sonra günlerce fısıldayarak konuşmuştu, markette alış veriş ederken bile. Binbaşıya dalgın bir şefkat gösteriyor ve Alison'a ilişkin anımsıyabildiği olumlu şeyleri ona anlatıyordu.

Yüzbaşı, «Haa, aklıma gelmişken,» dedi birden. «O gece olanlar... çok aklımı kurcalıyor; elimde değil... Hani Alison buraya gelmişti ya. Leonora, odandayken sana ne demişti, kuzum?»

«Söyledim sana, geldiğinden benim haberim bile olmadı. Beni uyandırmadı ki.»

Gelgelelim bu konu Yüzbaşı Penderton'un henüz aklına yatmış değildi. Ne denli düşünürse, çalışma odasındaki sahne o denli garip ve çarpıcı geliyordu. Leonora'nın doğruyu söylediği konusunda hiç kuşkusu yoktu çünkü Leonora ne zaman yalan söylese o saat dünya alem bunu anlardı. Ama Alison ne demek istemişti ona? Ve kendisi eve dönüşünde neden üst kata çıkıp bakmamıştı? Yanıtı, usunun gölgeli bilinç altının bir bölümüyle bildiğini hissediyordu. Gel gör ki konuyu kurcaladığı oranda içindeki huzursuzluk artıyordu.

Leonora, okul çocuklarının ellerine benzeyen o pembe ellerini ateşe doğru uzatarak, «Hatırlıyorum, bir keresinde sahiden çok şaşırmıştım,» dedi. «Hepimiz birden Güney Caro-

lina'ya gittiğimiz gündü, Morris, hani senin o arkadaşının evinde yığınla nefis keklik yemiştik. Alison, Anacleto ve ben bir kır yolunda yürürken bir çocuk çıkageldi, yanında bir at vardı, attan çok katıra akraba olan bir beygir. Gelgelelim Alison onun suratını sevmişti, durup dururken sırtına binmeye karar verdi. Küçük arabikoyla ahbap oldu, bir çitin üstüne tırmanıp beygirin sırtına oturdu, öyle, eğersiz meğersiz, sırtında elbiseyle. Bir düşün! Herhalde yıllardır bu atın sırtına binen olmamıştı; Alison biner binmez hayvan yere yattı, onu sırtından atmak için yuvarlanmaya başladı. Ben de, bizim Alison Langdon'un son saati geldi, diye düşündüm, gözlerimi kapadım. Ama inanır mısınız, Alison o beygiri bir dakikada ayağa kaldırdı, hiçbir şey olmamış gibi başladı tarlanın çevresinde turlamaya. Weldon, sen olsan dünyada yapamazdın bunu. Anacleto da içip sarhoş olmuş kuşlar misali koşuşturup duruyordu. Allahım, ne eğlenmiştik! Ömrümde böylesine şaşırdığımı bilmiyorum.»

Yüzbaşı Penderton esnedi; uykusu geldiği için değil de, Leonora'nın onun biniciliğine değinmesi sinirine dokunmuştu; kabalık etmek istiyordu. Yüzbaşıyla Leonora arasında Ateşkuşu yüzünden birçok öfkeli sahneler geçmişti. O çılgın koşudan sonra Ateşkuşu eski formunu hiç bulamamıştı ve Leonora bu yüzden kocasını şiddetle suçluyordu. Neyse ki şu son iki haftanın olayları kavgalarını gölgelemişti; Yüzbaşı karısının yakında her şeyi unutacağından emindi.

Bu anlattığımız akşamı Binbaşı Langdon en sevdiği klişelerinden biriyle kapattı: «Artık benim için yalnızca iki şeyin önemi kaldı: Sağlam bir hayvan olmak ve vatanıma hizmet etmek. Sağlıklı bir beden ve vatanseverlik.»

Bu dönemde Yüzbaşı Penderton'un evi, had ruhsal bunalım geçiren bir kişi için ideal bir yer sayılmazdı. Eskiden olsa Yüzbaşı, Morris Langdon'un ahvahlarını gülünç bulurdu belki. Oysa şimdi evin içinde bir ölüm havası esiyordu. Yüzbaşıya öyle geliyordu ki yalnızca Alison ölmekle kalmamış, onların üçünün hayatı da noktalanmıştı. Leonora'nın ondan boşanıp Morris

Langdon'la uzaklara gitmesi konusunda duyduğu korku onu rahatsız etmiyordu artık. Binbaşıya karşı duyduğu yakınlık da şimdi, genç askere karşı duyduğu hislerin yanında hafif bir heves gibi kalıyordu.

Bugünlerde evin kendisi de onu müthiş sinirlendiriyordu. Yaşadıkları bu yer rasgele döşenmişti. Salonda çiçekli kreton kaplı geleneksel kanepe, bir çift rahat koltuk, çiğ kırmızı renkte bir halı ve antika bir yazı dolabı vardı. Bu odanın gösterişli havasından Yüzbaşı nefret ediyordu. Dantel perdeler ucuz ve biraz da kirli duruyordu, şöminenin üzerinde birbirine uymayan bir sürü süs eşyası, ıvır zıvır birikmişti: Bir sıra fildişi taklidi fil, bir çift çok güzel, oyma demir şamdan, kırmızı bir dilim karpuzu ağzına kaldırmış sırtan, boyalı bir zenci biblosu, Leonora'nın eski kartvizitleri koymak için kullandığı mavi camdan bir Meksika kasesi. Bütün eşyalar çok fazla ordan oraya taşınmaktan azbuçuk tingildekleşmişti ve toplam olarak yarattıkları kalabalık ve kadınsı izlenim öyle sabrını taşırıyordu ki Yüzbaşı elinden geldiğince salondan uzak duruyordu. Derin, gizli bir arzu ve özlemle kışlayı düşünüyor, sıralanmış, mum gibi yatakları, çıplak zeminleri, perdesiz yalın pencereleri gözünde canlandırıyordu. Bu tertemiz çizgili, resmi ve süssüz düşsel odanın duvarlarından birinin önünde, her nedense, çok eski, pirinç zıhlı, bombeli bir dolap duruyordu.

İkindi üzeri yaptığı uzun gezintilerde Yüzbaşı Penderton'un bütün duyuları, ateşi çok yükselmişcesine, abartılı bir keskinlik kazanıyordu. Böyle zamanlarda ona bütün insancıl etkilerden kopmuş, akıntıya kapılmış sürükleniyormuş gibi geliyordu ve Yüzbaşı genç askerin çatık yüzlü imgesini beraberinde taşıyordu, bir büyücünün, boynunda etkili bir muska taşıması gibi, üzerine tuhaf bir kırılganlık gelmişti. Öbür insanlardan koptuğunu hissetmesine karşın bu gezintilerinde gördüğü şeyler gözüne anormal derecede önemli görünüyordu. Temas ettiği her şey, en gündelik nesneler bile onun yazgısı üzerinde gizemli bir rol oynar gibiydi. Örneğin kaldırım kenarında bir

serçe görecek olsa olanca dikkatini bu sıradan görüntüye vererek dakikalarca dalıp gidiyordu. Duyusal izlenimleri görece değerlerine göre içgüdüsel olarak sınıflandıran o ilkel yeteneği şu sırada yitirmişti. Birgün yük taşıyan bir kamyonun bir otomobile bindirdiğini gördü. Ne var ki bu kanlı manzaranın onu, birkaç dakika sonra rüzgârda çırpınırken gördüğü bir gazete parçasından daha çok etkilediği söylenemez.

Uzun süredir Yüzbaşı Er Williams'a karşı beslediği duyguları nefrete yormaktan vazgeçmişti. Sonra, benliğine böylesi el koymuş olan bu duyguyu haklı çıkarmaya da çalışmıyordu artık. Genç çocuğu düşünürken ne sevgiyi aklına getiriyordu ne de nefreti; ancak onunla arasındaki engeli yıkmak için duyduğu karşı konulmaz arzunun ayırdındaydı. Uzaktan askerin kışlanın önündeki sırada oturduğunu gördüğü zaman bağırarak seslenmek geliyordu içinden, bir yumruk atmak, çocuğun bir yoldan şiddete cevap vermesini sağlamak. Onu ilk gördüğünden bu yana nerdeyse iki yıl geçmişti; onun ormandaki ağaçları aralamak için özel görevle gönderilmesinin üzerinden de nerdeyse bir ay. Ve bütün bu süre içinde onların arasında kırk elli sözcük ya geçmiş ya da geçmemişti.

Oniki Kasım gününün öğleden sonrasında Yüzbaşı Penderton her zamanki gibi dışarı çıktı. Zor bir gün geçirmişti. O sabah derslikte, kara tahtanın önünde durmuş taktik bir sorunu anlatmaya çalışırken nedeni belirsiz bir unutkanlık krizi geçirmişti. Bir tümcenin orta yerinde kafası bomboş kalıverdi. Verdiği dersin geri kalan yanını tümden unutması bir yana, odadaki öğrenci subayların yüzleri bile kendisine yabancı gibiydi. Kafasında Er Williams'ı açıkça görebiliyordu, hepsi bu. Bir süre elinde tebeşir, dilini yutmuş gibi, öylece durdu. Sonra dersi sona erdirmeyi akıl edebildi. Neyse ki bu kriz dersin zaten bitmek üzere olduğu bir zamana raslamıştı.

Yüzbaşı tutuk adımlarla, kışlaya giden kaldırımlardan birinde yürüyordu. Olağan dışı bir hava vardı. Gökyüzünde pusarık fırtına bulutları kümelenmişti ama ufkun üzeri hâlâ açıktı

ve güneş çevreye tatlı bir aydınlık serpiyordu. Yüzbaşı kollarını dirsekten bükemiyormuşcasına sallıyordu; gözleri üniforma pantalonunun paçalarıyla o parlak cilalı, dar pabuçlarına dikilmişti. Tam Er Williams'ın oturduğu sıraya varınca gözlerini kaldırdı, birkaç saniye ona baktıktan sonra yaklaştı. Asker uyuşuk bir tavırla kalkıp selam duruşuna geçti.

«Er Williams,» dedi Yüzbaşı.

Çocuk bekliyordu ama Yüzbaşı Penderton başkaca bir şey söylemedi. Çocuğu üniforma kurallarına uymadığı için paylamaya niyetlenmişti. Çünkü biraz önce baktığında onun ceketini yanlış düğmelemiş olduğunu sanmıştı. Zaten ilk bakışta Er Williams hep, üniformasının önemli bir bölümünü giymeyi ihmal etmiş gibi dururdu. Ne var ki yüzyüze geldiklerinde Yüzbaşı Penderton eleştirilecek bir şey olmadığını görmüştü. Göze çarpan dağınıklık izlenimi askerin bizzat bedeninden kaynaklanıyordu, ordu kurallarının herhangi bir yönden savsaklanmasından değil. Böylece Yüzbaşı gene çocuğun karşısında boğulacak gibi olarak suskun kalmıştı. Gönlünde sövgülerden, aşk sözcüklerinden, yakarı ve hakaretlerden oluşma çılgın tümceler sel gibi akıyordu. Ama sonunda, hâlâ suskun, dönüp gitti.

Yağacak gibi olan yağmur, Yüzbaşı Penderton evine hemen hemen varıncaya değin bekledi. Ağır bir kış yağmuruydu bu ama bir yaz sağanağının gümbürtülü şiddetiyle boşandı. İlk damlalar düştüğünde Yüzbaşı evinin yirmi metre kadar uzağındaydı. Bir seğirtse ıslanmaktan kurtulabilirdi. Ama o, bardaktan boşalan buz gibi sağanakla iliklerine değin ıslandığı zaman bile adımlarını sıklaştırmadı. Evinin sokak kapısını açtığında ürperip titriyordu ve gözleri parıl parıldı.

*

Er Williams havadan yaklaşan yağmurun kokusunu alınca kışlaya girdi. Yemek saatine kadar oturma odasında oturdu, sonra yemek salonunun gürültücü taşkınlığı arasında tadını

çıkararak, tıka basa yemek yedi. Sonra dolabından bir küçük torba karışık şekerleme aldı. Ağzındaki şekeri çiğnerken helaya gitti ve orada hır çıkardı. İçeri girdiği zaman biri dışında bütün tuvaletler doluydu, onun önünde de pantalonunun düğmelerini çözmekte olan bir er vardı. Bu adam tam oturmak üzereyken Er Williams onu hoyratça iterek yerinden kaldırmaya çalıştı. Bunu izleyen kavgayı seyretmek için ufak bir kalabalık birikti. Er Williams daha ilk baştan üstün durumdaydı çünkü hem çevik hem de güçlüydü. Dövüşürken yüzünde ne zorlama ne de öfke okunuyordu; yüzünün çizgileri hâlâ ifadesizdi ve çabasının sonucu yalnızca alnındaki terden, gözlerindeki körleşmiş bakıştan anlaşılıyordu. Hasmını çaresiz duruma sokmuş, kavgayı kazanmış durumdayken, dövüşten vazgeçti. İlgisini tümden yitirmiş gibiydi, kendini savunmaya bile zahmet etmiyordu artık. Böylece bir temiz dayak yedi, kafası yerin çimentosuna defalarca, vahşice vuruldu. Sonunda sarhoş gibi kalakaldı ve tuvaleti bile kullanmadan dışarı çıktı.

Er Williams'ın kışkırttığı ilk kavga değildi bu. Şu son iki haftadır her akşam kışlada kalmış ve sayısız olay çıkarmıştı. Bu onun kişiliğinin, kışla arkadaşlarının daha önce bilmedikleri yepyeni bir yönüydü. Genç çocuk saatler saati uykulu bir sessizliğe gömülü olarak oturuyor, sonra durduk yerde bağışlanmaz bir şey yapıyordu. Boş zamanlarında ormanda dolaşmaz olmuştu artık, geceleri de tedirgin uyuyor, karabasan bağırtılarıyla koğuşu rahatsız ediyordu. Ama onun bu tuhaf yönlerinin üstünde duran yoktu. Koğuşta onunkinden çok daha tuhaf davranışlara raslanılıyordu çünkü. Yaşlı bir onbaşı her gece Shirley Temple'a, o gün yaptığı şeylerin güncesini tutarcasına bir mektup yazıyor, ertesi sabah kalvaltıdan önce de mektubu postalıyordu. Orduda on yıllık hizmeti olan bir başka adam, arkadaşı bira içmek için elli sent ödünç vermedi diye üçüncü kat penceresinden aşağı atlamıştı. Ayni bataryada bir aşçı, dilinde kanser olduğuna inanıyor ve hiçbir doktorun yadsıması bu yanılsamayı gideremiyordu. Aşçı dilini, bademciklerini gö-

rebilecek kadar sarkıtarak aynanın önünde çile dolduruyordu; aç dolaşmaktan bir deri bir kemik kalmıştı.

Kavgadan sonra ;Er Williams yatakhaneye gitti, kendi yatağının üstüne uzandı. Şekerleme kesesini yastığının altına koyup gözlerini tavana dikti. Dışarda yağmur aralanmış, gece olmuştu. Bir takım tembel düşlemler Er Williams'ın usunu renklendiriyordu. Yüzbaşıyı düşünüyorduysa da usunda yalnızca hiç anlamı olmayan bir dizi resim canlanıyordu. Bu genç güneyli askerin gözünde subaylarla zenciler ayni belirsiz sınıfa dahildiler; onun yaşamında bir yerleri vardı ama çocuk onlara insan gözüyle bakmıyordu. Er Williams Yüzbaşıyı, havayı ya da başka bir doğa olayını kabul edercesine bir kadercilikle kabul etmişti. Yüzbaşının davranışı beklenmedik bir nitelikle olabilirdi ne var ki çocuk bunu kendisiyle özdeşleştirmiyordu. Bir gökgürültülü fırtınayı, bir çiçeğin soluşunu nasıl sorgulamazsa Yüzbaşının davranışını sorgulamak da aklından geçmiyordu.

Lambanın yakıldığı ve esmer kadının kapı eşiğinden kendisine baktığını gördüğü geceden beri Er Williams Yüzbaşı Penderton'un evinin yakınına uğramamıştı. O anda içine büyük bir dehşet dolmuştu ama ussaldan çok bedensel bir korkuydu bu, bilinçliden çok bilinçsiz. Sokak kapısının kapandığını duyduktan sonra çevresine bakınmış, yolunun açık olduğunu görmüştü. Bir selamet ormana dalınca can havliyle, ses çıkarmadan koşmuştu, oysa korktuğu şeyin ne olduğunu tam olarak kavramış değildi.

Gene de Yüzbaşının karısının anısı zihninden çıkmamıştı. Genç asker her gece rüyasında Leydi'yi görüyordu. Bir keresinde, orduya yazılmasından az sonra yemekten zehirlenerek hastaneye götürülmüştü. Hastabakıcıların yaklaştığını görünce, kadınlardaki o kötü hastalığın düşüncesiyle örtünün altında tir tir titremiş, onlardan herhangi bir hizmet isteyeceği yerde saatlerce perişan durumda yatmıştı. Ne var ki Leydi'ye dokunmuştu ve artık bu hastalıktan korkmuyordu. Her gün onun atını kaşağılayıp eğerliyor ve Leydi'nin ata binip gitmesine bakıyor-

du. Sabahın erken saatlerinde hava kış ayazıyla zehir gibi, Leydi ise gül pembe ve yaşam dolu oluyordu. Her zaman Er Williams'a söyleyecek bir latife, dostça bir söz buluyordu ama çocuk asla onun yüzüne doğrudan bakmıyor ve hoşbeşini yanıtsız bırakıyordu.

Leydi'yi zihninde hiçbir zaman ahırla, açık havayla bağdaştırmıyordu. Onun gözünde kadın her zaman, geceleyin gizlice girdiği ve öylesi bir dikkat ve dalgınlıkla onu seyrettiği odanın içindeydi. Bu zamanlara ilişkin anıları tamamen duyusaldı. Ayağının altındaki kaba tüylü halı, yatağın ipek örtüsü, havadaki hafif parföm kokusu. Kadın etinin yumuşak, zengin sıcaklığı, sessiz karanlık... orada, kadının yakınında sinmiş dururken kendi yüreğinde duyumsadığı, bildik olmayan tatlı duygular ve bedenindeki gergin kudret. Bir kez tattıktan sonra bunlardan vazgeçemezdi artık; içinde, doyumlanması ölüm kadar kesin olan karanlık, afyonlu bir arzu doğmuştu.

Yağmur gece yarısı dindi. Kışlanın ışıkları çok önce söndürülmüştü. Er Williams soyunmamıştı; yağmur dinince kalktı, tenis ayakkabısını giyip dışarı çıktı. Yüzbaşı Penderton'un evine giderken her zamanki yolunu izledi, garnizonu çevreliyen ormanın kenarından. Yalnız bu gece ay yoktu ve o da her zamankinden daha hızlı yürüyordu. Bir ara kayboldu, Yüzbaşının evine vardığı zaman da bir kaza geçirdi. Karanlıkta sendeliyerek, ilk bakışta çok derin sandığı bir çukura düştü. Nerde olduğunu çıkartabilmek için birkaç kibrit çakınca çukurun yeni kazılmış olduğunu anladı. Ev karanlıktı; şimdi soluğu kesilmiş, çizik ve çamur içinde kalmış olan asker içeri girmeden önce birkaç dakika bekledi. Hepsi altı kez gelmişti buraya; bu gece yedinci ve son kez olacaktı.

Yüzbaşı yatak odasının arka penceresinde durmaktaydı. Üç hap almış gene de uykusu gelmemişti. İçtiği brendiden biraz başı dönmüş, ilaçtan biraz uyuşmuştu ama hepsi bu. Lüks konusunda ince zevkli, giyimine titiz olan Yüzbaşı yatak odasında kaba saba giysileri yeğlerdi. Şimdi giydiği kimono bir kadınlar

hapishanesinin yeni dul kalmış müdiresi için satın alınmış olabilirdi. Pijaması çuval gibi sert, ağartılmamış bir kumaştandı. Yerin soğuk olmasına karşın Yüzbaşının ayakları çıplaktı.

Rüzgârın çam dallarındaki iniltisini dinlediği sırada dışarda, gecenin içinde ufacık bir alevin parladığını gördü. Rüzgâr alevi bir anda söndürdü gelgelelim o anda Yüzbaşı bir çehre görmüştü. Ve alevin parlattığı, karanlığın çerçevelediği bu çehreyi görünce Yüzbaşının soluğu kesilmişti. Gözlerini kısıp baktı ve çimlikten geçen karaltıyı hayal meyal seçti. Kimonosunun yakasını kavrıyarak elini kalbine bastırdı. Gözlerini kapayıp bekledi.

Önce hiçbir şey işitmedi. Derken merdivendeki ayak seslerini işitmekten çok hissetti. Kapısı aralık duruyordu; bu aralıktan bakınca dışarda bir karaltı gördü. Bir şeyler fısıldadı ama sesi öyle ıslığımsı ve alçak çıkmıştı ki dışarda esen rüzgârın sesine benziyordu.

Yüzbaşı Penderton bekledi. Gözlerini gene yumarak acılı bir gerilimle dolu anlar boyunca orada durdu. Sonra hole çıktı ve karısının odasındaki pencerenin solgun grisi önünde, aradığı kişinin karaltısını seçti. Sonradan Yüzbaşı kendikendine, bu bir tek anda her şeyi anladığını söyleyecekti. Aslında büyük ama bilinmez bir şokun beklendiği anda us, şaşalamak yeteneğini geçici olarak yitirerek kendini içgüdüsüyle hazırlar. O kırılgan an içinde yarı kestirilebilen rengarenk bir sürü olasılık döner aynalar gibi yanıp sönerek usun karşısına serilir ve sonunda felaketin adı konduğu zaman kişi, bunu daha önceden, doğa üstü bir yoldan anlamışmış gibi bir duyguya kapılır. Yüzbaşı başucundaki çekmeceden tabancasını aldı, holü geçti ve karısının odasındaki ışığın düğmesini çevirdi. Bunu yaptığı sırada şimdiye değin uykuda olan bir takım bölük pörçük anılar –pencerede bir gölge, gece içinde bir tıkırtı– zihninde uyandı. Yüzbaşı her şeyi bildiğini söyledi kendikendine. Ama bildiğinin ne olduğunu sorsalar anlatamazdı. Yalnızca bunun her şeyin sonu olduğunu biliyordu.

Asker çömeldiği yerden kalkmaya zaman bulamadı. Işık yanınca göz kırpıştırdı; yüzünde hiç korku yoktu, yalnızca bir göz kamaşması ve bu şekilde rahatsız edilmesi bağışlanmaz bir şeymiş gibi bir kızgınlık. Yüzbaşı iyi nişancıydı; iki kez ateş etmesine karşın askerin göğsünün tam orta yerinde yalnızca bir tek kanlı delik kaldı.

Leonora ateş sesleriyle uyandı ve yatakta doğrulup oturdu. Henüz yarı uyanık olduğundan çevresine bir tiyatro oyunundan bir sahneyi, korkunç gene de inanılması şart olmayan bir trajediyi seyredermişcesine bakınıyordu. Hemen hiç vakit geçmeden Binbaşı Langdon arka kapıya vurdu, sonra ayağında terliği, sırtında sabahlığıyla merdivenden yukarı koştu. Yüzbaşı duvara yığılırcasına yaslanmıştı. Sırtındaki o kaba kumaştan, tuhaf kimonoyla, sarhoş, perişan bir keşişe benziyordu. Askerin bedeniyse ölümde bile sıcak bir hayvan rahatlığı sergiliyordu. O ciddi yüzü hiç değişmemiş, güneşten esmerleşmiş elleri halının üstünde, avuçları açık olarak duruyordu, uykuda gibi.

ABD'li çağdaş kadın yazarlardan *Carson McCullers* (1917–1967) tüm yapıtlarındaki ince üslubunu ve hümanist anlayışını *Altın Gözde Yansımalar* adlı romanında da sürdürüyor. Roman ve öykülerinde toplumla ve kendisiyle çatışan insanların sıkıntılı yaşamlarını, özellikle yalnızlığı konu edinerek dostluk ve sevecenlik gibi yiten insani değerleri arayan *McCullers*, bu romanında hastalıklı, sevgiden ve sevecenlikten yoksun bir toplumun insanlıkdışılığını sergiliyor. Güney ABD'deki bir askeri karakolda işlenen cinayetten yola çıkılarak, insan dramının anlatıldığı bu romanı *Nihal Yeğinobalı*'nın duru Türkçesiyle ve seveceğiniz inancıyla sunuyoruz.

ISBN 975-406-321-4